



Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Presentación

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segrégase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación,

docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano: Miguel Ángel Crespo Domínguez

Secretaria: Raquel Díaz Vázquez

Vicedecana de Calidade: Rocío Rodríguez Daponte

Vicedecano de coordinación: Santiago Gómez Fraiz

Vicedecano de Organización Académica: Fernando Comesaña Benavides

Vicedecana de Relacións Internacionais: M^a Jesús Fernández Arias

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
V03G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
V03G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6
V03G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
V03G020V01201	Economía: Economía española e mundial	2c	6
V03G020V01202	Empresa: Matemática das operacións financeiras	2c	6
V03G020V01203	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
V03G020V01204	Estatística: Estatística	2c	6
V03G020V01205	Dereito mercantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01301	Empresa: Contabilidade financeira I	1c	6
V03G020V01302	Dirección de operacións	1c	9
V03G020V01303	Dirección de recursos humanos	1c	9
V03G020V01304	Econometría	1c	6
V03G020V01401	Contabilidade financeira II	2c	6
V03G020V01402	Decisións de investimento	2c	6
V03G020V01403	Dirección comercial I	2c	6
V03G020V01404	Macroeconomía	2c	6
V03G020V01405	Políticas económicas	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
V03G020V01502	Dirección comercial II	1c	6

V03G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
V03G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
V03G020V01505	Teoría da organización	1c	6
V03G020V01601	Análise contable	2c	9
V03G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
V03G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
V03G020V01604	Valoración de activos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01701	Investigación comercial	1c	6
V03G020V01702	Planificación financeira	1c	6
V03G020V01901	Auditoría	1c	6
V03G020V01910	Mercadotecnia sectorial	1c	6
V03G020V01921	Dereito do comercio internacional	1c	6
V03G020V01922	Enxeñaría financeira	1c	6
V03G020V01923	Finanzas internacionais	1c	6
V03G020V01925	Xestión do coñecemento e a innovación tecnolóxica	1c	6
V03G020V01926	Contabilidade financeira avanzada	2c	6
V03G020V01927	Creación e simulación de empresas	2c	6
V03G020V01928	Dereito penal de empresa	2c	6
V03G020V01929	Dirección de recursos de información	2c	6
V03G020V01930	Mercadotecnia responsable	2c	6
V03G020V01931	Xestión bancaria	2c	6
V03G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Microeconomía				
Materia	Economía: Microeconomía			
Código	V03G020V01101			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Loveira Pazo, Rosa María			
Profesorado	Díaz Vázquez, Raquel Ferrero Martínez, María Dolores González Savignat, María del Mar Lorenzo Alonso, Pedro Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	rloveira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da microeconomía en particular. Para iso, analizarase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos que nel interveñen. En concreto, ofreceráselle ao alumnado unha perspectiva dos mercados e dos axentes desde o punto de vista do equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase, tamén, o papel do Estado na formulación da política económica.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
□ Desenvolver a capacidade para analizar os efectos dos cambios no medio económico sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	CG1 CG2 CG5 CG6 CG13	CE16	CT1
□ Espertar o interese do alumnado respecto á análise dos efectos das políticas microeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formar unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulou.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG10	CE2 CE16	
Ademais, fomentar o traballo en equipo e potenciar habilidades para expresar e defender de forma coherente argumentos en público.	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8	CE16	CT1

Contidos

Tema	
PARTE I.- INTRODUCCIÓN.	Tema 1. Os principios básicos da economía
	Tema 2. Pensar como un economista: conceptos básicos.
PARTE II.- OFERTA E DEMANDA.	Tema 3. As forzas do mercado: a curva de oferta e a curva de demanda. Desprazamentos e equilibrio.
	Tema 4 A elasticidade e as súas aplicacións.
	Tema 5. Benestar: Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor.
	Tema 6: O mecanismo de mercado competitivo e a política económica: a intervención pública. control de prezos e impostos: efectos sobre o equilibrio e sobre o benestar.
PARTE III.- FALLOS DE MERCADO.	Tema 7. Externalidades e bens públicos.
PARTE IV.- A CONDUTA DA EMPRESA.	Tema 8. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala. A función de produción.
	Tema 9. Os custos de produción.
	Tema 10. Maximización de beneficios e oferta competitiva.
	Tema 11. O poder de mercado. Monopolio e barreiras á entrada. Oligopolio e competencia monopolística.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	22.5	37.5
Seminario	7.5	11.25	18.75
Lección maxistral	52.5	103.25	155.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	5	6.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	5	6.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Nas clases prácticas resolveranse exercicios que se lle proporcionarán ao alumnado con antelación para que os solucione antes da clase. Dese modo, identificará aquelas cuestións que lle resultan máis dificultosas e poderá dirimir as súas dúbidas na clase. Tamén se realizará o seguimento de aprendizaxe do estudiantado mediante pequenas probas e exercicios que terán que realizar e/ou entregar.
Seminario	Nos seminarios, en grupos reducidos, se efecturarán diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polo estudiantado nas clases teóricas e prácticas.
Lección maxistral	Nas clases teóricas expóranse os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario que o alumnado lea con anticipación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os problemas e exercicios expostos tanto nas sesións teóricas como nas prácticas, así como asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver autónomamente os exercicios que se lles expoñen.
Seminario	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os problemas e exercicios expostos tanto nas sesións teóricas como nas prácticas, así como asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver autónomamente os exercicios que se lles expoñen.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame escrito (8 puntos). Realizarase en dous bloques: un exame parcial e unha proba final na data oficial establecida no calendario de exames. O alumno/a que no parcial obteña polo menos 4 puntos sobre 10 (e un mínimo de 2 puntos sobre 10 en cada parte na que se estructure o exame dun bloque), poderá examinarse na proba final dos temas restantes do programa. Quen non supere estes mínimos terá que examinarse de toda a materia no exame final. O exame final constará de dous bloques: o primeiro corresponderase cos temas do exame parcial, e o segundo cos restantes temas do programa. Cada bloque terá un peso do 50%. É condición necesaria: 1) obter como mínimo un 2 sobre 10 en cada unha das partes nas que se estructure o exame de cada bloque; 2) obter como mínimo 4 puntos sobre 10 en cada bloque para facer a media aritmética simple de ambas cualificacións; 3) obter polo menos un 4 sobre 8 de media entre os bloques para poder sumar esta nota á avaliación continua e alcanzar o 5 necesario para superar a materia.	80	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13	CE2 CE16	CT1
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse, polo menos, dúas probas escritas ao longo do cuadrimestre. Cada unha destas probas valorarase, como máximo, con 1 punto.	20	CG1 CG2 CG5 CG6 CG8 CG10 CG13	CE2 CE16	CT1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno/a poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua ou alternativamente optar a ser avaliado cun exame final que permita alcanzar o 100% da nota máxima. En caso de optar pola avaliación continua (a cal levará a cabo mediante o sistema de avaliación descrito anteriormente), o exame da convocatoria oficial será parte da mesma do mesmo xeito que o resto de probas/exames que se realizan ao longo do cuadrimestre: 20% + 40% + 40%. En calquera caso, a nota do exame realizado na convocatoria oficial prevalecerá como cualificación final si esta fose superior á obtida mediante o sistema de avaliación continua. Agora ben, para aprobar sen avaliación continua, haberá que obter polo menos un 5 sobre 10 de media no exame escrito (50% + 50%) , cumprindo en calquera caso cos mínimos requiridos por bloques e partes nas que se estructure cada bloque.

Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a cinco puntos.

A data oficial dos exames da materia pódese consultar na seguinte web: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Na convocatoria extraordinaria de xullo mantense o mesmo sistema de avaliación que na convocatoria común. Na convocatoria de fin de carreira o exame suporá o 100% da avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mankiw, N.G, **Principios de Economía**, 8ª edición, Cengage Learning Editores, 2020

Bibliografía Complementaria

Goolsbee, A. , Levitt, S. & Syverson, C., **Microeconomía**, Primera, Reverte, 2015

Krugman, P. & Wells, R., **Microeconomía**, 3ª edición, Reverte, 2015

Pindyck, R. y Rubinfeld, D, **Microeconomía**, Octava, Prentice Hall, 2013

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 1º curso e a profesora responsable é Mar González Savignat

As particularidades da materia serán publicadas en MOOVI.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Fundamentos de administración				
Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	V03G020V01102			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Quintas Corredoira, María de los Ángeles			
Profesorado	Arevalo Tomé, Raquel Caballero Fernández, Gloria Pérez Pereira, Santos Quintas Corredoira, María de los Ángeles			
Correo-e	quintas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebra o grado, prestando atención as diferentes funcións que desenvolven os xerentes e facendo énfase na súa aplicación o ámbito empresarial			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Conseguir que o alumnado distinga os principais conceptos relacionados co entorno e coas funcións directivas (planificación, organización, dirección y control) e os vincule co funcionamento das empresas. Se pretende que sexan capaces de analizar todas as áreas das empresas e as relacións que se producen entre estas e fora das mesmas.	CG1 CG2 CG13	CE1 CE3 CE5 CE15 CE16	CT3 CT5
Ser capaces de aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenrolar competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudio.	CG1 CG2 CG13	CE1 CE3 CE5 CE11 CE15 CE16	CT3 CT5
Que os alumnos saiban reunir, analizar e interpretar fontes de información relevantes para emitir xuízos que inclúan a reflexión e defensa de argumentos, resolución de problemas e a análise sobre economía de empresa, temas relevantes de índole social, científica ou ética. Así mesmo ha de saber citar e referenciar con corrección ditas fontes de información.	CG1 CG2 CG13	CE15 CE16	CT3 CT5
Capacitar o alumno para poder transmitir ideas, información, problemas e situacións, de forma obxectiva, sintética e comprensible, a un público tanto especializado como non especializado; con claridade, evitando as barreras de comunicación e potenciando o traballo en equipo.	CG1	CE1 CE3 CE5	CT5

Contidos

Tema

Pensamento administrativo: escolas e enfoques relevantes.

Estrutura e dinámica do medio. A organización como sistema aberto e responsable.

Toma de decisións e planificación.

Organización.

Liderazgo, cultura e influencia no contexto global.

Control e seguimento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Prácticas de laboratorio	20	20	40
Prácticas con apoio das TIC	0	43	43
Foros de discusión	0	5	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e fundamentos teórico-prácticos para a resolución de problemas e/ou exercicios obxecto de avaliación continua, que ten que desenvolver o alumno. Se controlará e incentivará a asistencia e participación activa do alumnado no desenvolvemento desta metodoloxía.
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos, cuestións, actividades e exercicios relacionados con distintos temas da materia realizados durante as prácticas nas aulas de informática ou nos seminarios.
Prácticas con apoio das TIC	Son tarefas que terá que facer o alumnado fora da aula a través da plataforma Moovi como os test de autoavaliación, lecturas de textos, visualización de vídeos, búsqueda de noticias relacionadas coa materia...
Foros de discusión	A través dos foros fomentárase a participación do alumnado sobre o tema que se esté analizando. Poderá ter distintas finalidades. Provocar o interese do alumnado sobre o tema, buscar o debate sobre aspectos controvertidos e incluso ser una ferramenta para que o alumnado plantexe as súas dúbidas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Durante as clases presenciais sempre se reservará tempo para atender, orientar e resolver dúbidas que lle poidan xurdir ao alumnado no proceso de adquisición das competencias da materia.
Foros de discusión	Ademais de servir para introducir os temas de estudo e debatir sobre eles, esta ferramenta permite que o alumnado plantexe dúbidas sobre a materia y que tanto o profesado como o resto de compañeiros e compañeiras poidan contribuir a resolvelas
Prácticas de laboratorio	Durante o desenvolvemento das prácticas sempre se reservará tempo para atender, orientar e resolver dúbidas que lle poidan xurdir ao alumnado no proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Poderá valorarse a participación do alumnado, a súa capacidade de crítica, a súa capacidade expositiva na resolución de cuestións, actividades e/ou exercicios plantexados nas prácticas con esta finalidade.	0-40	CG1 CE1 CT3 CG2 CE3 CT5 CG13 CE5 CE11 CE15 CE16
Prácticas con apoio das TIC	Valorase se o alumnado realizou as tarefas propostas (test de autoavaliación, lectura de textos, visualización de vídeos, búsqueda de noticias relacionadas coa materia...)	0-15	CG1 CE1 CT3 CG2 CE3 CT5 CG13 CE5 CE11 CE15 CE16

Foros de discusión	Poderá valorarse a participación do alumnado, a súa capacidade crítica e de argumentación nos temas propostos polo profesorado	0-5	CG1 CG2 CG13	CE1 CE3 CE5 CE11 CE15 CE16	CT3 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliar as competencias adquiridas que inclúen preguntas de corrección obxectiva sobre aspectos concretos da materia. Será necesario sacar unha nota mínima do 45% do valor destas probas para considerar o resto das partes avaliáveis.	100-50		CE1 CE3 CE5 CE11 CE15 CE16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado nas convocatorias ORDINARIA e EXTRAORDINARIA ten dúas posibilidades de avaliación:

1. AVALIACIÓN CONTINUA**:

A nota (N) obtida por este tipo de avaliación está composta pola alcanzada nas posibles Actividades (A) propostas ao longo do cuadrimestre polo profesorado así como en dous Parciais* (P) que consisten en dúas probas escritas nas que se requirirá un mínimo para que poidan ser consideradas as actividades anteriores. En concreto, as actividades A poden ser de tres tipos: A1, A2 e A3, e a relación entre as tres notas (A, P e N), as súas puntuacións e a súa descrición é a seguinte:

A (entre 0-50%):

A cualificación das actividades (A) obterase a través de tres posibles tipos de actividades expostas como complementarias, e que poden consistir en:

A1_Prácticas de laboratorio (entre 0-40%)

A2_Prácticas con apoio das TIC (entre 0-15%)

A3_Foros (entre 0-5%).

A consideración conxunta das tres posibles actividades conformará o valor $A=(A1+A2+A3)$ e terá un valor máximo de 5 puntos. Para iso, si a suma $(A1+A2+A3)$ é igual ou superior a 5, asignarase o valor de $A=5$ e, si a suma é inferior a 5, asignarase o valor da suma $A= A1+A2+A3$. En consecuencia, o máximo posible alcanzable coa realización das actividades propostas ($A1+A2+A3=6$) implicarían un máximo avaliable de $A=5$.

P (entre 0-50%):

A cualificación obtida nos parciais* (P) realizados ao longo do cuadrimestre obtida como $P=P1 +P2$, sendo P1 a nota da primeira proba deste tipo e P2 a nota da segunda. A proba P2 realizarase o día do exame final da materia.

Na convocatoria ordinaria, a data na que se realice a proba P1 é a data límite para renunciar á avaliación continua. Se un alumno preséntase ao parcial P1 está a asumir que vai ser avaliado a través de Avaliación Continua renunciando, en consecuencia, á avaliación non continua.

Na convocatoria extraordinaria, o alumnado poderá solicitar o sistema de avaliación non continua na data do exame.

N (entre 0-100%)*:

A cualificación da Avaliación Continua (N) calcúlase como $N=P+A$.

A nota obtida no primeiro parcial (P1) requirirá un mínimo (45%) para liberar materia e a media dos parciais tamén debe ser dun mínimo do 45% para poder sumar a nota obtida nas actividades (A). En caso de non liberar materia, coa primeira proba (P1 menos do 45%) será necesario a avaliación de toda a materia (P1 e P2) o día do exame final para obter a nota P asignada ás probas. Na medida en que a nota P supere o 45% poderase engadir a nota obtida nas actividades (A) para o cálculo da nota final ($N= P+A$).

*O profesorado da materia poderá decidir suprimir os parciais si non se pode realizar o primeiro parcial presencial e nunha única data para todo o alumnado. Neste caso, o alumnado poderá sumar a nota obtida nas actividades (A) a nota que obteña no examen final (P) sempre que o valor de P alcance un mínimo do 45%.

2. AVALIACIÓN NON CONTINUA**:

O exame final é o 100% da cualificación.

Na convocatoria de FIN DE CARREIRA o exame suporá o 100% da cualificación.

A data oficial dos exames pode consultarse na web da facultade <http://fccee.uvigo.es/>

** Valorarase con 0.25 puntos a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca central; Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información; dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten como obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de maneira eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jones G.R.; George J. M, **Administración Contemporánea**, McGrawHill 10ª Edición, 2019

Robbins, Coulter, **Administración**, Pearson Educación; 13ª edición, 2018

Piñeiro, Pilar; Arévalo, Raquel; Caballero, Gloria y García-Pintos, Adela, **Introducción a Economía de la Empresa. Una visión teórico-práctico.**, Delta publicaciones, 2010

Bibliografía Complementaria

Robbins, S., De Cenzo, D., **Fundamentos de Administración**, Pearson-Prentice Hall, 10ª Edición, 2017

Stoner, Freeman y Gilbert, **Administración**, Prentice Hall, 1996

Hitt, M., Ireland, R., Hoskisson, R., **Administración Estratégica: Competitividad y globalización: conceptos y casos**, International Thomson, 7ª Edición, 2008

Iborra, M., Dasí, A., Dolz, C., Ferrer, C., **Fundamentos de Dirección de Empresas**, Thomson; 2ª edición, 2014

Hellriegel, D., Jackson, S., Slocum, J., **Administración. Un enfoque basado en competencias**, Cengage, 12ª Edición, 2017

Amaru, A., **Fundamentos de Administración**, Pearson Educación, 2009

Koontz H.; Weihrich H.; Cannice M, **Administración: una perspectiva global, empresarial y de innovación.**, McGrawHill, 15ª edición, 2017

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Outros comentarios

Empregaremos a plataforma de teledocencia Moovi para achegar ao alumnado documentación, información e pautas concretas necesarias para o proceso formativo e de avaliación da materia. Tamén se empregará polo alumnado por exemplo para a entrega de traballos ou a resolución de cuestionarios.

No PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito, esta materia impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por: Raquel Arévalo Tomé e Gloria Caballero Fernández.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Materia	Historia: Historia económica			
Código	V03G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Martínez Domínguez, María Blanca			
Profesorado	Martínez Domínguez, María Blanca Vallejo Pousada, Rafael			
Correo-e	blancam@uvigo.es			
Web	http://http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia pretende mostrar ao alumnado os cambios económicos, industriais e organizativos o longo da historia, usando ferramentas teóricas e empíricas doutras ramas da economía e das ciencias sociais próximas. Así terá por obxecto analizar o desenvolvemento da economía internacional e das grandes fases do crecemento económico moderno. Observar e analizar os efectos de acontecementos cruciais. Investigar as implicacións dos cambios nas institucións económicas de carácter global (por exemplo, o patrón ouro, os bloques comerciais e o FMI) e os efectos do cambio tecnolóxico a curto, medio e longo prazo.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Aprender e comprender o proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo.	CG1 CG2 CG5 CG13	CE2 CE4 CE5 CE6 CE16	CT1 CT3 CT4 CT5
Coñocer e analizar o proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas o longo do tempo.	CG1 CG2 CG5 CG13	CE2 CE4 CE5 CE16	CT1 CT3 CT4 CT5
Distinguir os condicionantes e as forzas que impulsaron o frenaron o desenvolvemento económico a longo prazo.	CG1 CG2 CG5 CG13	CE2 CE4 CE5 CE6 CE16	CT1 CT3 CT4

Identificar as fases do crecemento económico moderno e coñecer os cimentos do cambio económico a longo prazo.	CG1	CE2	CT1
	CG2	CE4	CT3
	CG5	CE5	CT4
	CG13	CE6	CT5
		CE16	
Comprender os procesos de aparición, transformación e crise das formas de organización empresarial a longo do tempo.	CG1	CE2	CT1
	CG2	CE4	CT3
	CG5	CE5	CT4
	CG13	CE6	CT5
		CE16	

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción á historia económica mundial.	Historia económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.
Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As fluctuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. Evolución do comercio e da manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial 1750-1870	Crecemento económico e marco institucional. O proceso de industrialización: factores de produción e innovacións. Revolución Industrial e difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX: A primeira Globalización	O comercio internacional e a primeira globalización 1870-1913 O movemento internacional de factores. O sistema monetario internacional: o patrón ouro. A segunda revolución tecnolóxica
Tema 5. A economía internacional no século XX	Os problemas económicos do período de entreguerras (1919-1939). A economía internacional na época dourada do capitalismo (1945-1973). A crise, as modificacións da economía mundial (1973-2010).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	20	20	40
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	33	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentarase de maneira sintética, secuencial e motivadora os aspectos claves dos contidos fundamentais da materia. As primeiras sesións estarán adicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de historia económica; as restantes sesións estarán destinadas a exposición do temario. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa do estudantado.
Seminario	Nos seminarios traballaranse temas monográficos e requirirán algún traballo previo de preparación por parte do estudantado. É una instancia para socializar, depurar e sintetizar os coñecementos adquiridos na preparación da sesión. Concíbese como un proceso de aprendizaxe continuado. Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas d'acordo a obxetivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análises e /o de comentarios de series estadísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios, discusión de documentos históricos, ou ben a realización dun esquema, síntese ou mapa conceptual do material previamente distribuído. Todas estas tarefas realizaranse individualmente ou por equipos de traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Traballo en conxunto co alumnado

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Seminario	Evaluación da coherencia e calidade do traballo, esquema, síntesis ou mapa conceptual, ou a valoración dos exercicios (comentario e análise de gráficos, series estadísticas, ou textos, a resolución de cuestións e problemas). Valorarase a asistencia, a participación, o cumprimento, a aptitude, os aspectos formais (redacción, sintaxis, ortografía, ...) así mesmo a expresión oral.	30	CG1 CG2 CG5 CG13	CE2 CE4 CE5 CE6 CE16	CT1 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas de desenvolvemento sobre os contidos do temario e das actividades realizadas nos traballos en aula. As respostas tendrán que estar estruturadas, e razoadas correctamente. Se valorará a súa redacción correcta, clara e comprensibel.	70	CG1 CG2 CG5	CE2 CE4 CE5 CE6	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá dúas opcións de avaliación: Avaliación continua ou Exame final.

A - AVALIACIÓN CONTINUA:

A avaliación dos seminarios corresponderase co 30% da nota final e o exame/exames co 70% da mesma.

As valoracións dos seminarios se manteñen en todas as convocatorias do curso académico vixente.

B- EXAME FINAL:

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

Esta proba obxectiva consta de varias partes, compostas por preguntas de desenvolvemento. Para aprobar a materia é imprescindible aprobar cada unha das súas partes.

Cualificación numérica de 0 a 10 segundo a lexislación vixente.

O alumnado que renuncia á Avaliación Continua, pode optar a ser avaliado cun exame final escrito que suporá o 100% da calificación, e ten a obriga de elaborar as prácticas, na plataforma docente, posto que o exame final escrito se compón de dúas partes que integran a materia, a teoría e a práctica.

A **renuncia á avaliación continua** debe formalizarse e comunicarse ao profesorado da materia.

O prazo máximo da renuncia se formalizará na **quinta semana do curso vixente**.

Na convocatoria de Fin de Carreira, o examen supón o 100% da calificación.

As datas dos horarios das probas de avaliación nas diferentes convocatorias son as especificadas no calendario da páxina web da Facultade. <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ALLEN, R. C., **Historia económica mundial: una breve introducción**, Alianza, 2013
- CAMERON, R.; NEAL, L., **Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente**, 5ª, Alianza, 2016
- CAMPS CURA, E., **Historia Económica Mundial. La Formación de la economía internacional (Siglos XVI - XX)**, Mc Graw Hill, 2013
- COMÍN, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.), **Historia económica mundial: siglos X-XX**, Crítica, 2005
- FELIU, G.; SUDRIÀ, C., **Introducción a la historia económica mundial**, 2ª, Publicaciones Universidad de Valencia, 2013
- PALFOX, J. (Ed), **Los tiempos cambian. Historia de la economía**, Tirant Humanidades, 2014
- TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.), **Guía práctica de historia económica mundial**, Universitat de Barcelona, 2005

Bibliografía Complementaria

- COMÍN COMÍN, F., **Historia Económica Mundial. De los orígenes a la actualidad**, Alianza, 2011
- DE VRIES, J., **La revolución industrial. Consumo y economía doméstica desde 1650 hasta el presente**, Crítica, 2009
- KENWOOD, A.G. y LOGHEED, A.L., **Historia del desarrollo económico internacional**, 4ª, Itsmo, 1992
- MADDISON, A., **La Economía mundial: una perspectiva milenaria**, Mundi-Prensa, 2002
- WILLIAMSON, J.G., **Comercio y Pobreza, Cuando y cómo comenzó el atraso del Tercer Mundo**, Crítica, 2014
- ZAMAGNI, V., **Historia económica de la Europa Contemporánea**, Crítica, 2005

Recomendacións

Outros comentarios

Aínda que non hai ningún requisito formal para o seguimento da materia, sería conveniente que o alumnado tivera:

1. Coñecementos básicos de xeografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos e feitos máis relevantes).
2. Certos coñecementos e experiencia na realización de esquemas, mapas conceptuais, resumo e síntese.
3. Manexo básico de follas de cálculo (ex.: Excel), procesadores de texto (ex.: Word), TIC.
4. Certa experiencia na procura de información e bases de datos en Internet.

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que levan a cabo co alumnado na materia, e concíbese de forma flexible.

Así mesmo, achegaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. Utilizarase a plataforma Moovi.uvigo.es

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas				
Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	V03G020V01104			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Alonso Álvarez, José Nicanor Hervés Estévez, Javier			
Profesorado	Alonso Álvarez, José Nicanor Estévez Toranzo, Margarita Hervés Estévez, Javier Mirás Calvo, Miguel Ángel Quinteiro Sandomingo, María del Carmen Sanmartín Carbón, Esperanza Vázquez Pampín, María del Carmen			
Correo-e	jnalonso@uvigo.es javiherves@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Familiarizar ao alumno coas ferramentas matemáticas básicas para a Economía. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
□ Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	CG1 CG6	CE7 CE12
□ Avaliar, utilizando técnicas matemáticas, as consecuencias das distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	CG1 CG5 CG6 CG14	CE7 CE12
□ Ser capaz de formular modelos simples de relación das variables económicas baseados no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	CG1 CG5 CG6 CG14	CE7 CE12
□ Ter habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto na expresión oral como na escrita.	CG1 CG5 CG6	CE7 CE12

Contidos

Tema	
1. Preliminares.	Símbolos matemáticos. Funcións reais de variable real. Funcións elementais. Cálculos matemáticos básicos.

2. Funcións reais de variable real.	Límites de funcións reais de variable real. Continuidade de funcións reais de variable real. Teoremas relativos á continuidade global. Derivada dunha función nun punto. Regra de l'Hôpital. Teoremas de Rolle e do valor medio. Derivadas de orde superior e extremos relativos. Concavidade e convexidade.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Primitivas.
4. Cálculo matricial.	Matrices. Determinante dunha matriz cadrada. Sistemas de ecuacións lineais. Autovalores dunha matriz cadrada. Formas cadráticas.
5. Derivadas de función de varias variables.	Introdución. Vectores. Derivadas parciais. Funcións diferenciáveis. A regra da cadea. Derivadas de orde superior. Funcións homoxéneas. Teorema de Euler.
6. Optimización.	Funcións cóncavas e convexas. Optimización sen restricións. Optimización con restricións de igualdade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	20	50	70
Seminario	8	8	16
Resolución de problemas de forma autónoma	8	20	28
Lección maxistral	37	37	74
Exame de preguntas de desenvolvemento	4.5	32.5	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	Entrevistas que o estudantado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios.
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a disciplina obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de problemas en grupo. Consulta de dúbidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de exercicios por parte do alumnado, relacionados cos contidos explicados na aula.	50	CG1 CG5 CG6 CG14 CE7 CE12
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba con preguntas teóricas e exercicios a desenvolver nun tempo limitado.	50	CG1 CE7 CE12
	Esta proba proporcionará a cualificación final para o alumnado que opte pola modalidade de avaliación global.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Para o alumnado do grao en ADE, a nota final do curso virá dada pola seguinte fórmula: $NF=A+(10-A)E/10$ sendo A a nota da avaliación continua (máximo de 5 puntos) e E a nota do exame final (máximo de 10 puntos). O mesmo sistema de avaliación será seguido no caso da convocatoria de fin de carreira. En caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota

obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a segunda convocatoria. Os puntos da avaliación continua obteranse por: a asistencia a clase e a participación nela, as probas curtas realizadas nas clases prácticas ao longo do curso e os exercicios e/ou traballos propostos previamente e realizados fóra das horas de clase.

A fórmula empregada permite ao estudantado ser avaliado como máis lle conveña, pois entre a cualificación obtida por avaliación continua e a obtida por avaliación global outorga ao estudante as mellor entre as dúas posibilidades, non sendo preciso acadar unha puntuación mínima en ningún apartado para poder superar a materia. Por esta razón NON será preciso que o alumnado que renuncie á avaliación continua o comunique con antelación.

Para o alumnado do dobre grao ADE-Dereito, a nota final do curso será a suma de:

- a) nota obtida na proba (ou no conxunto de probas) realizada no cuatrimestre (cunha ponderación do 35% sobre o total)
- b) nota obtida nas prácticas de ordenador (5%)
- c) nota obtida nunha última proba (cunha ponderación do 60% do total) que coincidirá coa data do exame final

Para o estudantado que non se presente á primeira das probas que se realicen, enténdese que opta por ser avaliado exclusivamente cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Balbás, A., **Análisis matemático para la economía I. Cálculo diferencial**, AC, 1991

Sydsaeter, K. e outros., **Matemáticas para el análisis económico**, Pearson, 2012

Bibliografía Complementaria

Balbás, A. e outros., **Análisis matemático para la economía II. Cálculo integral y sistemas dinámicos**, AC, 1991

Besada, M. e outros., **Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos**, Prentice-Hall, 2001

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración y Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso e a docente responsable é Margarita Estévez Toranzo

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía española e mundial				
Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	V03G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Suris Regueiro, Juan Carlos			
Profesorado	Amigo Dobaño, Josefina Lucy Cal Bouzada, María Isabel Simón Fernández, Xavier Suris Regueiro, Juan Carlos			
Correo-e	jsuris@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Economía Española e Mundial é unha materia básica do 2º cuadrimestre de GADE e 1º cuadrimestre do PCEO de ADE-Dereito da Universidade de Vigo. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do estudante, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España. Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC). As AB son comúns para todos os Centros onde se imparte a titulación de ADE, mentres que as AC son específicas de cada centro.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
☐ Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.		CE2	
☐ Manexar a información proporcionada polas fontes estatísticas da economía mundial e de España.	CG1	CE16	
☐ Sintetizar a información estatística en indicadores económicos relevantes.	CG1	CE16	
☐ Consultar directamente as referencias bibliográficas.		CE16	
☐ Elaborar e expoñer os resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, e realizar gráficos e presentacións.	CG1	CE16	CT1
☐ Redactar e sintetizar os resultados anteriores.	CG1 CG2 CG5		

□ Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistrais.	CG2 CG5 CG8 CG9 CG13	CT1 CT5
□ Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.		CT1 CT5
□ Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial.		CT1 CT5
□ Amosar motivación pola calidade e pola mellora continua.		CT1 CT5
- Habilidades de comunicación escrita e emisión de informes sobre situacións concretas	CG5 CG14	

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Os obxectivos básicos e as preguntas relevantes. Organización e método de traballo. Principais conceptos: Crecemento e Desenvolvemento. Fontes estatísticas e bibliográficas.
Parte II. Economía mundial.	Os factores do crecemento económico: estratexias e experiencias. Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. Institucións e relacións económicas internacionais.
Parte III. Economía española.	Evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. A especialización produtiva e comercial. Eficiencia, sustentabilidade e equidade.
Parte IV: A actualidade da economía española e mundial.	Temas de actualidade da economía mundial. Temas de actualidade da economía española.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas de forma autónoma	0	39	39
Exame de preguntas obxectivas	0	20	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	30	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	10	14
Observación sistemática	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio forman parte das Actividades Básicas. En cada unha delas o alumnado realizará un exercicio en que deberá aprender a manexar información para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación), a súa representación e análise.
Resolución de problemas de forma autónoma	Forman parte das Actividades Complementarias, de carácter presencial ou non presencial, consistentes en probas onde os estudantes demostren a súa capacidade individual para resolver un exercicio de xeito autónomo, sen necesidade de tutorización persoal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Prácticas de laboratorio	Realización de traballo persoal e programado baseado na elaboración de informes sobre aspectos concretos da economía española e mundial que teñen como base as fontes principais de datos, cálculos de magnitudes ou indicadores e a súa interpretación facendo uso da análise económica.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Logo da exposición de cada capítulo o estudante resposta un cuestionario de preguntas dispoñible na páxina da materia para comprobar que adquiriu os coñecementos máis substanciais.
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resposta a preguntas concretas na que cada alumno explica os principais problemas dos diferentes aspectos estudados en economía española e economía mundial. Realización do informe iniciado nas sesións de prácticas de laboratorio e mellorado e personalizado seguindo un proceso programado.
Observación sistemática	Seguimiento das diferentes actividades realizadas por cada estudante o longo do cuatrimestre e corrección do traballo realizado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades Complementarias de traballo persoal (non presencial). Exercicios que demostren a capacidade autónoma de cada estudante.	20	CG1 CG5	CT1
Exame de preguntas obxectivas	Actividades básicas de traballo persoal (presencial e non presencial) que inclúe a realización de cuestionarios vinculados ás clases maxistras e ás sesións prácticas de laboratorio.	20		CE2 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades básicas de traballo persoal (presenciais ou non presenciais) consistentes en responder por escrito, de forma sintética, ás preguntas relevantes de cada tema do programa (desenvolto nas sesións maxistras).	20	CG1 CG2 CG5	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Actividades complementarias (presencial ou non presencial) consistentes en relacionar os resultados do conxunto das actividades da materia, tanto dos contidos teóricos como prácticos.	30	CG1 CG2 CG5 CG9 CG13 CG14	CE16
Observación sistemática	Neste Centro, avaliarase a actitude persoal do estudante que se verificará a través do seguimento periódico.	10	CG8	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudantado poderá optar a non ser cualificado por avaliación continua. Neste caso, os exames finais (tanto da convocatoria ordinaria como da extraordinaria) suporá o 100% da cualificación final.

O estudantado que opte pola avaliación continua, poderá superar a materia antes do exame final. En caso de que non a supere, sempre poderá acudir ao exame final da convocatoria ordinaria, que terá a condición dunha proba máis no proceso de avaliación, garantindo que dita proba como máximo represente o 60% da cualificación final. A partir da segunda metade do cuadrimestre (tras a 4ª sesión práctica), este estudantado sempre poderá renunciar á avaliación continua, polo que o exame final suporía o 100% da súa cualificación final.

O exame final da convocatoria ordinaria poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, similares ás descritas no sistema de avaliación. O exame correspondente á convocatoria extraordinaria (2ª oportunidade), seguirá o mesmo modelo e criterios de cualificación que o exame final da convocatoria ordinaria.

Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas para os exames son as establecidas no Calendario oficial de cada Centro e publicadas na súas correspondentes páxinas web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), **Lecciones de Economía Española**, 15ª, Ed. Thomson-Civitas, 2020
Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, **Estructura Económica Mundial**, Síntesis, 2001

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Macroeconomía/V03G020V01404

Traballo de Fin de Grao/V03G020V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia económica/V03G020V01103

Outros comentarios

Para o correcto seguimento da materia é preciso contar con acceso a internet e unha conta de correo electrónico, a utilización da Plataforma de Docencia Virtual da Universidade de Vigo e o manexo de programas informáticos básicos (unha folla de cálculo e un procesador de textos).

A Plataforma de Docencia Virtual será a establecida oficialmente pola Universidade de Vigo.

Aqueles estudantes que non dispoñan de internet, poderán usar ordenadores de acceso libre existentes nas Facultades.

Para o alumnado da UVigo recoméndase a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información", dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten coma obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de xeito eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso e o seu coordinador é Carlos Iglesias Malvido.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Matemática das operacións financeiras				
Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	V03G020V01202			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez Parada, Sonia Margarita			
Profesorado	Lago Velando, Ángeles Rodríguez Parada, Sonia Margarita			
Correo-e	srparada@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/ Curso MOF Virtu@l			
Descrición xeral	Matemática das operacións financeiras é unha materia que introduce ao estudante na lóxica da valoración financeira. O seu estudo resulta fundamental para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das finanzas e a contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o estudante coñece e aplica a metodoloxía matemático-financeira á análise das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Empregar as ferramentas de valoración financeira máis apropiadas para a resolución dos problemas expostos	CG1	CE9 CE12
Mostrar fluidez na resolución dos problemas financeiros básicos e interpretar correctamente os seus resultados	CG1	CE12
Utilizar, de forma adecuada, vocabulario e simboloxía matemático-financeira	CG1	CE7
Xulgar a consistencia dos seus resultados	CG2	
Resolver cuestións financeiras mediante o uso da folla de cálculo	CG3	
Organizar de forma eficiente a aprendizaxe	CG13	
Identificar o campo de aplicación xeral da Matemática financeira		CE7
Distinguir os aspectos esenciais das operacións financeiras		CE7
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas operacións		CE13
Manexar fontes de información económico-financeira fiables e actualizadas		CE16
Incorporar a retroalimentación personalizada para consolidar o seu proceso de aprendizaxe		CT3
Mostrar unha actitude respectuosa cos demais e consigo mesmo no seu proceso de aprendizaxe		CT4
Realizar actividades que se propoñen de forma voluntaria para a súa autoevaluación		CT5

Contidos

Tema

1. Conceptos básicos: lóxica da valoración financeira e operación financeira	1.1. Valor do diñeiro no tempo 1.2. Capital financeiro 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros 1.4. Lei financeira 1.4.1. Lei financeira de capitalización 1.4.2. Lei financeira de desconto 1.5. Suma financeira de capitais financeiros 1.6. Operación financeira 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo 1.8. Principios lóxicos de valoración financeira 1.8.1. Subestimación de capitais futuros respecto dos presentes de igual contía 1.8.2. Proxección ou substitución financeira para capitais financeiros 1.8.3. Produtividade nominal 1.8.4. Equivalencia en toda operación financeira
2. Operacións financeiras de capitalización	2.1. Leis financeiras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interese simple 2.2.4. Tipos de interese 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente 2.3. Capitalización composta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interese composto 2.3.4. Tipos de interese 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta 2.5. Reserva matemática dunha operación financeira de capitalización 2.5.1. Cálculo polo método retrospectivo 2.5.2. Cálculo polo método prospectivo 2.6. Tipo de interese e inflación
3. Operacións financeiras de desconto	3.1. Leis financeiras de desconto 3.2. Desconto simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Desconto simple 3.2.4. Tipos de desconto 3.3. Desconto bancario 3.3.1. Concepto 3.3.2. Modalidades 3.3.3. Desconto dun efecto 3.3.4. Desconto dunha remesa de efectos 3.4. Vencimientos 3.4.1. Vencimiento común 3.4.2. Vencimiento medio

4. Rendas financeiras certas	4.1. Concepto 4.2. Elementos dunha renda 4.3. Tipos de rendas 4.4. Valoración financeira dunha renda 4.4.1. Valor actual 4.4.2. Valor final 4.4.3. Relación entre valor actual e valor final 4.5. Valoración de rendas constantes 4.5.1. Rendas temporais 4.5.2. Rendas perpetuas 4.6. Valoración de rendas variables 4.6.1. Rendas temporais 4.6.2. Rendas perpetuas 4.7. Rendas financeiras equivalentes 4.8. Rendas valoradas a tipo de interese variable
5. Operacións financeiras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Clasificación 5.3. Tipos de interese 5.4. Formas de amortizar un capital 5.4.1. Amortización a prazo fixo 5.4.2. Amortización normal ou americana 5.4.3. Amortización sucesiva 5.5. Métodos de amortización sucesiva: casos particulares 5.5.1. Método de amortización francés 5.5.2. Método de amortización con termos crecentes en progresión xeométrica 5.5.3. Método de amortización italiano 5.6. Préstamos con carencia 5.7. Préstamos con cancelación anticipada 5.8. Préstamos indizados
6. Operacións financeiras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Clasificación 6.3. Formas de constituír un capital 6.4. Casos particulares en modalidade prepagable 6.4.1. Termos constitutivos constantes 6.4.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica 6.4.3. Cotas de constitución constantes 6.5. Casos particulares en modalidade pospagable 6.5.1. Termos constitutivos constantes 6.5.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica 6.5.3. Cotas de constitución constantes
7. Custo e rendemento das operacións financeiras	7.1. Operacións financeiras simples 7.2. Operacións financeiras compostas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	40	62.5
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Resolución de problemas de forma autónoma	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	7.5	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Selección de exemplos para clarificar conceptos.
Resolución de problemas	Resolución de problemas sobre operacións financeiras, tutelada polo profesorado, a procura dunha actitude proactiva entre o alumnado, que lle permita ir avanzando en contidos matemático-financeiros de dificultade progresiva até alcanzar autonomía de resolución.

Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se resolven problemas e/ou exercicios teórico-prácticos de lóxica financeira. Utilízase o recurso didáctico MOF Virtu@I, accesible na plataforma Moovi, especificamente deseñado para desenvolver a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
---	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada unidade didáctica do programa finaliza cun test de autoevaluación, que permite ao alumnado recibir retroalimentación personalizada ao seu nivel de progreso na materia. Ademais, si opta por avaliación continua, poderá realizar dúas probas básicas, á metade e ao final do cuadrimestre, que representan conxuntamente o 50% da nota da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas de forma autónoma	AVALIACIÓN CONTINUA: Proba da primeira parte do temario. Proba da segunda parte do temario. En ambas as probas, o nivel de competencias avaliadas é básico.	50	CG3	CE7 CE12
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL: Proba presencial, na data oficialmente establecida. Avalíase a adquisición de competencias de coñecemento, a destreza na práctica e a aplicación da lóxica financeira a novas situacións. Consta de tres niveles: básico, intermedio e avanzado.	50	CG1 CG2	CE7 CE9 CE12 CE13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na primeira sesión do cuadrimestre coméntanse os resultados de aprendizaxe que se pretenden alcanzar, así como a planificación semanal das distintas etapas de aprendizaxe. Preséntase a ferramenta de aprendizaxe MOF Virtu@I, accesible na plataforma Moovi, e se orienta sobre o seu manexo básico e todos os recursos didácticos dispoñibles.

O alumnado pode aprobar a materia optando exclusivamente polo sistema de avaliación continua. Para subir nota deberá presentarse ao exame final, realizando exclusivamente os seus niveis intermedio e avanzado. De forma alternativa, tamén pode optar por realizar exclusivamente o exame final, que suporá o 100% da súa cualificación, realizando os seus niveis básico, intermedio e avanzado.

Ambas as alternativas de avaliación mantéñense na primeira e segunda convocatorias. Non así na convocatoria de fin de carreira, na que o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia poden ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rodríguez Parada, S. M., **MOF Virtu@I: un recurso para el aprendizaje colaborativo. Curso en línea. Plataforma Moovi**, 2022

Pablo López, A. de, **Matemática de las operaciones financieras I y II**, 2000

Pablo López, A. de, **Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II.**, 2001

Bibliografía Complementaria

Guthrie, G. L. & Lemon, L. D., **Mathematics of Interest Rate and Finance**, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Outros comentarios

Esta materia impártese no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito, en concreto, no primeiro cuadrimestre do segundo curso.

A profesora responsable é Sonia Margarita Rodríguez Parada.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Xestión de empresas				
Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	V03G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	López Miguens, María Jesús			
Profesorado	Arevalo Tomé, Raquel Fernández Arias, María Jesús López Miguens, María Jesús Piñeiro García, María del Pilar			
Correo-e	chusl@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O propósito da materia é presentar a empresa como un axente económico fundamental, explicando os aspectos básicos da súa xestión e os problemas asociados ao seu goberno. A partir de aí identifícanse as grandes áreas funcionais, profundando en aspectos específicos da súa xestión e as problemáticas económicas que se formulan.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprender a estrutura e o proceso empresarial, así como as diferentes funcións involucradas no mesmo	CG12	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9	
Dispor dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.		CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9	
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defensa ou crítica de distintas posturas ou medidas de actuación alternativas tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	CG2 CG3 CG4 CG13 CG14	CE3 CE6 CE7 CE9 CE10 CE12	CT1
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG8 CG9		CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Aplicar os procedementos de análise e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	CG1 CG2 CG14	CE1 CE3 CE4 CE5 CE9 CE10 CE12 CE15 CE16	CT1

Contidos

Tema

A empresa no sistema económico

Dirección financeira

Dirección de operacións

Dirección comercial

Dirección de recursos humanos

Dirección de innovación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Resolución de problemas	18	48	66
Exame de preguntas obxectivas	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe resolvelos de forma autónoma.
Resolución de problemas	Resolución, de forma individual ou en grupo, de problemas, casos prácticos, exercicios ou similares plantexados, guiados e supervisados polo profesorado. Poderase avaliar a comprensión da materia por parte do alumnado a través das entregas realizadas e resoltas nas prácticas, a participación activa nas mesmas e/ou da realización dun cuestionario.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e resolución de dúbidas que puidesen xurdir ao/a alumno/a durante o proceso de adquisición das competencias da materia. É importante a participación activa do/a alumno/a e que solicite as explicacións que necesite.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Exame de preguntas obxectivas	Proba/s intermedia/s. Proba/s para avaliar a adquisición e comprensión de conceptos que se desenvolverá/n ao longo do curso (50%).	100	CG1	CE1
			CG2	CE2
			CG13	CE3
	Proba final. Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumnado sobre a materia e a aplicación dos mesmos na resolución e interpretación de problemas e situacións do ámbito empresarial (50%).			CE4
				CE5
				CE6
				CE7
				CE9
				CE12

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación nas convocatorias **ORDINARIA E EXTRAORDINARIA** consta de dúas alternativas.

1. Avaliación CONTINUA: a nota final será a suma da nota obtida na/s proba/s de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 50% sobre o total), e da nota obtida na última proba que coincidirá coa data do exame final (cunha ponderación do 50% do total).

2. Avaliación NON CONTINUA: examen final (100%). Este exame PODERÁ SER DIFERENTE e cun nivel de dificultade maior ao realizado baixo a opción de Avaliación CONTINUA.

IMPORTANTE:

- O alumnado deberá solicitar o sistema de avaliación NON CONTINUA nas datas establecidas polo profesorado.
- No caso de participar nalgunha proba intermedia e non presentarse ao exame final, a nota final da materia será a nota da/s proba/s intermedia/s.

No sistema de avaliación da convocatoria DE **FIN DE CARREIRA** o exame final suporá o 100% da calificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Armstrong, G.; Kotler, P.; Merino, M.J.; Pintado, T. y Juan, J.M., **Introducción al marketing**, Pearson,
- García del Junco, J. et al., **Fundamentos de gestión empresarial.**, Pirámide,
- Maynar, P. et al., **La economía de la empresa en el espacio de educación superior**, McGraw-Hill,
- Piñeiro, P.; Arévalo, R.; García-Pintos, A.; Caballero, G., **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, Delta Publicaciones,
- González, E.; Rodríguez, R.; & López-Miguens, M. J., **Estrategias de marketing sectorial**, ESIC,
- Amstrong, G.; & Kotler P., **Principios de marketing**, Pearson Educación,

Bibliografía Complementaria

- Crespo Franco, T. y Piñeiro, P., **Producción : planificación, programación e control**, Vigo : Universidade, Servizo de Publicacións,
- Díez de Castro, E. y otros., **Introducción a la economía de la empresa I y II**, Pirámide,
- García del Junco, J. et al., **Prácticas de la gestión empresarial**, McGraw-Hill,

Guitart Tarrés, L. y Núñez Carballosa, A., **Problemas de economía de la empresa**, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona,

Iborra, M. et al., **Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas.**, Thomson,

Luque de la Torre, M.A. et al., **Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización**, Pirámide,

Moyano Fuentes, J. et al., **Prácticas de organización de empresas**, Prentice Hall,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Outros comentarios

No PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, esta materia impártese no 2º cuadrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por: Raquel Arévalo Tomé e María Jesús López Miguens.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Materia	Estatística: Estatística			
Código	V03G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Lorenzo Picado, Leticia Sestelo Pérez, Marta			
Profesorado	Gómez Rúa, María Lorenzo Picado, Leticia Sestelo Pérez, Marta			
Correo-e	sestelo@uvigo.es leticialorenzo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Estatística é unha materia de formación básica na que se estudarán os conceptos estatísticos básicos, recorrendo os temas de estatística descritiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias e inferencia estatística.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
□ Ser capaz de identificar os aspectos estatísticos dentro dun problema empírico e elaborar conclusións a partir da información existente aplicando os conceptos estudados na materia.	CE7 CE9
Coñecer, saber, aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas e de cálculo de probabilidades básicas e valorar o seu interese como ferramenta fundamental na análise de datos.	CE10
□ Solucionar de maneira eficaz problemas e cuestións de cada un dos temas do programa utilizando os métodos cuantitativos apropiados.	CE12
□ Coñecer a importancia da información e ser capaz de valorala e clasificala en cada ámbito de decisión. Saber aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas básicas para a análise de variables unidimensionais e bidimensionais.	CE12 CE16
□ Introducir o estudantado no manexo de paquetes informáticos relacionados coa estatística. Desta maneira, favorecer unha actitude positiva cara ao cuantitativo, en xeral, e a estatística, en particular, así como cara á súa manipulación informática.	CG3

□ Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico, favorecendo as actitudes asociadas ao uso e desenvolvemento dos métodos estatísticos como o cuestionamento das ideas intuitivas, a análise crítica das afirmacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análises e sínteses ou a toma de decisións racionais.	CG1 CG2 CG13 CG14
□ Potenciar unha actitude de compromiso ético, incidindo no relativo á obtención dos datos, á non manipulación dos resultados ou o non copiar os estudos doutros nin aproveitarse do seu traballo.	CT3 CT4
□ Espertar o gusto polo uso e estudo da Estatística, véndoa como unha ferramenta que permite aprender máis sobre o propio campo de coñecemento e iniciarse na realización de investigacións propias.	CT5

Contidos

Tema	
Tema 1: Introducción ao cálculo de probabilidades	1.1. Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 1.2. Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 2. Variables aleatorias	2.1. Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 2.2. Características dunha variable aleatoria. 2.3. Principais distribucións de probabilidade. 2.4. Aplicacións do teorema central do límite.
Tema 3. Estatística descritiva	3.1. Distribución de frecuencias. 3.2. Medidas de posición, dispersión e forma. 3.3. Representacións gráficas. 3.4. Números índice.
Tema 4. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	4.1. Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 4.2. Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 4.3. Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 4.4. Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 5. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente.	5.1. Introducción ao uso do paquete estatístico. 5.2. Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 5.3. Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 5.4. Inferencia estatística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Seminario	5	4	9
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, as bases teóricas e/ou as directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudiantado.
Seminario	Entrevistas que o/a estudante mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da disciplina. Poderase facer uso do software de cálculo Microsoft Excel.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Na tutoría en grupo cada estudante poderá formularlle ao profesor/a as dúbidas que teña sobre a materia. O profesor/a tamén propondrá algún tema a discutir e resolver entre os/as estudantes que formen tal grupo.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Lección maxistral	O contido teórico da materia será avaliado mediante probas en todos os exames que se realicen	10	CG1 CG2 CG13 CG14	CE7 CE9 CE10 CE12 CE16	CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas	A avaliación relativa aos problemas farase mediante a resolución de probas en todos os exames que se realicen.	30	CG3	CE7 CE9 CE10 CE12 CE16	CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Na convocatoria oficial ordinaria realizarase un exame, con parte teórica, así como práctica. (Ver seguinte epígrafe para coñecer o sistema de avaliación detallada)	60	CG1 CG2 CG13 CG14	CE7 CE9 CE10 CE12 CE16	CT3 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá elixir si desexa avaliación continua ou avaliación mediante un único exame final. Considerarase que un/unha estudante opta pola primeira opción (avaliación continua) no caso de presentarse ao exame parcial, mentres que se asumirá que opta pola segunda opción (exame final) se non se presenta ao exame parcial.

O/A estudante que se acolla á avaliación continua, realizará un parcial durante o curso dos temas 1 e 2 (**primeira parte da materia**). Devandito parcial constará dunha parte teórica (cun peso do 25%) e unha parte práctica (cun peso do 75%). No caso de obter no parcial unha nota maior ou igual que 3.5, o/a estudante poderá solicitar conservar dita calificación e no exame final só se avaliará dos temas 3 e 4 (**segunda parte da materia**). Dito exame constará dunha parte teórica (cun peso do 25%) e unha parte práctica (cun peso do 75%), tal e como se describiu anteriormente. O/A estudante terá neste caso unha nota para cada parte da materia: a nota da primeira parte será a obtida no parcial e a nota da segunda parte a obtida no exame da convocatoria ordinaria.

No caso de obter no parcial unha nota inferior a 3.5 ou non querer conservala no caso de ser maior ou igual a 3.5, no exame da convocatoria oficial resolveranse as probas das dúas partes da materia (cada un das cales constará dunha parte teórica e dunha práctica coa ponderación descrita anteriormente). Neste caso, a nota da primeira parte calcularase como a media ponderada do parcial (40%) e da nota obtida na primeira parte do exame da convocatoria ordinaria (60%). A nota da segunda parte da materia será a obtida no exame.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudante poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. A estrutura deste exame final constará de dúas partes como as descritas anteriormente.

En calquera dos tres casos arriba descritos, para aprobar será necesario ter polo menos un 3.5 en cada unha das partes e que a media de ditas notas sexa maior ou igual que 5. No caso de que a nota obtida en cada parte sexa como mínimo de 3.5, a nota final da materia calcularase como a media entre as cualificacións obtidas en ambas partes, en caso contrario, a nota final será calculada como o mínimo entre a media das dúas partes e un 4.

A avaliación na convocatoria extraordinaria será a mesma que a aplicada na ordinaria. No caso da convocatoria fin de carreira, será mediante a realización dun exame (coa mesma estrutura que a descrita anteriormente) que suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames finais das distintas convocatorias poderanse consultar na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cao Abad, R.; Presedo Quindimil, M.A. e Naya Fernández, S., **Introducción a la estadística y sus aplicaciones**, Pirámide, 2001

Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., **Introducción a la Estadística para Administración y Dirección de Empresas**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2002

Martín-Pliego López, F. J. e Ruiz-Maya Pérez, L., **Fundamentos de Inferencia Estadística**, Thomson, 2005

Martín Pliego, F. J. e Ruíz-Maya, L., **Estadística I: Probabilidad.**, Thomson, 2004

Bibliografía Complementaria

Esteban García, J. y otros., **Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad**, Thomson, 2005

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., **Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia**, Pirámide, 1998

Gonick, L. e Smith, W., **A Estadística en Caricaturas**, SGAPEIO, 2001

Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., **Curso Básico de Probabilidad**, Pirámide, 1993

Levin, Rubin, Balderas, Del Valle y Gómez, **Estadística para Administración y Economía**, Prentice Hall, 2010

Martín-Pliego, Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, **Problemas de Inferencia Estadística**, Thomson, 2005

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por María Gómez Rúa. Esta materia tamén participa dentro do programa English Friendly.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil				
Materia	Dereito mercantil			
Código	V03G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Outros			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bouza López, Miguel Ángel			
Profesorado	Aldavero Mora, María de la Paz Bouza López, Miguel Ángel			
Correo-e	miguel.angel.bouza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Dereito Mercantil é unha materia que se cursa no segundo cuadrimestre do primeiro ano do Grao en Administración de Empresas na que se estuda a normativa mercantil máis relevante.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar os suxeitos que teñen a consideración de empresario a fin de poder determinar *quén é responsable, fronte as terceiras persoas, das actuacións que se realicen no mercado.	CG10 CG13 CG14	CE3 CE4	CT1 CT3 CT5
Coñecer as particularidades e trazos propios dos distintos tipos de sociedades mercantís, de tal maneira que se comprenda a figura do empresario social.	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14	CE3 CE4	CT3
Dominar a regulación xurídica sobre a actividade dos empresarios no mercado, de xeito que se poida comprender de forma básica o marco legal no que se desenrola unha actividade empresarial.	CG1 CG2 CG5 CG10	CE3 CE4	CT3 CT5
Determinar que norma xurídica é aplicable a cada caso concreto, para poder resolver de forma práctica posibles problemas expostos en relación coa actuación do empresario no mercado.	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14	CE3 CE4	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Resolver de forma razoada os problemas xurídicos expostos.

CG1
CG2
CG5
CG8
CG10
CG13

CE3
CE4

CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Adquisición de habilidades de comunicación oral e escrita.

CG1
CG2
CG5
CG8
CG9
CG10
CG14

CE3
CE4

CT3
CT5

Contidos

Tema	
INTRODUCCIÓN Á NORMATIVA MERCANTIL.	CONCEPTO DE DEREITO MERCANTIL. FONTES DO DEREITO MERCANTIL.
ESTATUTO XURIDICO DO EMPRESARIO.	EMPRESA E EMPRESARIO. PUBLICIDADE REXISTRAL. REPRESENTACION MERCANTIL.
PROPIEDAD INDUSTRIAL.	PATENTES. MARCAS. COMPETENCIA DESLEAL.
DEREITO DE SOCIEDADES.	INTRODUCCIÓN. SOCIEDADES PERSONALISTAS. A SOCIEDADE ANÓNIMA. A SOCIEDADE DE RESPONSABILIDADE LIMITADA.
NOCIÓNS SOBRE CONTRATOS E TÍTULOS VALOR.	CONTRATOS MERCANTÍS. TÍTULOS VALOR.
CONCURSO DE PERSOAS XURÍDICAS E FÍSICAS.	A INSOLVENCIA. PRINCIPAIS ASPECTOS SUSTANTIVOS E PROCESUAIS DO CONCURSO DE ACREDORES.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	56	84
Prácticas de laboratorio	20	20	40
Exame de preguntas obxectivas	2	24	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Na clase maxistral expóranse e explicarán os aspectos máis relevantes dos distintos temas que integran o programa da materia. O obxectivo é que ditas clases constitúan unha base de coñecemento que deberá ser completada por outras vías, tales como a realización de casos prácticos, actividades de seminario, lecturas recomendadas, estudo persoal, etc.
Prácticas de laboratorio	As clases prácticas consistirán, principalmente, na resolución de problemas xurídicos que xurdan dun suposto práctico. Nelas terase a oportunidade de profundar nos distintos temas que integran o programa da materia. Deberanse manexar directamente os textos legais, e responder de forma fundada ás distintas cuestións expostas en relación cos problemas que se susciten. Tamén se procederá á contestación escrita de cuestionarios de distinto formato relativos á materia explicada nas sesións maxistrais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Nos seminarios, responderanse as dúbidas que se poidan ter sobre a materia.
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio atenderase de forma individual ou en grupo ás cuestións relativas ás dúbidas que poidan xurdir na resolución do caso exposto na clase práctica.
Probos	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	No exame analizarase a capacidade de raciocinio tendo en conta o explicado na lección maxistral e nas prácticas de laboratorio.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Lección maxistral	Sesión Maxistral seguindo o método tradicional. As clases maxistrais son imprescindibles para a preparación do exame final.	10	CG1 CG13	CE3 CE4	CT3 CT4	
	Nas clases poderanse expor cuestionarios sobre materias explicadas.					
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio deberán responder por escrito aos cuestionarios que se propoñan sobre materias explicadas.	20	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG13 CG14	CE3 CE4	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5	
Exame de preguntas obxectivas	No exame valoraranse os coñecementos, destrezas e habilidades.	70	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG13 CG14	CE3 CE4	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para acollerse ao sistema de avaliación continua o estudante deberá asistir regularmente a clase (teórica e práctica). A estes efectos, efectuaranse controis aleatorios de asistencia, e consideraranse que un estudante incumpriu este requisito si acumula máis de dúas faltas de asistencias sen xustificar.

Aos alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria do curso académico, conservaráselles a nota obtida nas clases prácticas na convocatoria extraordinaria do mesmo curso académico. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Tanto na primeira como na segunda convocatoria. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación. As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sánchez Calero, Fernando., **Principios de Derecho Mercantil.**, Última edición., AAVV, **Código de Comercio y legislación complementaria.**, Última edición,

Bibliografía Complementaria

Jiménez Sánchez, Guillermo (coord.), **Lecciones de Derecho Mercantil.**, Última edición, Broseta Pont-Martínez Sanz, **Manual de Derecho Mercantil.**, Última edición, <http://www.westlaw.es>,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Contabilidade financeira I				
Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	V03G020V01301			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Buch Gómez, Enrique Juan			
Profesorado	Buch Gómez, Enrique Juan Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Correo-e	ebuch@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financiera como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Conocer las bases conceptuales de la contabilidad como ciencia social, su caracter de sistema de información de características especiales, así como el concepto de utilidad de la información económico-financiera en el entramado económico.	CB2 CB3 CB4	CG10	CE8 CE10	CT3 CT4 CT5
Conocer el funcionamiento básico de un sistema contable como instrumento informativo al servicio del proceso de toma de decisiones	CB2 CB3 CB4	CG10	CE8 CE10	CT3 CT5
Conocer la regulación positiva de la contabilidad, sus objetivos y carácter relativo, así como el funcionamiento del sistema contable empresarial en el contexto de la regulación positiva española.	CB2 CB3 CB4	CG10	CE8 CE10	CT4

Contidos

Tema	
1. A información económica e a toma de decisións	1.1. A información económico-empresarial 1.2. A utilidade da información económica. 1.3. Os usuarios da información económica. 1.4. A información contable: características e requisitos
2. Concepto e División da Contabilidade	2.1. Introducción ao concepto de contabilidade 2.2. División da contabilidade.

3. O Patrimonio da Empresa: elementos e relacións	3.1. O patrimonio da empresa e os seus compoñentes. 3.2. Análisis do Activo. 3.3. Análisis do Pasivo. 3.4. O fondo de manobra. 3.5. O período medio de maduración da empresa.
4. Método contable e a súa instrumentalización	4.1. O método contable e os seus obxectivos. 4.2. Os feitos contables: A súa clasificación e formulación. 4.3. Os feitos contables e o concepto de resultado. 4.4. A conta como instrumento contable. 4.5. Tipos de conta e o seu funcionamento. 4.6. O método de partida dobre. 4.7. O rexistro das operacións contables. 4.8. Contas administrativas e contas especulativas.
5. O ciclo contable	5.1. O ciclo contable: concepto e fases. 5.2. A fase inicial: inventario e apertura. 5.3. O desenvolvemento do exercicio: fase de xestión. 5.4. As operacións de conclusión do exercicio: a fase de peche. 5.5. A elaboración das contas anuais
6. A normalización contable: a regulación legal da contabilidade en España	6.1. A normalización contable: concepto, utilidade e tipos. 6.2. A regulación legal da contabilidade en España: o Plan Xeral de Contabilidade. 6.3. A estrutura do Plan Xeral de Contabilidade. 6.4. Os principios contables e as contas anuais.
7. O proceso de valoración contable	7.1. A valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica e valoración sintética. 7.3. Os criterios de valoración no Plan Xeral de Contabilidade español.
8. Análise e contabilidade das existencias	8.1. Concepto e clases de existencias. 8.2. A valoración das existencias. 8.3. A contabilidade das existencias. 8.4. Depreciación das existencias. 8.5. A problemática contable de envases e embalaxes. 8.6. A problemática contable do IVE.
9. Disponibilidades líquidas e dereitos de cobro	9.1. O efectivo e outros activos líquidos equivalentes. 9.2. Os dereitos correntes de cobro. 9.3. A depreciación dos dereitos correntes de cobro.
10. O pasivo corrente	10.1. O pasivo: concepto e clases. 10.2. Os pasivos por operacións de tráfico. 10.3. As débedas con entidades de crédito e outros pasivos de natureza financeira. 10.4. Outras contas pasivas.
11. O inmovilizados material e intanxible	11.1. Concepto e clases. 11.2. O inmovilizado material. 11.3. Os inmovilizados materiais en curso. 11.4. Os investimentos inmobiliarios. 11.5. O inmovilizado intangible. 11.6. As correccións valorativas.
12. Os investimentos financeiros	12.1. Concepto e clases. 12.2. A valoración dos investimentos financeiros. 12.3. Os dereitos preferentes de subscripción e a súa problemática contable. 12.4. A problemática contable das accións e participacións de capital. 12.5. A problemática contable dos valores de renda fixa e créditos asimilados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	30	45
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	2	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
-------------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Ao longo das clases prácticas, a medida que os alumnos desenvolven de modo autónomo problemas ou exercicios propostos polo profesor, resolveranse as dúbidas ou cuestións dun modo personalizado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática por parte do docente co obxectivo de rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Trátase de valorar aprendizaxes e accións e como levan a cabo valorando a orde, precisión, destreza, eficacia...	10	CB2 CB3 CB4	CG10	CE10	CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre algúns aspectos teóricos. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia con respostas relativamente extensas.	30	CB2 CB3 CB4	CG10	CE8 CE10	CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno/a debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. Deste modo, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	60	CB2 CB3 CB4	CG10	CE8 CE10	CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación continua

Durante el curso el alumno será objeto de evaluación a través de pruebas de desarrollo y de resolución de problemas y ejercicios, así como de la realización de actividades en el aula que serán computadas y registradas a través de la observación sistemática por parte del profesor.

Las preguntas de desarrollo evalúan el nivel de conocimientos teóricos y supone el 30% de la calificación de la materia.

Durante el curso, se evaluará la disposición del alumno ante la materia (asistencia, participación, actitud, ...) que será registrada a través de unas calificaciones que supondrá hasta el 10% de la calificación final. El 60% restante de la calificación de la materia por evaluación continua se derivará de un examen escrito que se celebrará al final del curso, en las fechas oficiales establecidas por el centro, en la que se evaluarán las destrezas del alumno a través de la resolución de problemas y/o ejercicios.

Para superar la asignatura en el proceso de evaluación continua será preciso obtener una nota mínima de 4 sobre 10 en la prueba que evalúa las destrezas a través de la resolución de problemas y o ejercicios. En caso contrario, la nota máxima global que se podrá obtener por evaluación continua es un 4,5.

Para la convocatoria extraordinaria de julio se mantendrán las calificaciones correspondientes a la Observación sistemática y a la del Examen de preguntas de desarrollo, por lo que esta prueba será el 60% de la nota final.

Evaluación global

Si el alumno no desea ser valorado por el anteriormente descrito proceso de evaluación continua, deberá comunicar por correo electrónico al profesor coordinador, antes del 1 de octubre, su deseo de evaluarse a través de una única prueba. Esta prueba, en la que se podrá obtener hasta un total de 10 puntos, contendrá preguntas de desarrollo y resolución de problemas y/o ejercicios y será realizada, en la convocatoria ordinaria y en la extraordinaria, en las fechas oficiales establecidas por el centro.

Examen de Fin de Carrera

Los alumnos que concurran a esta convocatoria serán evaluados con el mismo criterio descrito en el apartado de evaluación global.

Las fechas de los exámenes oficiales deberán ser consultadas en la página web de la Facultad. (<http://fccee.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07),

Bibliografía Complementaria

- Antonio Sociás Salvá y otros, **Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007**, Ed. Pirámide,

- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), **Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES.**, Ed. Pirámide,

- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, **Manual Práctico de Contabilidad Financiera.**, Ed. Pirámide,

M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodríguez, **Prácticas de Contabilidad financiera**, Garceta G.E.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 2º curso e o/o profesor/a responsable é Pilar Muñoz Dueñas

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de operacións				
Materia	Dirección de operacións			
Código	V03G020V01302			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Crespo Franco, Tony			
Profesorado	Crespo Franco, Tony Diz Comesaña, María Eva Piñeiro García, María del Pilar			
Correo-e	tcrespo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=2599			
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos e ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afóndase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto e do proceso produtivo, modo e lugar de elaboración, recursos necesarios e súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Mostrar o coñecemento de procedementos e técnicas propias da dirección de operacións.	CG1 CG10 CG11	CE6		
Aplicar ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de produción.	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14	CE6		
Fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción propios das actividades de produción e coherentes co seu contorno.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14	CE6	CT5	
Manexar os coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión das actividades de produción nas distintas empresas, asumindo os efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención reflexionando sobre o seus propios posicionamentos.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14	CE6 CE12	CT5	
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación da área de produción da empresa así como a emisión dos informes correspondentes.	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14	CE6 CE12	CT5	

Contidos	
Tema	
MÓDULO 1: A EMPRESA E O SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 1. O Sistema de Operacións, a Estratexia de Operacións e os seus resultados
MÓDULO 2: DESEÑO DO SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 2. Selección e Deseño do Produto e do Proceso Produtivo TEMA 3. Decisións Estratéxicas de Capacidade TEMA 4. Decisións de Localización TEMA 5. Distribución en Pranta
MÓDULO 3: XESTIÓN DA CADEA DE SUMINISTROS	TEMA 6. Xestión da Cadea de Subministros TEMA 7. Xestión dos Stocks
MÓDULO 4: XESTIÓN DAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN	TEMA 8. Planificación e Control de Proxectos TEMA 9. Planificación, Programación e Control da Producción TEMA 10. Lean Manufacturing

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37.5	40	77.5
Resolución de problemas	30	75	105
Seminario	7.5	0	7.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	32	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Emprégase como complemento da lección maxistral.
Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Estas sesións poderán realizarse, baixo a modalidade de concertación previa, polos medios telemáticos fixados polo profesorado.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas	Probas na que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Correspóndense coas horas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	CG1 CG10 CG11 CG14	CE6 CE12 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e razoada en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	50	CG1 CG2 CG10 CG11 CG13 CG14	CE6 CE12 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A Avaliación do alumno realizarase do seguinte xeito:

- Exame final (0 a 5 puntos). Realizarase un único exame ó final do cuatrimestre que constará dunha parte teórica e dunha parte práctica. Para superar o exame será necesario obter unha nota igual ou superior ó 50% da puntuación total do exame e, como mínimo, o 40% da nota asignada en cada unha das partes teórica e práctica.

No caso de que o alumno teña solicitado no prazo establecido que o exame final sexa sobre 10 puntos, no exame final

incluiráse unha terceira parte (0 a 5 puntos) que substituirá ás probas intermedias de avaliación continua. Para iso, nos primeiros 15 días do cuatrimestre habilitarase un único prazo para que o alumno poda solicitar que o seu exame conte con esta terceira parte e renunciar, polo tanto, ó sistema de avaliación continua.

- Avaliación baseada nos traballos realizados, tanto en grupo como de maneira individual, nas sesións prácticas (0 a 5 puntos). As actividades de avaliación continua nas sesións prácticas só se poderán realizar nas datas e sesións establecidas, debendo cada alumno asistir ao grupo que teña asignado para a realización das mesmas, agás autorización explícita para algunha práctica dos profesores encargados da materia para asistir a outro grupo no que teña lugar a mesma práctica.

O alumnado que sexa evaluado en réxime de avaliación continua terá a posibilidade de superar a asignatura e de alcanzar o 100% da nota. Para eso, antes da realización do examen final existirá a posibilidade de realizar de maneira telemática un exame coas mesmas condicións, contidos e formato que o exame final (0 a 5 puntos) e que se indicaron anteriormente. A materia aprobarase sempre e cando se supere este exame e se alcance un mínimo de 5 puntos na materia.

Se o estudante non supera a asignatura por avaliación continua, a aprobación da asignatura requirirá da aprobación do examen final. Nese caso, a nota final da asignatura resultará da suma da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame, que suporá o 50% restante. No caso de non superar o exame final, a nota final da asignatura será a obtida no exame expresada nunha escala de 0 a 10 puntos.

A segunda convocatoria rexirase polas mesmas normas. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Os exames terán lugar na data establecida polo Decanato do centro. **IMPORTANTE:** O calendario de exames é publicado ó inicio do curso. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do mesmo por algún imprevisto. Prégase que consulten a páxina web da Facultade por se hai cambios no mesmo (<http://fccee.uvigo.es>).

BOAS PRÁCTICAS:

- Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tabletas ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a.

- Non está permitido comer nin beber (agás auga) durante as clases.

- As condutas inadecuadas, contrarias e perxudiciais para a convivencia e a súa corrección poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua do estudante responsable.

- É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.

- Calquera evidencia de traballos e/ou probas plaxiados ou copiados, total ou parcialmente, suporá unha calificación de suspenso en tódalas convocatorias do curso académico.

- Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora.

- O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co seu D.N.I., pasaporte ou título de conducir, non sendo válido outro documento.

- Tódalas probas e exames deberán ser entregados á súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula.

- A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesor/a.

- No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos, véxase a seguinte información:
<https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor/a poderá adoptalas medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARIAS ARANDA, A. y MINGUELA RATA, B. (Coord.), **Dirección de la Producción y Operaciones. Decisiones Estratégicas**, Pirámide, 2018

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, 2009

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, 2005

Bibliografía Complementaria

ADAM, E.E. y EBERT, R.J., **Administración de la Producción y las Operaciones**, Prentice Hall, 1991

ARIAS ARANDA, A. y MINGUELA RATA, B. (Coord.), **Dirección de la Producción y Operaciones. Decisiones Operativas**, Pirámide, 2018

CHASE, R.B.; JACOBS, F.R. y AQUILANO, N.J., **Administración de operaciones : producción y cadena de suministros**, McGraw-Hill, 2014

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios**, McGraw-Hill, 1994

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Dirección de operaciones : aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios**, McGraw-Hill, 1994

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., **Dirección de la Producción. Fundamentos Estratégicos.**, Civitas, 1995

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; AVELLA CAMARERO, L. y FERNÁNDEZ BARCALA, M., **Estrategia de Producción**, McGraw-Hill, 2006

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; AVELLA CAMARERO, L. y FERNÁNDEZ BARCALA, M., **Administración de la Producción: Enfoque Estratégico**, Pirámide, 2020

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y VÁZQUEZ ORDÁS, C., **Dirección de la Producción. Métodos Operativos.**, Civitas, 1994

HEIZER, J. y RENDER, B., **Dirección de la Producción y de Operaciones : Decisiones Estratégicas**, Prentice Hall, 2015

KRAJEWSKI, L.J. y RITZMAN, L.P., **Administración de Operaciones. Estrategia y análisis**, Pearson, 2003

MARTÍN PEÑA, M. L.; CARRASCO, E.; DÍAZ, E.; GARCÍA, F. y MONTERO, A., **Dirección de la Producción. Problemas y ejercicios resueltos**, Prentice Hall, 2003

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; CHAMORRO MERA, A.; RUBIO LACOBIA, S. y BAÑEGIL PALACIOS, T.M., **Manual de Dirección de Operaciones**, Thomson, 2005

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; RUBIO LACOBIA, S. y CHAMORRO MERA, A., **Dirección de Operaciones. Casos prácticos y recursos didácticos**, Paraninfo, 2014

PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. y GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, Delta Publicaciones, 2010

SCHROEDER, R.G., **Administración de Operaciones. Toma de Decisiones en la Función de Operaciones**, McGraw-Hill, 1992

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 3º curso. O profesor responsable é María Eva Diz Comesaña.

Aportarase ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de recursos humanos				
Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	V03G020V01303			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Velando Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Álvarez Prego de Oliver, Javier Eloy Gómez Fraiz, José Santiago Suárez Porto, Vanessa María Velando Rodríguez, María Elena			
Correo-e	velando@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia centrada no estudo pormenorizado das estratexias, procesos, e técnicas da dirección de recursos humanos nas empresas			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe		Competencias		
Resultados de aprendizaxe				
Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos, e procesos propios da dirección e xestión de recursos humanos, mostrando compromiso coas consecuencias das súas accións en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre os seus propios posicionamentos.		CG1 CG2 CG5 CG13 CG14	CE6	CT4
Lograr por parte do alumnado o coñecemento e a aplicación correcta das principais técnicas e ferramentas propias da dirección e xestión de recursos humanos		CG3 CG13	CE6 CE7	
Lograr por parte do alumnado a aplicación de ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos		CG1 CG5 CG8 CG9 CG13	CE6 CE10 CE16	

Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, aplicando os métodos apropiados así como a emisión dos informes correspondentes	CG1 CG5 CG8 CG9 CG10 CG13	CE12
Conseguir que o alumnado fixe obxetivos, elabore estratexias e planos de acción coherentes co seu entorno	CG1 CG5 CG13	CE3 CE5 CE6 CE11 CE14

Contidos

Tema

BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH

- * A función de recursos humanos na empresa.
- * Dirección de recursos humanos na empresa.
- * Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos (análise e avaliación de postos e avaliación do rendimento).

BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH

- * Planificación de recursos humanos na empresa.
- * Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución.
- * Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización.
- * Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	10	7.5	17.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Prácticas de laboratorio	27.5	32.5	60
Estudo previo	0	30	30
Lección maxistral	37.5	50	87.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Formulación, resolución, presentación e debate de exercicios/cuestións/problemas/casos prácticos por parte do alumnado, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado. O alumnado debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, fórmulas ou algoritmos específicos e axeitados, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios polo que é preciso que o estudiantado traballe previamente o material explicado polo profesorado.
Prácticas de laboratorio	Exercicios de aplicación práctica de diversas técnicas por parte do alumnado a través das TIC específicas en aulas de informática, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado.
Estudo previo	Traballo autónomo do alumnado que consistirá na procura, lectura e traballo de documentación, preparación e propostas de resolución de problemas e/ou exercicios, así como na preparación de probas avaliáveis.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o/a estudante. Requírese a participación activa do alumnado na aula. Ademais soe ser necesario que o estudiantado traballe previamente o material entregado polo profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Prantexamento, resolución, presentación e debate de exercicios/cuestións/problemas/casos prácticos por parte do alumnado, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado. Estas sesións poderanse realizar polos medios telemáticos fixados polo profesorado baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Competencias Avaliadas		
Estudo de casos	Avaliarase a comprensión da materia, a aplicación de técnicas específicas axeitadas, a argumentación, a capacidade de transmisión de contidos, na realización de presentacións, resolución de problemas, casos e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesorado ó longo do periodo lectivo. A aplicación desta técnica correspóndese coas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	CG1	CE3	CT4
			CG2	CE5	
			CG3	CE6	
			CG5	CE7	
			CG8	CE10	
			CG9	CE11	
			CG10	CE12	
			CG13	CE14	
			CG14	CE16	
			Lección maxistral	Avaliarase a comprensión da materia, a adquisición de competencias de coñecemento, e destreza na práctica, a través de probas de avaliación con contido teórico e práctico, formuladas polo profesorado ó longo do periodo lectivo.	
CG5	CE5				
CG10	CE6				
CG13	CE7				
CG14	CE10				
	CE11				
	CE12				
	CE14				
	CE16				

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen dous sistemas de avaliación excluíntes: o sistema de avaliación continua e o sistema de avaliación non continua.

O Sistema de Avaliación continua

A descrición desta guía está pensada para a modalidade de avaliación continua.

Enténdese que o alumnado elixe o sistema de avaliación continua no caso de que se presente a algunha proba das efectuadas durante ó período lectivo, salvo que o alumnado decida renunciar ó sistema de avaliación continua. Para renunciar á avaliación continua alumnado o alumnado deberá solicitar esa renuncia nas datas e polos medios establecidos polo profesorado.

Se o/a alumna/o por causas de forza maior debidamente xustificadas non puidera realizar algunha das actividades avaliábeis deberá poñerse en contacto co profesorado responsable de dita actividade con anterioridade a súa data de celebración, para establecer unha nova data e acreditar de forma documental a causa da forza maior. As actividades avaliábeis non realizadas contarán como cero.

O alumnado que sexa avaliado no réxime de avaliación continua terá a posibilidade de superar a materia e de obter o 100% da nota. Superarase a materia sempre e cando a suma ponderada dos resultados de tódalas probas efectuadas ó longo do período lectivo sexa maior ou igual a 5 puntos sobre 10.

Si o/a estudante non supera a materia por avaliación continua, este/a poderá presentarse ó exame, tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria, que terá lugar na data oficial establecida polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Nese caso, a nota final da materia resultará da suma da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame celebrado nas datas oficiais, que valerá o 50% restante. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Na convocatoria extraordinaria poderase renunciar á avaliación continua e nese caso a avaliación da materia consistirá en un examen final a realizar na data e lugar establecidos polo Decanato de Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, cunha puntuación máxima de 10 puntos. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Dito examen versará sobre a totalidade da materia.

As actividades de avaliación continua solo se poderán entregar nas datas e sesións establecidas ó efecto, debendo cada estudante asistir ó grupo que teña asignado para a realización das mesmas. O cambio de grupo neste caso deberá ser autorizado polo profesorado.

Recoméndase que o alumnado asista as clases con regularidade, e as titorías cando o precisen e se impliquen activamente no seu proceso de aprendizaxe. É responsabilidade do alumnado consultar os materiais dispoñíbeis na plataforma MooVi e estar ó tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes actividades de avaliación.

O sistema de Avaliación non continua

Para as convocatorias ordinaria e extraordinaria a avaliación consistirá nun exame final a realizar na data e hora establecidas polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, cunha puntuación máxima de 10 puntos. Dito exame versará sobre a totalidade da materia.

Os exames das convocatorias ordinarias e extraordinarias desta materia terán lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais.

O calendario de exames publícase ó inicio do curso polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, pero dito calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da facultade, por se hai cambios.

A elección desta opción de avaliación en ningún caso supón a perda do dereito a asistir ás clases. De feito, a asistencia a clases recoméndase en todas as modalidades de avaliación. O alumnado que siga a modalidade de avaliación non continua será responsable de manter un contacto continuado coa materia.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

DECÁLOGO DE BOAS PRÁCTICAS

1. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tablets ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesorado.
2. Os teléfonos móbiles deben estar pechados na realización das probas e o alumnado non debe ter consigo reloxos e demais dispositivos intelixentes na realización das mesmas, agás autorización expresa do profesorado.
3. Non está permitido comer nin beber (agás auga) na clase.
4. É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento (tales como manual, apuntes, enunciado da práctica, entre outros).
5. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas.
6. Para a realización dos exames só se permite o material indicado polo profesorado.
7. A/o alumna/o deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I, pasaporte ou carné de conducir, non sendo válido outro documento.
8. Tódolos exames e probas puntuables deberán ser entregados a súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula, nin fotografiados nin gravados polo alumnado
9. A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesorado.
10. No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos véase <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesorado poderá adoptar as medidas que estime oportunas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ALBIZU GALLASTEGUI, E. e LANDETA RODRÍGUEZ, J., **Dirección Estratégica de los Recursos Humanos. Teoría y Práctica.**, Pirámide, 2011
- DE LA CALLE, M.C. e ORTIZ DE URBINA, M., **Fundamentos de Recursos Humanos, 2ª ed.**, Prentice Hall, 2013
- LEAL, A., ALFARO DE PRADO, A., RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M., **El Factor Humano en las Relaciones Laborales**, Pirámide, 1999
- PEREDA MARIN, S., **Dirección y gestión de recursos humanos por competencias**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2011

Bibliografía Complementaria

- ALLES, M.A., **Dirección Estratégica de Recursos Humanos, 3ª ed.**, Granica, 2015
- BYARS, L. e RUE, L., **Gestión de los Recursos Humanos**, Irwin, 1996
- DESSLER, G., **Administración de Recursos Humanos**, Prentice Hall, 2009
- DELGADO Mª I., GÓMEZ L., VÁZQUEZ E., **Gestión de los Recursos Humanos, del Análisis Teórico a la Solución Práctica**, Prentice Hall, 2006
- DOLAN, S., VALLE, R., JACKSON, S e SCHULER, R.S., **La Gestión de los Recursos Humanos**, McGraw Hill, 2007
- FERNÁNDEZ AGUADO J., **Dirigir Personas en la Empresa. Enfoque conceptual y Aplicaciones Prácticas.**, Pirámide, 2007
- FERRER LOPEZ, M.A., **Como confeccionar nóminas y seguros sociales 2017**, 30, Deusto, 2017
- FISHER, C., SCHOENFELDT, L. e SHAW, J., **Human Resource Management, 6th ed.**, Mifflin Co., 2006
- GARCÍA TENORIO, J. e SABATER, R., **Fundamentos de Dirección y Gestión de Recursos Humanos**, Thomson, 2004
- MONDY, R., **Administración de recursos humanos**, Prentice Hall,, 2010
- ROBLEDO CAMACHO, M., **D3D. Un Enfoque Integral de la Dirección de Empresas**, Díaz de Santos, 2004
- RUBIO DE MEDINA, M.D., **Retribuciones Laborales**, Bosch, 2005

SASTRE CASTILLO, M.A. e AGUILAR PASTOR, E.M., **Dirección de Recursos Humanos. Un Enfoque Estratégico.**, McGraw Hill, 2003

VELANDO RODRÍGUEZ, M.E., **Manual Práctico de Planificación de Necesidades de Recursos Humanos (versión actualizada 2022)**, Amazon, 2020

ODE, **Estudio de retribuciones 2012**, ODE, 2012

ODE, **Estudio de retribuciones 2015**, ODE, 2015

ICSA, **Informe de Remuneraciones Pymes y Gran empresa**, ICSA, 2020

<http://www.expansionyempleo.com>,

<http://www.losrecursoshumanos.com/>,

<http://www.rrhhdigital.com/>,

<http://www.mites.gob.es/>,

<http://www.seg-social.es/>,

<http://www.sepe.es>,

<http://www.ine.es>,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Aportarase ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 3º curso e o profesorado responsable está integrado por: Vanessa Suárez Porto, Santiago Gómez Fraiz e Mª Elena Velando Rodríguez (Coordinadora) e dado que as clases se imparten na Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo, os exámenes das convocatorias ordinaria e extraordinaria desta materia terán lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato desta facultad. Consulten a páxina web desta facultad.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría				
Materia	Econometría			
Código	V03G020V01304			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Verdugo Matés, María Victoria Otero Giráldez, María Soledad			
Profesorado	Álvarez García, María Begoña Fernandez-Jardón Fernandez, Carlos Maria Otero Giráldez, María Soledad Verdugo Matés, María Victoria			
Correo-e	sotero@uvigo.es vverdugo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/vverdugo/			
Descrición xeral	A materia encádrase no primeiro cuadrimestre do segundo curso do grao. Trátase dunha materia para alumnos que xa completaron o primeiro curso, e que por tanto posúen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística, un coñecemento básico das cales é moi importante para o estudo da econometría. Deste xeito, o alumno áchase preparado para abordar unha materia de análise como é a econometría, na que empregar os seus coñecementos estatísticos para construír modelos econométricos xenerais, que son aplicables en principio ao estudo e resolución de problemas dunha ampla variedade de materias relacionadas coa titulación.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprensión das técnicas econométricas básicas dende un punto de vista teórico e aplicado.	CG1 CG13	CE7	
Manexo das técnicas e ferramentas básicas para a cuantificación das relacións entre variables relevantes do mundo económico e empresarial.	CG13	CE12	
Habilidades para a resolución de problemas de maneira eficaz, así como para a argumentación rigorosa e intelixible.	CG1 CG2	CE12	CT3

Contidos	
Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición e obxectivos do modelo econométrico. Deseño e construción do modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación do modelo. Hipóteses básicas do modelo. Estimación e interpretación dos coeficientes estimados. Propiedades dos estimadores. Bondade de axuste. Contrastes de hipóteses. Predición. Outras cuestións relacionadas co Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).
3. Incumprimento das hipóteses clásicas.	Análise, Consecuencias, Diagnoses e posibles solucións se hai incumprimento das hipóteses clásicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	30	50
Resolución de problemas	6	15	21
Prácticas con apoio das TIC	20	28	48

Observación sistemática	2	5	7
Exame de preguntas obxectivas	2	22	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Permite ao alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como resolución de cuestións, exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas con apoio das TIC	Nestas sesións de laboratorio informático aplicaranse os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para realizar supostos prácticos coa axuda dun paquete informático econométrico. Os alumnos traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolveranse exercicios e problemas relacionados coa materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas	Outras evidencias de avaliación continua	30	CG1 CG2	CE7 CE12	CT3
Observación sistemática	Outras evidencias de avaliación continua	10	CG1 CG2 CG13	CE7 CE12	CT3
Exame de preguntas obxectivas	Control o Controis tutoriais	60	CG1 CG2 CG13	CE7 CE12	CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno poderá elixir o sistema de avaliación que desexa que se lle aplique na materia, para o que deberá optar nas primeiras semanas do cuadrimestre entre avaliación continua ou exame final.

Unha vez realizada unha das probas de avaliación continua, xa sexa en clase teórica ou práctica, o alumno quedará suxeito a esa modalidade de avaliación. As datas do control o controis tutoriais incluíranse no cronograma do curso. O profesor poderá establecer unha nota mínima no control o controis tutoriais.

Como alternativa ao sistema de avaliación continua, o alumno poderá optar por ser avaliado cun único exame final que suporá o 100% da nota. Isto aplicárase tamén na convocatoria extraordinaria do curso.

Na convocatoria de fin de curso, o exame suporá o 100% da nota.

As datas de exame serán as aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na páxina web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Verdugo Matés, M.V. y otros, **Análisis Económico. Una aproximación práctica con Shazam**, Delta Publicaciones, 2006
- Fernández-Jardón, C. M. y otros, **Econometría Estática Aplicada**, Tórculo, 1997
- Wooldridge, J.M, **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**, segunda edición, Thomson-Learning, 2003
- Gujarati, **Econometría**, cuarta edición, McGraw-Hill, 2003
- Martín, G., J.M. Labeaga y F. Mochón, **Introducción a la Econometría**, Prentice Hall, 1997
- Carrascal, U., González, Y. y Rodríguez, B., **Análisis econométrico con EVIEWS**, primera edición, Ra-Ma, 2001
- Pena, J. B. y otros, **Cien ejercicios de Econometría**, Pirámide, 1999
- Cal Bouzada, M.I. y Verdugo Matés, M. V., **Guía de introducción a la econometría utilizando Gretl**, primera edición, Virtual eumed.net, 2013

Verdugo Matés, M. V. y Cal Bouzada, M.I., **Incumplimientos del Modelo de Regresión Lineal Normal Clásico con Gretl**, primera edición, Virtual eumed.net, 2017

Bibliografía Complementaria

Novalés, A, **Econometría**, segunda edición, McGraw-Hill, 1997

Greene, W.H., **Análisis Económico**, tercera edición, Prentice-Hall, 1999

Guisan M.C, **Econometría**, Mc GrawHill, 1997

Dougherty, C., **Introduction to Econometrics**, second edition, Oxford University Press, 2002

Pérez, C., **Problemas resueltos de Econometría**, Thomson Paraninfo, 2006

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/V03G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado por: Mª Vitoria Verdugo Matés.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira II				
Materia	Contabilidade financeira II			
Código	V03G020V01401			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Profesorado	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Correo-e	rdieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia CONTABILIDADE FINANCEIRA II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia de CONTABILIDADE FINANCEIRA I do primeiro cuadrimestre do 2º Curso do Grao en ADE, centrándose no estudo da contabilización das operacións vinculadas co ciclo de capital. Para o que se estuda a problemática contable das transaccións con instrumentos financeiros, na súa dobre vertente investimento e financiamento, introducindo ao alumno no estudo da contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática da emisión de instrumentos financeiros por parte das entidades que teñan a forma xurídica de sociedade. Así mesmo complétase o estudo da problemática dos activos non correntes operativos, facendo especial incidencia na depreciación do inmovilizado . Finalizando o programa co estudo das contas anuais. Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa.	CB2	CG1	CE4	CT3
	CB3			CT5
	CB4			

Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	CB2	CG9	CE6	CT4
	CB3	CG10	CE7	
	CB4	CG14	CE10	
Capacidade para aplicar correctamente a lexislación mercantil en materia contable	CB2	CG1	CE4	CT3
	CB3	CG5	CE12	CT4
	CB4	CG13	CE16	CT5
	CB5			

Contidos

Tema	
I. OS INVESTIMENTOS FINANCEIROS. ACTIVOS FINANCEIROS	I.1.- Instrumentos financeiros. I.2.- Activos financeiros. Concepto e clasificación. I.3.- Créditos comerciais e non comerciais. I.4.- Valores representativos de débeda. I.5.- Investimentos en instrumentos de patrimonio. I.6.- Reclasificación e baixa de activos financeiros. I.7.- Deterioración de valor dos activos financeiros.
II. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	II.1.- As fontes de financiamento na empresa: Concepto e clasificación. II.2.- O Capital Social: Problemática contable derivada da fundación da sociedade. II.3.- Contabilización dos incrementos de capital: Causas e tipos. II.4.- Contabilización das reducións de capital: Causas e tipos. II.5.- Do negocio sobre as propias accións.
III. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	III.1.- A autofinanciación: Concepto e clases. III.2.- O resultado do exercicio e base de repartición. III.3.- Orde de prelación na distribución das ganancias. III.4.- Remuneración das accións. III.5.- As dotacións a reservas. Problemática contable das Reservas: Concepto, clases e funcionamento III.6.- Outros participes. III.7.- O resultado negativo: A absorción de perdas III.8.- Os resultados pendentes de aplicación
IV.- FINANCIACION BASICA (I) PATRIMONIO NETO. (2) AXUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCIONS, DOAZONS E LEGADOS RECIBIDOS	IV.1. Problemática dos activos financeiros a valor razoable con cambios no patrimonio neto. IV.2. Operacións de cobertura IV.3.- Subvencións, doazóns e legados recibidos.
V.- FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (1) PRESTAMOS E EMPRESTITOS	V.1.- Financiamento alleo a longo prazo: Concepto e clases. V.2.- Tipos de préstamos e empréstitos. V.3.- A imputación anual dos gastos financeiros plurianuais dos préstamos e empréstitos. V.4.- Problemática contable dos préstamos e empréstitos ordinarios. V.5.- Problemática contable dos empréstitos convertibles. V.6.- Problemática contable do leasing ou arrendamento financeiro.
VI.- FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (2) PROVISIONS	VI.1.- Provisións: Concepto. VI.2.- Problemática contable das provisiones. VI.3.- Provisión por desmantelamento, retiro ou rehabilitación do inmovilizado. VI.4.- Provisión para outras responsabilidades.
VII.- ACTIVO NON CORRENTE, O INMOBILIZADO TECNICO E OS INVESTIMENTOS INMOBILIARIOS.	VII.1.- Os investimentos fixos: Concepto, clases e función na empresa. VII.2.- Problemas valorativos. Inmovilizado material e intangible VII.3.- Investimentos inmobiliarios VII.4.- Activos non correntes mantidos para a venda VII.5.- A depreciación do inmovilizado como compoñente do resultado da unidade económica. VII.6.- Métodos de amortización: Prácticos e teóricos. VII.7.- Deterioración de valor de activos non correntes.

VIII.- CONTAS ANUAIS

- VIII.1.- Marco xurídico das contas anuais
- VIII.2.- O Balance
- VIII.2.1.- Concepto e representatividade do Balance
- VIII.2.2.- Normas aplicables ao Balance de situación
- VIII.2.3.- Contido e estrutura do Balance
- VIII.3.- A conta de perdas e ganancias
- VIII.3.1.- Os gastos: Definición e recoñecemento
- VIII.3.2.- Os ingresos: Definición e recoñecemento
- VIII.3.3.- As distintas categorías dos resultados empresariais
- VIII.3.4.- O imposto sobre sociedades
- VIII.4.- O estado de cambios no patrimonio neto
- VIII.4.1.- O estado de ingresos e gastos recoñecidos
- VIII.4.2.- O estado total de cambios no patrimonio neto
- VIII.5.- O estado de fluxos de efectivo
- VIII.6.- A memoria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	11.5	13
Exame de preguntas obxectivas	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	CONTROL TUTORIAL DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNO/A. EXPOSICIÓN, RESOLUCIÓN DE DÚBIDAS E REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL
Lección maxistral	EXPOSICIÓN POR PARTE DO PROFESOR DOS CONTIDOS SOBRE A MATERIA OXECTO DE ESTUDO, BASES TEÓRICAS E DIRECTRICES DOS EXERCICIOS QUE O/A ESTUDANTE TEN QUE DESENVOLVER NOS SEMINARIOS.
Seminario	REALIZACIÓN DE CASOS PRÁCTICOS POLO/A ESTUDANTE, QUE PERMITE PROFUNDAR OU COMPLEMENTAR OS CONTIDOS DA MATERIA. ESTA ACTIVIDADE EMPRÉGASE COMO COMPLEMENTO DAS CLASES TEÓRICAS.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	NAS TUTORÍAS RESOLVERANSE AS DÚBIDAS, RELACIONADAS COA MATERIA, QUE EXPOÑA O/A ESTUDANTE.
Seminario	NAS TUTORÍAS RESOLVERANSE AS DÚBIDAS, RELACIONADAS COA MATERIA, QUE EXPOÑA O/A ESTUDANTE.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL	15	CB2 CB3 CG1 CG9 CG10 CT3 CT4 CT5
Seminario	RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS DE FORMA AUTÓNOMA	10	CG1 CG5 CG9 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	PROBA ESCRITA PRESENCIAL AO FINAL DO CUADRIMESTRE, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO E DESTREZA NA PRÁCTICA	60	CB2 CB3 CB4 CB5 CG13 CG14 CE4 CE6 CE7 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas obxectivas	PROBA ESCRITA PRESENCIAL AO FINAL DO CUADRIMESTRE, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO	15	CB2 CB3 CB4 CB5 CG13 CG14 CE4 CE6 CE7 CE12 CE16 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

OS EXÁMENES OFICIAIS DA MATERIA REALIZARANSE NAS DATAS QUE FIGURAN NO CALENDARIO PUBLICADO POLA FACULTADE DE CCEEEE. AS DATAS DOS EXÁMENES PODEN SER CONSULTADAS NA PÁXINA WEB DA FACULTADE <http://fccee.uvigo.es>.

A/O ESTUDANTE SERÁ AVALIADA/O NA CONVOCATORIA ORDINARIA SEGUNDO OS CRITERIOS SINALADOS ANTERIORMENTE.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA MANTERASE A NOTA DA AVALIACIÓN CONTINUA.

ALTERNATIVAMENTE AO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA, O ALUMNADO PODERÁ OPTAR A SER AVALIADO CUN ÚNICO EXAME FINAL QUE SUPORÁ O 100% DA CUALIFICACIÓN. A RENUNCIA Á AVALIACIÓN CONTINUA TERÁ QUE REALIZARSE DE FORMA EXPRESA E ESCRITA ANTES DA REALIZACIÓN DA 3ª PRÁCTICA. ESTE EXAME PODE SER DIFERENTE AO FINAL DA AVALIACIÓN CONTINUA. A PUNTUACIÓN DA AVALIACIÓN CONTINUA NON SE CONSERVARÁ NO CURSO ACADÉMICO SEGUINTE.

O EXAME DA CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA CONSISTIRÁ NUNHA PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA ESCRITA, CUXA CUALIFICACIÓN SUPORÁ O 100% DA NOTA.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BESTEIRO VARELA, MARÍA AVELINA y MAZARRACÍN BORREGUERO, Mª ROSARIO, **Contabilidad Financiera Superior**, 2ª Edición, Ediciones Pirámide, 2016

PLAN GENERAL DE CONTABILIDAD, REAL DECRETO 1514/2007,

TEXTO REFUNDIDO LEY DE SOCIEDADES DE CAPITAL, REAL DECRETO LEGISLATIVO 1/2010,

Bibliografía Complementaria

Montesinos, Vicente, **Fundamentos de contabilidad financiera** DE **CONTABILIDAD**, Ediciones Pirámide, 2015

SEBASTIAN CASTRO, FRANCISCO Y OTRO, **CONTABILIDAD DE INSTRUMENTOS FINANCIEROS Y COMBINACIONES DE NEGOCIO**, 1ª Edición, Ediciones CEF, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise contable/V03G020V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil/V03G020V01205

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

No PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, esta materia impártese no Primeiro Cuadrimestre do 3 curso. O profesorado responsable está integrado por: Ricardo M. Diéguez Ferreiro

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de investimento				
Materia	Decisións de investimento			
Código	V03G020V01402			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez de Prado, Francisco			
Profesorado	Rodríguez de Prado, Francisco			
Correo-e	fprado@uvigo.es			
Web	http://https://fprado.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese dotar os estudantes dos coñecementos teóricos necesarios e a capacidade analítica para realizalas tarefas correspondentes a xestión financeira, especialmente na análise da liquidez a curto prazo e avaliación de rendibilidade de investimentos. Os coñecementos adquiridos serven como base previa para afrontar o estudo doutras materias do Grao na área de Finanzas. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñece-los principios básicos da xestión financeira de empresas	CG1	CE3 CE5
Coñece-lo obxectivo financeiro e a súa relación coa actividade da empresa	CG1 CG14	CE3 CE5 CE16
Identificar e estimar a estrutura financeira adecuada en función do ciclo de explotación e actividade da empresa	CG1 CG3 CG10 CG11 CG14	CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16

Coñecer o concepto de investimento e o seu interrelación coa estrutura financeira e obxectivo financeiro	CG1 CG14	CE3 CE5 CE16
Coñecer e estimar as variables que inflúen nun investimento e aplica-las principais técnicas analíticas para determinar a rentabilidade dos investimentos	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14	CE7 CE10 CE11 CE12 CE16
Interpretar e dar a coñecer os diferentes resultados obtidos na avaliación e rentabilidade de investimentos	CG1 CG10 CG11 CG13 CG14	CE7 CE11 CE12 CE16
Aplicar ferramentas informáticas na resolución de supostos prácticos de xestión financeira empresarial	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14	CE12 CE16
Coñecer e valorar a incidencia do risco na rentabilidade dos investimentos	CG1 CG3 CG10 CG14	CE7 CE11 CE12

Contidos

Tema

Fundamentos da xestión financeira da empresa	- A función financeira da empresa: Evolución histórica das finanzas. O obxectivo financeiro. Competencias da función financeira da empresa. - A estrutura económico financeira da empresa: Os fluxos financeiros na empresa. O equilibrio entre as masas patrimoniais: o concepto de Fondo de Rotación. Os ciclos de actividade da empresa e o Período medio de Maduración. Principais cocientes para a análise económica-financeiro. - Metodoloxía de cálculo financeiro aplicable nas decisións de investimento
Concepto e clases de investimentos	Efectos do tempo sobre o valor do diñeiro: a inflación e o tipo de interese. Valor futuro do diñeiro: operacións de capitalización. Valor actual do diñeiro: operacións de actualización. Cálculo de rendas.
Factores determinantes dun investimento	Concepto de investimento. Clasificación investimentos na empresa. implicacións dos investimentos para a empresa.
Avaliación de investimentos	Principais magnitudes para avaliar a rendibilidade dos investimentos. Estimación de fluxos de tesouraría
Interpretación e toma de decisións de investimento	Métodos estáticos de selección de investimentos. A taxa de actualización ou custo de capital da empresa. O criterio do valor capital. O criterio da TIR. - Xerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR: Condicións para a non concordancia entre ambos e punto de Fisher. Comparación da rendibilidade de varios investimentos: a homoxeneización. A inconsistencia da TIR. - A consideración do risco nas decisións de investimento - Metodoloxías complementarias

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	13	20	33
Resolución de problemas	7	10	17
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Lección maxistral	30	58	88
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Prácticas con apoio das TIC	Proposta de problemas complexos da materia. Explicación e uso de ferramentas informáticas aplicadas a resolución de problemas financeiros. Introducción de datos, estrutura e aplicación de funcións financeiras. Presentación e análise de resultados
Resolución de problemas	Formulación e resolución de supostos prácticos que complementen a sesión maxistral e permitan que os alumnos consoliden coñecementos. Os alumnos poden interactuar co profesor a través de preguntas que se responderán de maneira personalizada.
Resolución de problemas de forma autónoma	Os alumnos resolverán supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de problemas con apoio informático
Resolución de problemas	Solución de dúbidas na resolución de exercicios prácticos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación continua a través de exames parciais con resolución de proba escrita presencial, sobre a adquisición de competencias da materia. Os alumnos poderán optar entre avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais e fin de carreira das convocatorias oficiais (100% nota final). Sistema de avaliación continua: Realizaranse ao longo do curso 2 probas, cunha ponderación do 50% e 50% respectivamente. Os estudantes poderán optar entre avaliación continua ou avaliación global a través de exame final (100%). Non hai data límite para comunicar a decisión entre avaliación continua ou final. No exames finais non se conserva a nota de avaliación continua e necesariamente haberá que realizar un exame final global co 100% da cualificación.	100	CG1 CG3 CG10 CG11 CG13 CG14	CE3 CE5 CE7 CE10 CE11 CE12 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Pódense consultar as datas de exames en <http://fccee.uvigo.es>

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo (Facultade de Ourense), xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos, e número medio de alumnos por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pindado García, J., **Finanzas empresariales**, PAraninfo, 2012

Moovi, **Material teórico y práctico**,

Brigham, E.F. and Erhardt, M, **Financial management: theory and practice**, South western Thompson learning, 2002

Bibliografía Complementaria

Irene Pisón Fernández, **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide, 2001

Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., **Dirección Financiera I. Selección de inversiones.**, Pirámide., 2008

Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., **Gestión financiera : teoría y casos prácticos**, Tórculo., 2005.

Fernández Alvarez, A.I., **Introducción a las finanzas.**, Civitas, 1994

Hayat, S. y San Millán, A., **Finanzas en excel.**, McGraw Hill, 2006

López López, V.; Illanes Sánchez, J.C., **Casos de Economía de la Empresa: modelos y soluciones con excel**, Netbiblo, 2002

Mascareñas Pérez Iñigo, J., **Finanzas para directivos**, Pearson, 2010

Suárez Suárez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación**, Pirámide, 2014

Valladolid González, E.; Azofra Palenzuela, V., **Prácticas de Dirección Financiera**, Pirámide, 2002

Valls Martínez, Mª del Carmen, **Introducción a las Finanzas**, Pirámide, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Valoración de activos/V03G020V01604

Planificación financeira/V03G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 3ºCurso e a profesora responsable é a Dra. Irene Garrido Valenzuela

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial I				
Materia	Dirección comercial I			
Código	V03G020V01403			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García Rodríguez, María José			
Profesorado	García Rodríguez, María José			
Correo-e	mjgarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia conecta ao alumno con aspectos da mercadotecnia básicos para coñecer e entender o mercado e os consumidores da empresa. En concreto, a materia Dirección Comercial 1 pretende profundar no estudo da mercadotecnia estratéxica e das ferramentas de análise e planificación do mercado que leva a desenvolver estratexias exitosas para as empresas no mercado.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Posuír coñecementos para elaborar plans e políticas na empresa.		CE6 CE14
Capacidades de análises, comunicación, responsabilidade e compromiso.	CG1 CG5 CG9 CG13	CE6 CE14

Contidos
Tema
Tema 1. Introducción e contido da mercadotecnia
Tema 2. A planificación de mercadotecnia
Tema 3. O mercado e a demanda
Tema 4. A contorna e a xestión da información de mercadotecnia.
Tema 5. O comportamento do consumidor
Tema 6. A segmentación de mercados

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Estudo de casos	20	53	73
Exame de preguntas obxectivas	2	45	47

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente
Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Requírese a participación activa do alumnado na aula a través de exposicións, resolución de exercicios, debates e outras actividades. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións.
Estudo de casos	Realización de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia.

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia.	50	CG1 CG5 CG9 CG13	CE6 CE14
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que consistirá en responder a preguntas tipo test ou doutro tipo sobre aspectos concretos do contido da materia.	50	CG1	CE6 CE14

Outros comentarios sobre a Avaliación

No exame de avaliación continua hai que obter unha nota mínima de 1,5 puntos sobre 5 para poder superar a materia.

Para que se evalúen as prácticas é obrigatorio asistir á sesión correspondente á súa exposición e participar no debate de resolución.

A puntuación obtida pola participación, así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios e exposicións), mantense na convocatorias ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos.

Os alumnos que non sigan a avaliación continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos que non necesariamente coincidirá coa do resto dos alumnos.

Se considerará que os alumnos que asistan a un 20% das prácticas están realizando avaliación continua, salvo que de forma expresa indiquen que se acollen a avaliación non continua. O prazo para renunciar á avaliación continua será até 15 días antes da data do exame.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade "<http://fccee.uvigo.es>".

Na convocatoria de fin de carreira os alumnos serán avaliados mediante unha proba escrita valorada en 10 puntos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Armstrong, G.; Kotler, P.; Merino, M.J.; Pintado, T.; Juan, J.M., **Introducción al marketing**, 3ª, Pearson, 2011

Santesmases, M.; Merino, M.J.; Sánchez, J.; Pintado, T., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Pirámide, 2009

Bibliografía Complementaria

López, M.J., **Marketing estratégico**, 1ª, Pearson, 2013

Santesmases, M., **Marketing. Conceptos y estrategias**, 6ª, Pirámide, 2012

Esteban Talaya, A.; Mondéjar Jiménez, J.A., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Esic, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/V03G020V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Achegarse ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. Esta materia no PCGE Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito impártese no segundo cuatrimestre do 3º curso e a profesora responsable é María de los Ángeles Pariente Ojea.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	V03G020V01404			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Falagán Mota, Jorge			
Profesorado	de Miguel Palacios, Carlos Juan Falagán Mota, Jorge Lorenzo Alonso, Pedro			
Correo-e	falagan@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	A macroeconomía céntrase no estudo da conduta da economía no seu conxunto. Analiza: o crecemento a longo prazo, as fluctuacións cíclicas da produción total, o desemprego e a inflación, a oferta monetaria e o déficit presupuestario e o comercio e as finanzas internacionais. Ademais estuda o efecto que ten sobre a economía a aplicación por parte dos gobernos de diferentes políticas económicas			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Lograr o manexo por parte do estudantado da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar adecuadamente o problema	CB2 CB5	CG1 CG2 CG5 CG10		
Habilidades na busca, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	CB3 CB4	CG3 CG6 CG8	CE16	
Espertar o interese do estudantado respecto á análise dos efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se expuxo	CB2	CG1 CG2	CE9	CT1

Contidos

Tema

1. Introducción á Macroeconomía	Temas de estudo da Macroeconomía. A medición da actividade económica.
2. O mercado de bens	Modelo renta gasto. Curva IS.
3. Os mercados financeiros	A oferta e a demanda de diñeiro. A determinación do tipo de xuro. O Banco Central. O multiplicador monetario. A curva LM.
4. Análise conxunta dos mercados de bens e financeiros: o modelo IS-LM	Obtención da curva de demanda.
5. O mercado de traballo	Variables relevantes do mercado de traballo. Determinación de salarios. Determinación de prezos. Taxa de paro natural.
6. Análise conxunta de todos os mercados: o modelo OA-DA	A obtención da curva de oferta. O equilibrio a curto e medio prazo.
7. A curva de Phillips	
8. A inflación, a actividade e o crecemento da cantidade de diñeiro	
9. Macroeconomía nunha economía aberta.	Tipos de cambio. Mercado de divisas. Arbitrase e tipos de cambio. Arbitrase e tipos de interese.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	28	42	70
Resolución de problemas	14	18	32
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información do alumnado e presentación da materia
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio, relacionado coa temática da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas ou exercicios, relacionado coa temática da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para levar a cabo a avaliación continua realizaranse ao longo do curso varias probas sobre os diferentes temas que inclúe a asignatura.	50-100	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CG10 CE9 CE16 CT1
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O examen evaluará toda a materia exposta ao longo do curso.	50-100	CB2 CG1 CG2 CG5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria e de 2ª oportunidade:

Hai dous modalidades alternativas:

MODALIDADE AVALIACIÓN CONTINUA

O alumnado dispoñerá dun sistema de avaliación continua que consistirá na realización de **dúas** probas sobre os contidos da materia cunha ponderación do 50% cada unha.

O alumnado que sexa avaliado en réxime de avaliación continua, nunha escala de 0 a 10 puntos, terá a posibilidade de superar a materia, sempre que **en cada proba obteña unha cualificación maior ou igual a 4 puntos sobre 10 e a media dos resultados das probas sexa maior ou igual a 5 puntos.**

No caso de non obter a cualificación mínima esixida (4 sobre 10) na Primeira Proba, deberá presentarse ao exame final coa **TOTALIDADE** da materia na data oficial establecida no calendario de exames. A segunda Proba terá lugar o mesmo día que o exame final.

Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10. No caso de que a media sexa maior ou igual a 5 puntos, pero non alcanzase a nota mínima esixida de 4 puntos nalguna das dúas partes, a cualificación final será dun 4.

O alumnado que, obtendo unha cualificación igual ou superior a 4 na Primeira Proba da avaliación continua e queira mellorar a cualificación obtida, poderá presentarse ao exame final escrito coa **TOTALIDADE** do temario na data oficial establecida no calendario de exames. Nese caso, **deberá renunciar de forma expresa á avaliación continua** enviando un correo electrónico ao coordinador da materia **ata sete días antes da realización do exame final escrito**. A nota obtida neste exame será a cualificación final da materia.

MODALIDADE AVALIACIÓN GLOBAL

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumno poderá optar a ser avaliado cun exame final que supoñerá o 100% da cualificación. O exame final escrito, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames, **cualificarase nunha escala de 0 a 10 puntos**. Para aprobar a materia será preciso obter **unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10**.

Convocatoria Fin de Carreira:

Na Convocatoria de Fin de Carreira o exame supoñerá un 100% da cualificación. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10 no exame da devandita convocatoria, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames.

As datas dos exames da materia poderanse consultar na páxina web da facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Blanchard, O.; Amighini, A. y Giavazzi, F., **Macroeconomía**, 5ª edición,, Pearson Educación, 2012

Bibliografía Complementaria

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., **Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos**, 3ª edición, Pearson Prentice-Hall, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

Outros comentarios

As datas de exames se poderán atopar na seguinte ligazón:

<http://fccee.uvigo.es>

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 2º curso do Programa de Simultaneidade e o profesor responsable é Jorge Falagán Mota

As datas de exames no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito se poderán atopar na seguinte ligazón: <http://doblegradoad.uvigo.es/docencia/segundo-curso>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas económicas				
Materia	Políticas económicas			
Código	V03G020V01405			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	González Cerdeira, Juliá			
Profesorado	Arias Moreira, José Carlos Castro Fernández, Ana Esther González Cerdeira, Juliá Rodríguez Míguez, Eva María Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	xgzlez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona aos alumnos unha visión das principais políticas económicas de carácter macro e microeconómico. Estúdanse os principais obxectivos, así como os instrumentos máis relevante para acadalos. Porase especial énfase na súa aplicación no contexto económico actual.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Capacidade para identificar os principais agregados que definen os obxectivos de política económica e as políticas para alcanzalos, distinguindo entre políticas macro e microeconómicas. Ademais, o alumnado comprnderá o papel do diñeiro e das institucións monetarias, así como os mecanismos de transmisión da política monetaria nunha economía pechada e nunha economía aberta con diferentes réximes cambiarios.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14	CE2 CE12 CE13 CE16	CT1 CT5
Capacidade de analizar e discutir as recentes decisións de política económica que levaron a cabo as diferentes institucións públicas e en que medida a actual crise económica condicionou tales decisións e limitou os seus efectos.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14	CE2 CE12 CE13 CE14	CT1 CT5

Comprensión dos efectos e limitacións da política fiscal.

CG1
CG2
CG5
CG8
CG9
CG13
CG14

CE2
CE12
CE13
CE14
CE16

CT1
CT5

Capacidade de interpretar os informes das principais institucións económicas relativos á política económica e manexar e analizar os principais datos que ofrecen as estatísticas económicas relativas a estes temas.

CG1
CG2
CG5
CG8
CG9
CG13
CG14

CE2
CE12
CE13
CE14
CE16

CT1
CT5

Contidos

Tema	
Introducción	Conceptos básicos. Tipoloxía de políticas. Restricións da Política Económica.
Obxectivos de Política Económica	Principais obxectivos da política económica: emprego, estabilidade de prezos, crecemento. Marco teórico e indicadores.
Política monetaria	Institucións. Variables y relaciones monetarias. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política fiscal	Bases teóricas. Instrumentos de Política Fiscal. Déficit público.
Política económica exterior	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de I+D+i. Política de competencia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	20	28	48
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de exercicios. Manexo de fontes estadísticas e análise de datos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Durante as prácticas corríxanse os exercicios propostos e resólvense dúbidas de forma personalizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Exame de preguntas obxectivas	Exame escrito.	70	CG1 CG5 CG14	CE2 CE12 CE13	CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a valoración teranse en conta as actividades realizadas: análise dos principais datos que ofrecen as estatísticas económicas relativas a materia, participación activa nas discusións, resolución de exercicios, cuestionarios, etc.	30	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG13 CG14	CE12 CE13 CE16	CT1 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia será unha media ponderada do seguimento continuo da materia (exercicios das clases prácticas, participación, cuestionarios de seguimento, etc.), que ponderan un 30% na nota final, e de dous exames de preguntas obxectivas que ponderan un 70%.

Os dous exames de preguntas obxectivas terán unha ponderación do 25% (primeiro parcial) e 45% (segundo parcial) na nota final.

- A data do primeiro exame notificarase aos alumnos o primeiro día de curso. Devandito exame é liberatorio de materia se se obtén polo menos un 4.
- A data do segundo exame parcial terá lugar o mesmo día que o exame final. Se a nota é inferior a 4, a nota final da materia, nunca será superior a un 4.
- Se a nota do primeiro exame é inferior a 4 deberá ir ao exame final con toda a materia, nese caso o exame ponderará un 70%. Se a nota é inferior a 4 no devandito exame, a nota final da materia nunca será superior a 4.

O exame da convocatoria extraordinaria (xullo) realizarase do contido de toda a materia, conservando a nota das actividades realizadas nas clases prácticas (o exame terá neste caso unha ponderación do 70%). Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado cun exame final que supoñerá o 100% da nota. Na convocatoria de fin de carreira, o exame supoñerá o 100% da nota.

As datas oficiais dos exames finais serán as que fixe o Decanato. Poderán consultarse na páxina web da Facultade de CC. Económicas e Empresariais <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuadrado Roura, J. R. (dir), **Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos**, McGraw Hill, Madrid., 2015

Mankiw, N. Gregory, **Macroeconomía**, Antoni Bosch, 2009

Bibliografía Complementaria

Ochando, C. (coord), **Políticas Económicas Coyunturales: Objetivos e Instrumentos**, Tirant lo Blanch, Valencia, 2015

Blanchard, O. et al., **Rethinking Macroeconomic Policy**, IMF Staff Position Note, 2011

Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, Cambridge, 2004

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>,

Banco de España, <http://www.bde.es>,

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>,

Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/V03G020V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

Outros comentarios

O profesor responsable desta materia no dobre Grao ADE-Dereito é Francisco Teixeira Bautista.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de financiamento				
Materia	Decisións de financiamento			
Código	V03G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Garrido Valenzuela, Irene			
Profesorado	Garrido Valenzuela, Irene Huarte Galbán, Cecilio			
Correo-e	ireneg@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Interpretación e toma de decisións de financiamento en todas as posibles modalidades: autofinanciación e financiamento externo. Análise do sistema financeiro. Estimación do custo das diferentes alternativas financeiras			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Determinar as distintas fontes financeiras existentes no sistema financeiro	CG3	CE1	CT3
	CG4	CE6	
	CG9	CE9	
	CG14	CE11	

Estimar o custo das fontes financeiras	CG1 CG3 CG10 CG13 CG14	CE8 CE9 CE11 CE12 CE15	CT4
Tomar decisións en función dos resultados das distintas alternativas financeiras.	CG1 CG2	CE7 CE8 CE9	CT3 CT4 CT5
Asesorar sobre decisións de investimento e financiamento.	CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG14	CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12	CT3 CT4 CT5
Coñecer a estrutura do sistema financeiro español	CG14	CE2	

Contidos

Tema

O FINANCIAMENTO NO SISTEMA FINANCEIRO

O CUSTO DAS DISTINTAS FONTES DE FINANCIAMENTO.

O CUSTO MEDIO DO FINANCIAMENTO DA EMPRESA

A TOMA DE DECISIONS DE FINANCIAMENTO.

As DECISIONS DE INVESTIMENTO

FINANCIAMENTO

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	20	40	60
Lección maxistral	30	58	88
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas con apoio das TIC	Resolución dunha ou varias probas, ao longo do cuadrimestre, sobre as prácticas realizadas.	35	CG1 CG3 CG13 CG14 CE8 CE12 CE15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, sobre a parte teórica e práctica da materia, o mesmo día que o exame final.	40	CG1 CG2 CG10 CG13 CG14 CE1 CE2 CE6 CE7 CE8 CE12 CE15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Sistema de avaliación continua: Realizánselle ao longo do curso 3 probas, cunha ponderación do 35%, 25% e 40% respectivamente. A última destas probas terá lugar o mesmo día que o exame final. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado con exame final, que suporá o 100% da cualificación. Igualmente poderase optar a ser avaliado con exame que suporá o 100% da cualificación na segunda convocatoria.

A avaliación da convocatoria fin de carreira, consistirá na resolución dunha proba escrita presencial, sobre a parte teórica e práctica da materia. Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo xustifícase pola necesaria adaptación ou na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pison Fernández, I., **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Madrid, Pirámide, 2001

José Alberto Parejo Gámir... [et al.], **Manual de sistema financiero español**, 27ª edición, Ariel, 2018

Bibliografía Complementaria

López Lubián, F.; García Estevez, P., **Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico**, 1ª edición, Mc Graw Hill, 2005

Suarez Suarez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, 22ª edición, Pirámide, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración de activos/V03G020V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, impártese no 2º cuatrimestre do 4º Curso e o profesor responsable é o Dr. Cecilio Huarte Galvan.

Achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	V03G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	González Vázquez, Encarnación			
Profesorado	González Vázquez, Encarnación Otero Neira, María del Carmen Pariente Ojea, María de los Ángeles			
Correo-e	egzlez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende proporcionar ao estudante os coñecementos necesarios para deseñar e desenvolver un programa de mercadotecnia e capacitarlle para a toma de decisións comerciais. En concreto, a materia de dirección comercial II pretende profundar no coñecemento e posta en práctica das estratexias operativas de mercadotecnia: produto, prezo, comunicación e distribución. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as tutorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés. Esta oferta da materia con carácter English Friendly só aplícase á titulación dobre grao ADE/Dereito.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Adquirir coñecementos e dominio das ferramentas do programa de marketing da empresa	CG1 CG5 CG13	
Aplicar e implementar estratexias de marketing de produto, tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13	CE14
Aplicar e implementar estratexias de marketing de prezo, tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13	CE14
Aplicar e implementar estratexias de marketing de comunicación, tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13	CE14
Aplicar e implementar estratexias de marketing de distribución, tanto individualmente como en grupo	CG1 CG5 CG9 CG13	CE14

Contidos		
Tema		
TEMA 1.	1.1 O valor en Marketing e a Proposta de Valor	
Proposición de valor da empresa e a súa tangibilización no mix de marketing	1.2 Marketing mix	

TEMA 2. A definición da oferta: produto e política de prezos	2.1 Producto 2.2 Prezo
TEMA 3. Diferenciación da empresa no mercado: distribución e comunicación política	3.1 Distribución 3.2 Comunicación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	5	17
Presentación	5	20	25
Resolución de problemas	10	10	20
Seminario	4	5	9
Aprendizaxe baseado en proxectos	16	20	36
Exame de preguntas obxectivas	3	40	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Requírese a asistencia e participación activa do alumnado na aula a través de exposicións, resolución de exercicios, debates e outras actividades. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas, casos prácticos, proxectos de aprendizaxe e/ou exercicios relacionados coa materia. Nuns casos o alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante os exercicios de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Noutros, trátase dunha actividade dos estudantes que inclúe a procura e recompilación de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, aplicación dos coñecementos e habilidades en proxectos colaborativos en grupos interdisciplinares, etc. Ademais realizárase a exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou o grupo de estudantes. Pode ser levada a cabo de forma individual ou en grupo.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos estudantes, traballando en equipos (que poden ser colaborativos e interdisciplinares), a problemas abertos. Permiten entrenar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe cooperativa, de liderazgo, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tempo dedicado á resolución de problemas e dudas de materia. Reunións do profesorado cos estudantes na clase e/ou titorías individualizadas no despacho.
Lección maxistral	Tempo dedicado á resolución de problemas e dudas Reunións do profesorado cos estudantes na clase e/ou titorías individualizadas no despacho.
Resolución de problemas	Tempo dedicado á resolución de problemas e dudas Reunións do profesorado cos estudantes na clase e/ou titorías individualizadas no despacho.
Presentación	Tempo dedicado á resolución de problemas e dudas Reunións do profesorado cos estudantes na clase e/ou titorías individualizadas no despacho.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Tempo dedicado á resolución de problemas e dudas Reunións do profesorado cos estudantes na clase e/ou titorías individualizadas no despacho.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Presentación	Presentacións e exposicións por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo. As exposicións ou presentacións terán lugar nas datas e sesións establecidas. Proba non recuperable.	15	CG1 CG5 CG9 CG13	CE14
Resolución de problemas	Avalíase a adecuada capacidade do alumnado de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, o desempeño dentro dun equipo de traballo, o traballo autónomo e a comunicación oral e escrita, entre outros. Só poderanse entregar actividades nas datas e sesións establecidas. Proba non recuperable	10	CG1 CG5 CG9 CG13	CE14
Aprendizaxe baseado en proxectos	Avalíase a capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos nas sesións teórico-prácticas a un proxecto global (real ou ficticio), así como ó traballo en equipo, a presentación e o contido.	15		
Exame de preguntas obxectivas	Proba/s para a avaliación de competencias adquiridas tanto na parte teórica como práctica da materia. Poderá incluír preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, etc.), así como preguntas curtas, numéricas ou de ensaio. Os alumnos seleccionan unha/ s resposta/ s entre un número limitado de posibilidades e/ou responderán a cuestións, ensaios ou exercicios que se lle expoñan. As respostas erróneas penalizan. Poderase solicitar ao alumnado incluír un PDF como proba do exercicio/ s ou tarefa realizada. Poderanse facer probas parciais ao longo do semestre. Formará parte do contido da materia, e por tanto, estará suxeito a avaliación, ademais do contido teórico do manual e os exercicios, toda lectura, actividade, caso, material audiovisual, páxina web, traballo ou comentario indicado ou realizado polos profesores na aula, tanto en horas de teoría como de práctica.	60	CG13	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia requírese satisfacer dúas condicións: (1) obter unha puntuación mínima de 5 puntos no conxunto das probas a avaliar e (2) obter como mínimo 4 puntos no exame final (puntuado sobre 10), para sumar o resto das probas avaliadas.

A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias u outros), mantense nas convocatorias de xuño e xullo do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos.

O alumno/a que non siga a avaliación continua deberá indicalo ANTES da realización da segunda sesión de prácticas e serán examinados mediante unha proba escrita (ou alternativamente, oral se fose preciso) valorada sobre 10 puntos, que non ten por que coincidir coa proba daqueles alumnos que sigan a avaliación continua. En devandita proba avalíase tanto os contidos teóricos como prácticos da materia así como a súa capacidade crítica.

Na convocatoria fin de carreira o exame suporá o 100% da nota.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es/es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carmen Otero (coordinadora), **Dirección Comercial 2**, Pearson, 2013

Gonzalez Vazquez, E.; López Miguens, M.J.; y Otero Neira, C. (coord.), **Manual Practico de Márketing**, Pearson, 2014

Philip Kotler y Gary Armstrong, **Principios de Marketing**, 17 edición, Pearson, 2018

Kotler, P & Keller, K.L., **Marketing Management**, 15 edición, Pearson, 2016

Bibliografía Complementaria

Philip Kotler, Kevin Lane Keller, **Dirección de Marketing**, 15 edición, Pearson, 2016

Gonzalez E. y Alen, E. (coord.), **Casos de dirección de marketing**, Pearson, 2005

Kotler, P.; Armstrong, G., **Fundamentos de marketing**, 13 edición, Pearson, 2017

Miguel Santasmases Mestre, **Fundamentos de marketing**, 2 edición, Pirámide, 2018

Working Material, **Plataforma Educativa Univesidad de Vigo**, <https://moovi.uvigo.gal/my/>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Outros comentarios

Esta guía anticipa os principios e metodoloxías de aprendizaxe para o desenvolvemento da materia e concíbese de forma flexible. Os datos que aparecen nesta guía e nas súas metodoloxías de planificación e educación son orientativos e poderán axustarse en función da heteroxeneidade dos grupos e dos estudantes ou doutras circunstancias que poidan xurdir. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovido pola dinámica da clase e do grupo, ou pola importancia das situacións que puidesen xurdir.

O profesorado ofrecerá aos estudantes a información que sexa necesaria para a realización das actividades propostas a través da plataforma educativa da Universidade de Vigo (MOOVI), así como as pautas concretas en cada momento do proceso formativo.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre de 4º curso e o docente responsable será Dña. Mª Carmen Otero Neira.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección estratéxica				
Materia	Dirección estratéxica			
Código	V03G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Ferro Soto, Carlos Antonio			
Profesorado	Ferro Soto, Carlos Antonio González Loureiro, Miguel Pérez Pereira, Santos Rodríguez Domínguez, María del Mar Vila Alonso, María Mercedes			
Correo-e	cferro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudaranse os conceptos e ferramentas necesarias para realizar unha dirección empresarial baixo unha perspectiva integradora e de reflexión estratéxica. Abordaranse os aspectos relacionados co proceso estratéxico nas empresas, tanto de análises, deseño e implantación estratéxicas.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Identificar os valores, recursos e capacidades da empresa que permitan a creación de vantaxes sustentables para os stakeholders	CG1 CG14	CE1 CE3 CE5

Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna externa para a toma de decisións nun sector específico	CG1	CE5 CE11 CE12 CE13	
Formular as estratexias competitivas máis adecuadas para responder os retos da contorna no ámbito dunha empresa e tendo en conta a Responsabilidade social corporativa		CE3 CE11	CT4 CT5
Describir as estratexias de desenvolvemento dunha empresa e os métodos empregados	CG1 CG13 CG14	CE11	
Integrar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	CG2 CG5 CG8 CG9 CG13	CE5 CE13	CT1 CT2 CT3
Os estudantes serán capaces de deseñar nun equipo de traballo a estratexia competitiva e corporativa dunha empresa concreta	CG5 CG8 CG9 CG10 CG11	CE1 CE11 CE12	CT1 CT5

Contidos

Tema

Conceptos básicos da Dirección Estratéxica

Misión e Obxectivos empresariais

Análise da contorna xenérica

Análise da contorna específica

Análise interna da empresa

Vantaxes e estratexias competitivas

Estratexias Corporativas: Direccións e Métodos de desenvolvemento

Implantación da estratexia e Control.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	36	58.5
Estudo de casos	27.5	31	58.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2.5	30.5	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual, ...), sempre baixo a modalidade de concertación previa.
Estudo de casos	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual, ...), sempre baixo a modalidade de concertación previa.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de preparar as probas de avaliación mediante exame. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual, ...), sempre baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución	30	CG1	CE1	CT1	
			CG2	CE3	CT2	
			CG5	CE5	CT3	
			CG8	CE11	CT4	
			CG9	CE12	CT5	
			CG10	CE13		
			CG11			
			CG13			
			CG14			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os/as estudantes deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta de tipo curto/medio	70	CG1	CE1		
			CG2	CE3		
			CG5	CE5		
			CG13	CE11		
				CE12		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todas as especificacións atoparanse claramente detalladas ao comezo do curso na plataforma de Teledocencia da Universidade de Vigo, no documento 'Condicións da materia'

As datas dos exames oficiais poderán consultarse de forma actualizada na páxina web do Centro. <http://fccee.uvigo.es/>

Independentemente do tipo de avaliación (continua ou non), é necesario ter polo menos un 5 en cada modalidade de avaliación (teoría e práctica) para superar a materia. Ademais, o alumnado ha de entregar o 100% das evidencias das dinámicas propostas nas clases prácticas.

AVALIACIÓN CONTINUA

A avaliación continua considerarase cando se asistiu e participou activamente en máis do 80% das clases prácticas e entregouse o 100% dos casos propostos en ditas prácticas.

No exame de teoría avalíaranse a parte I e II da materia de forma separada, mediante probas liberatorias, debendo sacar unha nota mínima de 5 en cada parte (I e II) para poder superar a teoría. As partes superadas gardaranse até a convocatoria extraordinaria.

PONDERACIÓNS: PRÁCTICAS (30%) + TEORÍA (70%) (50% parte I + 50% parte II)

A nota final da materia é a resultante da avaliación continua e do exame. Quen non se presente a exame ou non alcance a nota mínima de 5 en devandito exame, cualificarase coa nota de avaliación continua.

AVALIACIÓN NON CONTINUA

Con independencia da convocatoria (ordinaria ou segunda oportunidade), alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

A avaliación non continua considerarase cando se asistiu a menos do 80% das clases prácticas.

PRÁCTICAS:

Deberán presentarse de maneira individual os traballos propostos especificamente na plataforma de Teledocencia da Universidade de Vigo, na data do exame oficial.

Deberá realizarse, ademais, un EXAME ADICIONAL de PRÁCTICAS nas convocatorias oficiais e sacar unha nota igual ou superior a 5 na devandita proba.

TEORÍA:

No exame de teoría avalíaranse a parte I e II da materia de forma separada, mediante probas liberatorias SÓ en convocatorias oficiais, debendo sacar unha nota mínima de 5 en cada parte (I e II) para poder superar a teoría. As partes superadas gardaranse até a convocatoria extraordinaria. Non terán a opción de presentarse a probas de avaliación continua.

PONDERACIÓNS:

PRÁCTICAS > 30% (50% traballo proposto + 50% exame adicional prácticas)

TEORÍA > 70% (50% parte I + 50% parte II)

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

Na convocatoria fin de carreira, o exame de TEORÍA e PRÁCTICA suporá o 100% da cualificación, podéndose alcanzar a nota máxima de 10. O 70% da nota final será a nota do exame teórico e o 30% será a nota do exame práctico. No caso do exame teórico, a nota de cada Parte (I e II) será ponderada igual (50% cada unha). Débese obter un mínimo de 5 en cada parte para superar a materia nesta convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Sánchez, E. y Ramírez Alesón, M., **Fundamentos para la toma de decisiones estratégicas de la empresa**, Pirámide, 2021

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, **Fundamentals of Strategic management**, 1st, Civitas-Thompson Reuters, 2013

Navas López y Guerras Martín, **La Dirección Estratégica de la Empresa: Teoría y Aplicaciones**, 6ª, Civitas-Thompson Reuters, 2022

Grant, Robert, **Dirección Estratégica. Conceptos, técnicas y aplicaciones**, 1ª, Civitas-Thompson Reuters, 2014

Johnson, G; Scholes, K.; Whittington, R., **Fundamentos de Estrategia**, 1ª, Pearson, 2010

Johnson, G.; Whittington, R. et. al., **Exploring Strategy: Text and Cases 10th edition**, 10th, Pearson, 2013

Bibliografía Complementaria

Guerras Martín, L.A y Navas López, J.E., **Casos de Dirección Estratégica**, 5ª, Civitas-Thompson Reuters, 2014

Ribeiro et al., **Cases of Strategic Direction**, Pearson Education, 2012

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección estratéxica internacional/V03G020V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Outros comentarios

Esta materia impartese no PCEO de dobre grao ADE-Dereito en 5º curso, 1º cuadrimestre. Profesora responsable: María del Mar Rodríguez Domínguez e María Jesús Fernández Arias

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa I				
Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	V03G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Gago Rodríguez, Alberto González Martínez, José Manuel Álvarez Villamarín, José Carlos			
Profesorado	Álvarez Villamarín, José Carlos Gago Rodríguez, Alberto González Martínez, José Manuel			
Correo-e	xmgonzalez@uvigo.es agago@uvigo.es xalvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	RFE é unha materia que ten como obxectivo introducir ao alumnado no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes que inciden na actividade empresarial: o IRPF e o Imposto de Sociedades. Esta materia tamén se imparte no PCEO de ADE-DEREITO en 5º curso, 2º cuadrimestre.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade nas decisións económicas	CB2	CG13	CE4	CT1
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente		CG1 CG3 CG10	CE16	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	CB2	CG1 CG10	CE4 CE8	
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias		CG9 CG13		CT1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso		CG1 CG5 CG10	CE8	

Contidos

Tema

Parte I: Introdución ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 3: Introdución ó IRPF	
Tema 4: Rendidas das Persoas Físicas	Rendementos do Traballo, Rendementos do Capital, Ganancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Renda das Actividades Económicas Empresariais e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rendas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deducións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte, resultado contable e base imponible. Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 7: Introdución ó IS.	
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais.
Tema 9: Liquidación do IS	Proceso Liquidatorio. Cuota Integra. Deducións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Lección maxistral	22	22	44
Estudo de casos	17.5	17	34.5
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	30	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de xeito autónomo os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario. Para cada sesión proporánse casos a estudar en grupos reducidos (de 3 ou 4 estudantes) conformados ó inicio do curso. Cada grupo deberá comentar, resolver e defender os casos plantexados. O alumnado disporá previamente dos enunciados dos casos a través da Plataforma Virtual e deberá elaborar no seu grupo reducido unha primeira proposta de solución xustificada que deberá ser entregada a través da Plataforma Virtual antes do desenvolvemento da sesión presencial.
Prácticas con apoio das TIC	As sesións prácticas en aula informática faránse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento o alumnado disporá previamente do enunciado do caso na Plataforma Virtual.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semana, despois da sesión maxistral, abrirase un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Virtual, relativo aos contidos desenvolvidos na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumnado, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surxidas nos estudos de caso. A resolución de dúbidas realizarase preferentemente na modalidade presencial. De concurrir circunstancias extraordinarias as sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos no Despacho Virtual baixo a modalidade de concertación previa. De selo caso, estas tutorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.
Prácticas con apoio das TIC	O alumnado resolverá de xeito individualizado casos prácticos nas aulas de informática empregando os programas da Axencia Tributaria (Simulador RentaWeb e Simulador SociedadesWeb)

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Estudo de casos	A entrega das propostas de solución dos estudos de caso (prácticas) feitas en grupo avaliarase conxuntamente coas probas tipo tests: será necesario ter entregado alomenos 6 casos para ter puntuación nas probas test.	0	CB2	CG1 CG3 CG9	CE8 CE16	CT1
Resolución de problemas de forma autónoma	Avaliarase e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos. Será requisito necesario para obter puntuación neste apartado que o grupo ao que pertence cada estudante teña entregado alomenos 6 propostas de solución dos estudos de caso.	30	CB2	CG10 CG13	CE8	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas sesións presenciais, proporase un caso que o alumnado deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos.	70	CB2	CG10 CG13	CE8	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua (AC) do traballo realizado polo estudante.

Para superala asignatura por AC deben cumprirse dúas condicións:

1. Acadar alomenos un 25% da nota en cada un dos tres apartados puntuables (test, proba IRPF, proba IS).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma destes tres apartados puntuables (test e probas IRPF e IS).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas (IRPF e IS) suporá que o estudante deixa de ser avaliado en AC.

Tamén saírase da AC se non se acada alomenos un 25% da nota en cada unha das tres probas realizadas (tests, proba IRPF, proba IS).

A nota final por AC será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento.

Aqueles estudantes que se queden fora da AC terán a opción de presentarse a un exame final. Este exame suporá o 100% da cualificación e non se terán en conta os puntos obtidos en AC.

O alumnado terá de prazo máximo para renunciar ao sistema de AC o día anterior á data fixada para a realización da proba de IRPF.

Alternativamente ao sistema de Avaliación Contínua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Este exame consistirá na realización de dous estudos de caso completos, un de IRPF e outro de IS. En caso de non presentarse pero ter feito traballo de AC sen renunciar a ela, a nota final será a optida en AC.

Os estudantes que se presenten a convocatoria extraordinaria ou a convocatoria de fin de carreira realizarán un exame con dous estudos de caso (IRPF e IS). Este exame valerá o 100% da cualificación.

As datas dos exames finais poderán ser consultadas en www.fccee.uvigo.es

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Grupo docente Fiscalidade Aplicada UVigo, **Esquemas básicos y supuestos prácticos,**

Legislación IRPF e IS actualizada 2022,

Albi, E. y Paredes, R., **Sistema Fiscal Español (I y II)**, última edición, Ariel,

Domínguez, F., **Sistema Fiscal Español**, última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Barberán, M.A. e outros, **Ejercicios y Cuestiones de Fiscalidad**, última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Agencia Tributaria, www.agenciatributaria.es,

NewPyme, www.plangeneralcontable.com,

Bibliografía Complementaria

Alonso, R., **Impuesto sobre la renta de las personas físicas. Comentarios y casos prácticos**, última edición, Centro Estudios Financieros,

Borrás, F. e Navarro, J.V, **Impuesto sobre sociedades. Comentarios y casos prácticos**, última edición, Centro Estudios Financieros,

Dominguez, F, **Planificación Fiscal Personal y de la Empresa**, última edición, Aranzadi,

Moreno, M.C e Paredes, R., **Casos prácticos de sistema fiscal**, última edición, Delta,

Portillo, M.J., **Manual de Fiscalidad. Teoría y Práctica**, última edición, Tecnos,

Pla, A. e Salvador, C., **Impuesto sobre sociedades. Regimen general y empresas de reducida dimensión**, última edición, Tirant lo Blanch,

Instituto de Estudios Fiscales, **www.ief.es**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira avanzada/V03G020V01926

Creación e simulación de empresas/V03G020V01927

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Esta materia impártese no PCEO de ADE-Dereito en 5º Curso, 2º Cuadrimestre cuio profesor responsable é Xosé Manuel González Martínez.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría da organización				
Materia	Teoría da organización			
Código	V03G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Comesaña Benavides, Fernando			
Profesorado	Comesaña Benavides, Fernando Gómez Fraiz, José Santiago			
Correo-e	fercoben@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=2611			
Descrición xeral	O alumnado debe adquirir a través desta materia coñecementos e competencias relativas a como funcionan as organizacións, como toman decisións, desenvolven estratexias, estrutúranse a si mesmas para a consecución dos obxectivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas organizacións.			
Esta materia NON se atopa dentro do programa English Friendly.				

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer os fundamentos da Teoría da organización para poder aplicalos na creación da estrutura organizativa da empresa	CG1 CG2 CG4 CG12 CG13 CG14	CT1 CT2 CT3 CT4	
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna a nivel organizativo.	CG9 CG12 CG13 CG14	CE1 CE3 CE5 CE6	CT2 CT3

Describir as principais estruturas organizativas, coñecendo as súas vantaxes e inconvenientes, así como o tipo de empresa que as utiliza.	CG1 CG4 CG5 CG14		CT2
Formular as relacións entre goberno corporativo, control, influencia e cultura organizativa.	CG1 CG2 CG4 CG5 CG14		CT2
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos á resolución de problemas/cuestións organizativas concretas.	CG1 CG2	CE1 CE3 CE5	CT2
Identificar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	CG1 CG2 CG4 CG5 CG9 CG14	CE3	CT2

Contidos

Tema

CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DA ORGANIZACIÓN

CAPÍTULO II: O CONTEXTO DAS ORGANIZACIÓNS

CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA

CAPÍTULO IV: COMPORTAMENTO, GOBERNO, CONTROL, INFLUENCIA E CULTURA ORGANIZATIVA

CAPÍTULO V: DESENVOLVEMENTO ORGANIZACIONAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	28	56
Resolución de problemas de forma autónoma	15	15	30
Presentación	2	4	6
Seminario	2.5	5	7.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	31	33
Traballo	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballo por parte do alumno tanto de forma individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Traballarase en grupo.
Seminario	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas de forma autónoma	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesorado sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a súa capacidade de integración dos conceptos desenvolvidos en clase	20	CG1 CG12 CG13 CG14	CE1 CE3 CE5 CE6	CT1
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita)	15	CG1 CG2 CG4 CG5	CE1 CE3 CE5 CE6	CT1 CT2 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumnado sobre a materia. A resposta debe ser breve. Terase en conta a capacidade de entendemento, de relación entre conceptos e de aplicación a distintas situacións e continxencias, por parte do estudantado.	50	CG1 CG2 CG12 CG13 CG14	CE1 CE3 CE5 CE6	CT1 CT3
Traballo	Realización por parte do alumnado dun traballo escrito sobre un tema concreto. Avaliarase a súa capacidade de aplicar os conceptos asimilados nas clases maxistras a situacións nun contexto real ou similar.	15	CG1 CG2 CG4 CG5	CE1 CE3 CE5 CE6	CT1 CT2 CT3 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O método de avaliación da materia por defecto será a avaliación continua. A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc, e os detalles das puntuacións obtidas nas diferentes actividades a realizar se explicitarán na plataforma de teledocencia.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación, tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito, impátese no 2º cuatrimestre do terceiro curso e o profesorado responsable está integrado por Fernando Comesaña Benavides e José Santiago Gómez Fraiz.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cabanelas, J., et al, **Lecturas teoría de la organización**, 2020

Bibliografía Complementaria

Argyris, C., **On organizational learnig**, 1994

Hodge, B.J., et al, **Teoría de la organización, un enfoque estratégico**, 1998

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impátese no 2º cuatrimestre do 3º curso e o profesorado responsable está integrado por Fernando Comesaña Benavides e José Santiago Gómez Fraiz.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Análise contable				
Materia	Análise contable			
Código	V03G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter OB	Curso 3	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Profesorado	Crespo Domínguez, Miguel Ángel García Rivas, Ignacio Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Correo-e	macrespo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise da información financeira das sociedades mercantiles, a través das súas contas anuais. Materia do programa English Friendly. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Capacidade pra analizar e avaliar a situación economico-financiera das sociedades mercantís	CG3	CE4	
Nova	CG4	CE6	CT5
Nova	CG3		

Contidos	
Tema	
1. A Análise Financeira	Introdución A Información Económico-Financeira: Fundamentos e Obxectivos
2. Os Estados Financeiros	Balance Resultados Estado de Cambios no Patrimonio Estado de Fluxos de Tesouraría Memoria
3. Consolidación de Estados Financeiros	Introdución As Combinacións de negocios O Control Societario Os Métodos de Consolidación
4. A Opinión de Auditoría	Introdución As Normas de Auditoría O Informe de Auditoría
5. A Análise Económica-Financeiro	Introdución Instrumentos e Técnicas da Análise Detección de Prácticas de Distorsión da Información Financeira Cálculo e Avaliación da Rendibilidade Cálculo e Avaliación do Risco Predición da Insolvencia Empresarial A Cualificación de Títulos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	45	87	132
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Seminario	7.5	15	22.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.
Seminario	Control do proceso de aprendizaxe dos alumnos e avaliación do coñecemento en grupos reducidos a partir de actividades propostas polo profesor e a súa resolución e interacción cos alumnos. Posibilidade de avaliación de coñecementos e habilidades.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.
Seminario	Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Seminario	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e avaliadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfase no comportamento social	75	CG3 CG4	CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. En caso de non superar a materia por avaliación continua, o alumno deberá obter un mínimo de 5/10 nesta proba.	25	CG3 CG4	CE4 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

En avaliación continua, cada proba puntúa sobre 10 puntos pero a ponderación é: Contas Individuais 15%, Contas Consolidadas 15%, Análisis Contable 15% e Aspectos teóricos e Informes de Auditoría 30%.

Os estudantes que obtivesen máis de 4 puntos en cada proba e cuxa nota media sexa igual ou superior a 5 puntos

superarían a materia.

O exame final permitirá mellorar a nota obtida en avaliación continua.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudante poderá optar por ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Crespo, **Información financiera y Análisis de Estados Financieros**, 3ª,

Revsine, Collins, Johnson, **Financial Reporting and Analysis**, 5ª,

Alvarez Melcón y Corona Romero, **Cuentas Anuales Consolidadas**,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Imprescindible levar a asignatura ao día.

Esta materia no PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas-Derecho se imparte no segundo cuatrimestre do cuarto curso sendo o profesor responsable Miguel Ángel Crespo Domínguez.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade de custos				
Materia	Contabilidade de custos			
Código	V03G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Fernández-Feijoo Souto, Belén			
Profesorado	Docampo Barrueco, José María Fernández-Feijoo Souto, Belén Ruiz Blanco, María Silvia			
Correo-e	belen@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto básico o tratamento da información para a valoración das existencias, a planificación e o control da actividade das organizacións e a información contable para o proceso de toma de decisións. A materia está orientada basicamente sobre empresas industriais, no seu ámbito interno, coa análise do proceso produtivo da empresa.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.	CG1	CE1
	CG2	CE3
	CG3	CE6
	CG5	CE7
	CG6	CE8
	CG8	CE9
		CE10
		CE13
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.		CE15
		CE16
	CG1	CE1
	CG2	CE3
	CG3	CE5
	CG5	CE6
	CG6	CE8
	CG8	CE9
Aplicar técnicas presupuestarias para a planificación da actividade da empresa.		CE12
		CE13
		CE14
	CG1	CE1
	CG2	CE3
	CG3	CE5
	CG5	CE6
	CG8	CE7
Construir un sistema de información para a toma de decisións.		CE8
		CE9
		CE10
		CE11
		CE12
		CE13
		CE14
		CE15
		CE16
	CG1	CE1
	CG2	CE3
	CG3	CE5
	CG5	CE6
	CG6	CE7
	CG8	CE8
		CE9
		CE10
		CE11
		CE12
		CE13
		CE14
		CE15
		CE16

Contidos

Tema

1. Introducción ao custo. Conceptos básicos

2. El comportamiento de los costes

3. O custo dos materiais

4. O custo de persoal

5. Os custos indirectos de produción

6. O custo de oportunidade dos recursos

financeiros. Os custos do período

7. A produción múltiple: Producción común e produción conxunta

8. Os custos por ordes de traballo ou pedido

9. Os custos por procesos

10. O sistema de custos baseado nas actividades (ABC)

11. O sistema de custos variables

12. Os custos predeterminados. Orzamentos e estándares

13. Toma de decisións

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	35	65	100
Saídas de estudo	2	2	4
Lección maxistral	37	60	97
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios en seminarios prácticos, con resolución guiada polo profesor e tras o previo desenvolvemento de casos similares por parte dos alumnos.
Saídas de estudo	Visitas a empresas para coñecer o seu proceso produtivo
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Nos seminarios prácticos, o alumno ten a posibilidade de resolver todas as dúbidas que poden xurdirlle no seu traballo en casa e na aula.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia. Estas probas son presenciais.	65	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8	CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias. Esíxese un nivel mínimo en teoría e en práctica da devandita proba para superar a convocatoria. Valorarase contido e forma da proba escrita.	35	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8	CE1 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Esta guía é aplicable en docencia exclusivamente presencial. A nota da avaliación continua terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico, aínda que a calificación final será a nota mais alta entre a valoración do exame final (100%) e a suma da avaliación continua (65%) e o exame final (35%). Na convocatoria de fin de carreira, o exame supondrá o 100% da calificación.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, a presencialidade total ou híbrida, os medios para traballar en grupo, etc.

Si no proceso de corrección das distintas probas de avaliación, incluída a final, o equipo docente o considerase necesario, poderase convocar ao alumnado afectado a ler e aclarar os contidos da proba realizada.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación publicadas na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>).

Condutas inadecuadas ou pouco respectuosas para a convivencia na aula afectarán á valoración final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mallo, C.; Kaplan, R.; Meljem, S; Giménez, C., **Contabilidad de Costos y Estratégica de Gestión**, Prentice Hall,
Fullana Belda, C.; Paredes Ortega, J.L., **Manual de Contabilidad de costes**, Delta,
Drury, C., **Management and Cost Accounting**, Chapman and Hall. Londres,
Buendía Carrillo, D.; García Meca, E., **Casos prácticos de Contabilidad de gestión**, Pirámide, 2016
Mowen, Hansen, Heitger, **Cornerstones of managerial accounting**, South-western Cengage Learning, 2014
Vacas Guerrero, C.; Bonilla Priego, M.J.; Santos Cebrián, M.; Avilés Palacios, C., **Contabilidad de costes**, Pirámide, 2019

Bibliografía Complementaria

Azparren Pérez, M.R., **Manual de contabilidad de costes**, Universidad pública de Navarra,
Alvarez-Dardet Espejo, M.C.; Gutiérrez Alonso, F., **Contabilidad de gestión. Cálculo de costes**, Pirámide,
AECA, **Principios de Contabilidad de Gestión**, AECA,
Mallo, C.; Rocafort, A. (Ed.), **Contabilidad de Dirección para la toma de decisiones. Contabilidad de gestión y de costes**, Profit, 2014
Ripoll, V. y otros, **Casos prácticos resueltos de Contabilidad de Costes**, Profit, 2011
Horngren, CH. y otros, **Cost Accounting: a managerial emphasis**, Pearson, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Auditoría/V03G020V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito se imparte no 1º cuatrimestre do 4º curso e a profesora responsable é Silvia Ruiz Blanco.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección estratéxica internacional				
Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	V03G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Guisado González, Manuel			
Profesorado	González Loureiro, Miguel Guisado González, Manuel Reyes Santias, Francisco Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Correo-e	manuelguisado@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	O proceso acelerado de globalización do sistema económico mundial está a orixinar importantes consecuencias para a actividade das empresas, que se ven obrigadas, cada vez máis, a actuar nos mercados internacionais. Por eso, é preciso estudar e coñecer os factores que conducen á globalización dos negocios e, sobre todo, as estratexias máis adecuadas para facer fronte a esta nova realidade. Entender e elixir a estratexia de entrada nos mercados exteriores, coñecer a localización das actividades da cadea de valor, comprender as estratexias de comercialización dos produtos ou servizos e analizar a xestión da distancia cultural entre países, son algúns dos obxectivos desta asignatura.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado:			
	a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés,			
	b) atender as titorías en inglés,			
	c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Interpretar as principais teorías do comercio internacional, dende os paradigmas clásicos ata os enfoques que tratan de explicar os fluxos do comercio internacional a partir das actividades que realizan as empresas	CG1 CG13	CE5	CT1 CT5
Distinguir as principais causas da aceleración internacionalizadora das empresas iniciada no século XX	CG1 CG2 CG13	CE1 CE3 CE5	CT1 CT5
Identificar algunha das estruturas organizativas máis frecuentes no terreno dos negocios internacionais	CG1 CG13	CE3	CT1 CT5
Distinguir os factores relevantes que afectan á estratexia competitiva das empresas nos mercados internacionais	CG1 CG2 CG13	CE1 CE3 CE5 CE11	CT1 CT5
Avaliar as distintas alternativas de entrada nos mercados exteriores: exportacións, acordos de cooperación e inversión directa	CG1 CG10	CE5 CE11	CT1 CT5
Sintetizar as peculiaridades específicas a ter en conta na dirección estratéxica dunha empresa multinacional	CG1 CG10 CG13	CE1 CE3 CE5	CT1 CT5
Demostrar o manexo dos conceptos teóricos adecuados para resolver e interpretar determinados problemas relacionados coa dirección de empresas internacionalizadas	CG1 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14	CE1 CE3 CE5 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema

TEMA 1. TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL

TEMA 2. XÉNESE DA ACELERACIÓN INTERNACIONAL

TEMA 3. O PROCESO BÁSICO DE INTERNACIONALIZACIÓN

TEMA 4. O PROCESO DE EXPORTACIÓN

TEMA 5. EXPORTACIÓN: PRODUCTIVIDADE EMPRESARIAL VERSUS PRODUCTIVIDADE NACIONAL

TEMA 6. SUBCONTRATACIÓN

TEMA 7. ALIANZAS ESTRATÉXICAS

TEMA 8. ESTRATEXIAS BÁSICAS DE MULTINACIONALIZACIÓN

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	18.5	0	18.5
Estudo de casos	22.5	15	37.5
Traballo tutelado	2.5	15	17.5
Exame de preguntas obxectivas	3	50	53
Proxecto	2.5	20	22.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encaminadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a asignatura
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas, análise de situacións reais, e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a alumno/a
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Traballo tutelado	O/a alumno/a desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do/a profesor/a. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do/a alumno/a

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas, análise de situacións reais, e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a alumno
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Traballo tutelado	O/a alumno/a desenvolve traballos e proxectos na aula baixo as directrices e a supervisión do profesor/a

Avaliación

Descrición		Cualificación	Competencias Avaliadas		
Estudo de casos	Para poder optar á avaliación continua será necesario entregar varios casos resoltos. No caso de optar pola avaliación non continua, tamén se realizará un exame de carácter práctico. En ambos os dous casos esixirase unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre 10) para poder facer a media co resto de items	20	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14	CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse varias probas para avaliar os coñecementos adquiridos sobre a materia durante o curso, probas que se referirán tanto aos coñecementos adquiridos a través da bibliografía de referencia, coma ao desenvolvemento e contido das clases. Esixirase unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre 10) para poder facer a media co resto de items	60	CG1 CG2 CG10 CG13	CE1 CE3 CE5 CE11	CT1 CT5
Proxecto	Será necesario entregar un traballo ou proxecto realizado en grupo para avaliar os coñecementos adquiridos durante o curso. Esixirase unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre 10) para poder facer a media co resto de items	20	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14	CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a superación da materia, hai dous sistemas de avaliación.

A avaliación continua: Neste caso, o/a alumno/a realizará varios exames parciais liberatorios teóricos. Para superalo requírese unha puntuación mínima de 5 (sobre 10) e o peso destes exames na nota final será un 60%. O outro 40% da nota restante corresponderá á parte práctica, repartíndose a partes iguais entre a entrega de casos (20%) e a realización dun proxecto (20%). Neste caso, será necesaria unha puntuación mínima de 5 de 10 en cada parte para superar a materia. Nos casos en que o/a alumno/a decidiu ir por avaliación continua e non superou a materia, pode presentarse aos exames oficiais para recuperar a(s) parte(s) que suspendera. Neste senso, gardarase a nota obtida durante o curso da parte que tivera superada, e so se presentará no examen do primeiro período coa parte que ten suspensa. Igualmente, manteranse as partes aprobadas para o examen do segundo período.

Para sucesivas convocatorias de cursos académicos posteriores non se gardarán as partes aprobadas.

Avaliación non continua: En todo caso, nas convocatorias oficiais, haberá un exame teórico final da materia que ponderará un 60% da nota. Neste caso, tamén será necesario entregar ese mesmo día ou con anterioridade un proxecto realizado de xeito individual que ponderará un 20%. O 20% restante corresponderá coa realización dun exame de carácter práctico e a entrega dos casos prácticos realizados polo alumnos de avaliación continua. É preciso obter una puntuación mínima de 5 puntos (sobre 10) en cada parte para poder facer a media.

Na convocatoria extraordinaria de Fin de carreira haberá un exame final que suporá o 100% da calificación.

As datas oficiais de exames poderán consultarse na web da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo <http://fccee.uvigo.es/es/>

As diferencias no método de avaliación que utilizan os centros da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo e a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo de Ourense obedecen á necesaria adaptación dos idénticos resultados de aprendizaxe propostos e competencias á diferente organización de clases docentes empregadas por ambos os dous centros. En todo caso, as ponderacións exactas de cada proba daranse a coñecer ao principio de curso na plataforma de teledocencia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Guisado Tato, M., **Internacionalización de la empresa**, Pirámide, 2002

Guisado Tato, M., **Estrategias de multinacionalización y política de la empresa**, Pirámide, 2003

Daniels, Radebaugh, Sullivan,, **International Business**, Pearson International Edition, 2015

Arteaga Ortiz, Jesús, **Manual de internacionalización**, ICEX, 2017

Bibliografía Complementaria

Guerras Martín, LA e Navas Lopez, JE, **La dirección estratégica de la empresa: teoría e aplicaciones**, Thomson, 2007

Hernández García, A, **Internacionalización y competitividad en la economía española: factores relevantes para la empresa**, Pirámide, 2010

Hill, CWL, **Negocios internacionales: competencia en el mercado global**, Mc Graw Hill, 2011

Verbeke, A, **International business strategy: rethinking the foundations of global corporate success**, Cambridge University Press, 2013

Cavusgil, Knight, Riesenberger, **International Business: The new realities**, Pearson, 2014

Griffin, Pustay, **International Business**, Pearson International Edition, 2007

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Teoría da organización/V03G020V01505

Outros comentarios

Aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo

A asignatura impártise tamén no PCEO Ade-Dereito en 5o curso, 2o cuatrimestre. O coordinador é o profesor Oscar García Álvarez

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Valoración de activos				
Materia	Valoración de activos			
Código	V03G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Cabaleiro Casal, María José			
Profesorado	Cabaleiro Casal, María José			
Correo-e	mcasal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia valoración de activos o estudante adquire coñecementos relativos aos activos financeiros, así como aos principais métodos e modelos para a súa valoración.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	CG1	CE1	
	CG4	CE7	
	CG13	CE16	
	CG14		
Aplicar os coñecementos a posibles situacións profesionais.	CG1	CE1	CT3
	CG2	CE7	CT4
	CG9	CE11	
	CG11	CE16	
	CG12		
	CG13		

Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG9 CG13 CG14	CE1 CE7 CE11 CE16	CT3 CT4
Transmitir información e resultados de valoración de activos	CG4 CG5 CG6 CG8 CG10 CG11 CG13 CG14	CE16	CT4 CT5

Contidos

Tema
Introdución á valoración de activos financeiros
Valoración de activos de renda fixa
Carteiras de valores
Extensión dos modelos de valoración de activos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	17.5	20	37.5
Estudo previo	0	20	20
Resolución de problemas	5	30	35
Prácticas de laboratorio	17.5	30	47.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación teórica dos contidos da materia.
Estudo previo	Busca, lectura e visualización vídeos explicativos, previo ás clases ou prácticas de laboratorio, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Resolución de problemas	O alumno/a debe analizar e resolver os problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolverase en aulas informáticas. Avaliación Continua

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O estudante pode acudir ás tutorías personalizadas, no horario establecido, para resolver todas as dúbidas que teña en relación cos contidos tratados nas sesións teóricas.
Prácticas de laboratorio	

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. Avaliación continua	20	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14	CE1 CE7 CE11 CE16	CT3 CT4 CT5
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolverase en aulas informáticas. Avaliación Continua	30			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase que o alumno acade as solucións adecuadas, aplique rutinas e procedementos de transformación da información dispoñible e interprete os resultados. Avaliación continua.	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14	CE1 CE7 CE16	CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes poderán optar pola avaliación continua (100% nota final) ou, de maneira alternativa, pola evaluación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).

Nas convocatorias oficiais o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames pódense consultar na Web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo xustifícanse pola necesaria adaptación a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Suarez Suarez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, 22, Pirámide, 2014

Cabaleiro Casal, M.J., **Valoración de Activos: Material didáctico de la asignatura**, 2022

Marín, M. y Rubio, G., **Economía Financiera**, 1, Antoni Bosch, 2001

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión bancaria/V03G020V01931

Enxeñaría financeira/V03G020V01922

Planificación financeira/V03G020V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Decisións de investimento/V03G020V01402

Econometría/V03G020V01304

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Outros comentarios

Ao comezo de cada tema proporciónase a o estudante a bibliografía e os recursos específicos necesarios para o adecuado seguimento e desenvolvemento de o seu contido.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Dereito impártese no primeiro cuatrimestre do quinto curso. O profesor responsable é Francisco Xavier Martínez Cobas

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación comercial				
Materia	Investigación comercial			
Código	V03G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Martínez Senra, Ana Isabel			
Profesorado	Martínez Senra, Ana Isabel			
Correo-e	aimtnez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende que o alumnado adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e se familiarice cos sistemas de análise e interpretación de datos. O obxectivo final da materia é que o alumnado sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprensión do proceso de investigación comercial desde un punto de vista teórico e aplicado.	CG1 CG13	CE6	
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	CG1 CG13	CE6	
Capacidade de abordar de maneira eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	CG1 CG5 CG13	CE6	CT3

Contidos	
Tema	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto, utilidade e limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación comercial. Etapas del proceso de investigación comercial. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cualitativas. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proxectivas. Observación. Outros métodos.
Tema 3: Investigación causal e descriptiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cuantitativas. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Consideracións na creación de escalas con múltiples ítems. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Redacción das preguntas. Estrutura e orde do cuestionario. Pretest do cuestionario. Codificación do cuestionario.
Tema 6: Mostraxe	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Estudos de censos versus mostrás. Etapas na selección da mostra. Mostraxe non probabilístico. Mostraxe probabilístico. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Análise univariante. Análise bivariante.
Tema 8: Elaboración do informe	Obxectivos do tema. Importancia do informe. Estrutura do informe. Presentación oral do informe.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	20	31	51
Prácticas con apoio das TIC	0	25	25
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar os obxectivos e contidos da materia, a metodoloxía de traballo e os sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia. Para a explicación da materia o profesorado exporá cuestións e exercicios que se resolverán na aula fomentando a participación do alumnado.
Resolución de problemas	Resolución por parte do alumnado de exercicios ou casos, baixo as condicións establecidas polo profesorado, aplicando os coñecementos adquiridos. Correspóndese coas prácticas que debe realizar o alumnado de forma presencial en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades non presenciais propostas en Moovi (cuestionarios de autoavaliación dos temas, talleres,...) relativas aos contidos explicados na lección maxistral que deberán realizarse nos prazos establecidos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado sobre as actividades introdutorias. Ademais o profesorado atenderá ás titorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Lección maxistral	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos tratados nas sesións teóricas. Ademais o profesorado atenderá ás titorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Resolución de problemas	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado para desenvolver con éxito as actividades propostas nas sesións prácticas. Ademais o profesorado atenderá ás titorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas	A valoración realizarase a través da entrega das actividades propostas nas práctica e/ou a través da realización dun cuestionario.	40	CG1 CG5 CG13	CE6	CT3
Prácticas con apoio das TIC	Avaliarase a realización dos cuestionarios propostos en Moovi ao finalizar cada tema así como calquera outra actividade relacionada cos contidos explicados na lección maxistral.	10	CG13	CE6	CT3
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos dos contidos da materia. Esta proba terá lugar o mesmo día que o exame final.	50	CG1 CG5	CE6	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia polo **sistema de avaliación continua** será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos. A puntuación obtida na resolución de problemas e nas prácticas con apoio das TICs mantense na convocatoria ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor pero non se gardará para cursos sucesivos.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado cun **único exame final que suporá o 100% da cualificación**. O exame dividirase en dous partes: unha de contidos relativos ás clases teóricas e outra de contidos relativos ás clases prácticas.

O alumnado que renuncie ao sistema de avaliación continua deberá comunicarllo á coordinadora da materia por escrito antes da segunda práctica.

Na convocatoria de fin de carreira o exame suporá o 100% da cualificación.

A data dos exames pódese consultar na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Malhotra, N.K., **Investigación de mercados. Conceptos esenciales**, Pearson, 2016

Bibliografía Complementaria

Fernández Nogales, A., **Investigación y técnicas de mercados**, Segunda edición, Esic, 2004

Luque Martínez, T., **Investigación de marketing 3.0**, Pirámide, 2017

Villaverde, S.; Monfort, A.; Merino, M.J., **Investigación de mercados en entornos digitales y convencionales**, Esic, 2020

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

Outros comentarios

Esta materia no dobre grao ADE-Dereito impártese no segundo cuadrimestre de 5º curso e a profesora responsable é Ana Isabel Martínez Senra.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Planificación financeira				
Materia	Planificación financeira			
Código	V03G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Profesorado	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Correo-e	pcibran@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Elaborar a planificación financeira a curto prazo dunha empresa	CG1	CE1	CT1
	CG2	CE5	CT2
	CG3	CE6	CT3
	CG5	CE7	CT4
	CG8	CE9	CT5
	CG9	CE10	
	CG10	CE11	
	CG11	CE12	
	CG12	CE13	
	CG13	CE14	
	CG14	CE15	
		CE16	
Elaborar a planificación financeira a longo prazo dunha empresa	CG1	CE1	CT1
	CG2	CE5	CT2
	CG3	CE6	CT3
	CG5	CE7	CT4
	CG8	CE9	CT5
	CG9	CE10	
	CG10	CE11	
	CG11	CE12	
	CG12	CE13	
	CG13	CE14	
	CG14	CE15	
		CE16	

Contidos

Tema	
Tema 1. Conceptos xerais de planificación financeira. Análise e interpretación de estados financeiros.	1.1. Estados financeiros e conceptos da planificación financeira
Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.	2.1. Diagnostico financeiro 2.2. Técnicas e métodos
Tema 3.Estados financeiros da planificación a curto prazo.	3.1. Presuposto de tesourería 3.2. Outros estados da planificación a curto prazo
Tema 4. Estados financeiros da planificación ó longo prazo	4.1. Cadro de financiamento 4.2. Outros estados da planificación ó longo prazo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	5	20
Resolución de problemas	16	24	40
Prácticas con apoio das TIC	15	35	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	18	20
Práctica de laboratorio	2	18	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos mais relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de desenvolvemento de exemplos co obxectivo de clarificar os conceptos da teoría. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula como complemento das sesións maxistrais con problemas e/ou exercicios guiada polo docente.
Prácticas con apoio das TIC	Exercicios e casos no ordenador. Posibilidade de caso integral

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Práctica de laboratorio	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
-------------------------	--

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de exercicios	60	CG1	CE1	CT1
			CG2	CE5	CT2
			CG3	CE6	CT3
			CG5	CE7	CT4
			CG8	CE9	CT5
			CG9	CE10	
			CG10	CE11	
			CG11	CE12	
			CG12	CE13	
			CG13	CE14	
			CG14	CE15	
				CE16	
Práctica de laboratorio	Caso feito na aula de laboratorio	40	CG1	CE1	CT1
			CG2	CE5	CT2
			CG3	CE6	CT3
			CG5	CE7	CT4
			CG8	CE9	CT5
			CG9	CE10	
			CG10	CE11	
			CG11	CE12	
			CG12	CE13	
			CG13	CE14	
			CG14	CE15	
				CE16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos poderán optar entre avaliación continua (100% nota final) ou ben avaliación global da materia (proba final das convocatorias oficiais (100% da nota final).

"Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación". Tamén na segunda convocatoria.

"Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación".

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo están xustificadas pola necesaria adaptación a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

Prazo renuncia avaliación continua: non procede. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que supoñerá o 100% da cualificación. Tamén na segunda convocatoria. Na convocatoria de Fin de carreira, o exame supoñerá o 100% da cualificación.

Condutas inadecuadas e prexudiciais para o normal funcionamento da clase e da convivencia poderán carrexar sancións. Este esquema de avaliación é válida para todas as convocatorias.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cibrán, P.; Prado, C.; Huarte, C. y Crespo, M.A., **Planificación Financiera**, 1, ESIC, 2013

Cibrán, P; Villanueva, M, **Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos.**, 1, Andavira Editora, 2008

Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T, **Planificación Financiera. Teoría y casos prácticos**, 1, Andavira Editora, 2008

Mariño Garrido, T., **Claves para el análisis económico-financiero**, 1, Andavira Editora, 2009

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Decisións de investimento/V03G020V01402

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Outros comentarios

Achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

No PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, esta materia impártese no 2º cuatrimestre do 5º curso e o profesorado responsable é Pilar Cibrán Ferraz.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Auditoría				
Materia	Auditoría			
Código	V03G020V01901			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Ruiz Blanco, María Silvia			
Profesorado	Ruiz Blanco, María Silvia			
Correo-e	sblanco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia relaciónase especialmente cos contidos incluídos nas materias de Contabilidade financeira. A auditoría financeira é unha das especializacións do profesional contable e os créditos da materia deben proporcionar ao alumno os coñecementos e habilidades básicas para un futuro desenvolvemento profesional neste ámbito concreto da auditoría ou, máis xenérico, da contabilidade. A materia se adecua ao perfil profesional e académico da titulación, xa que a auditoría é unha especialización profesional que capacita para o desempeño de funcións propias da xerencia e o asesoramento empresarial. Os campos profesionais nos que se proxecta son, ademais da auditoría de contas, o deseño e planificación dunha contabilidade, a xestión contable, o asesoramento contable, entre outros.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar o marco legal e institucional que regula a auditoría de contas	CG5	CE6	
Identificar los procedimientos y prácticas específicas de la profesión de auditoría de cuentas.	CG1	CE6	
Aplicar os coñecementos adquiridos na propia materia e noutras de cursos previos, como as materias de contabilidade financeira, contabilidade de custos, análise contable e matemática das operacións financeiras a futuras situacións profesionais. Desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas específicos da materia.	CG5 CG10 CG13	CE8	CT1
Buscar, identificar e interpretar os datos económicos que ofrece a empresa co obxectivo de propor os axustes de auditoría adecuados	CG1 CG13	CE16	

Contidos	
Tema	
1. Fundamentos económicos, sociais e normativos.	
2. Auditoría dos estados financeiros: análise das áreas. (*)	
3. Descrición global do proceso dunha auditoría: planificación, avaliación de riscos, análise do control interno e emisión de informes de auditoría de contas anuais.	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	10	15

Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Resolución de problemas de forma autónoma	7.5	15	22.5
Lección maxistral	15	30	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Actividade na que se formulan problemas ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. O profesor pode solicitar a participación dos alumnos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Esta actividade implica a supervisión do traballo realizado polo alumno por parte do profesor co fin de resolver as dúbidas que poidan xurdir e non como un método de avaliación. É importante que o alumno participe activamente e solicite as explicacións que necesite.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Realización de traballos ou problemas por parte do alumno	15	CG1 CG5 CG10 CG13 CE8 CE16 CT1
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados co algunha parte da materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.	45	CG1 CG5 CE6 CE8 CE16
Resolución de problemas de forma autónoma	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. A proba refírese ao conxunto da asignatura.	40	CE6 CE8 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

As diferenzas entre os sistemas e metodoloxías de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración e Dirección de Empresas da Universidade de Vigo, xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e da adquisición de iguais competencias aos diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente no que se refire ao tipo de grupos, e ao número medio de alumnos por grupo.

O alumno que queira ser avaliado mediante avaliación continua deberá realizar varias probas durante o curso; a última delas terá lugar o mesmo día do exame final. Como alternativa ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar por ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para o curso 2022-2023 e poden ser consultadas na páxina Web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arenas, P. , Moreno, A., **Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos**, MCGRAW-HILL / INTERAMERICANA DE ESPAÑA,, 2012

De la Peña Gutiérrez, A., **Auditoría: un enfoque práctico.**, Paraninfo, 2008

Segovia San Juan, I. et al., **Introducción a la auditoría financiera**, UNED, 2011

Sánchez-Fernández de Valderrama J.L. y Alvarado Riquelme, M., **Teoría y práctica de la auditoría**, Pirámide, 2021

Bibliografía Complementaria

VVAA, **Manual de Auditoría**, Francis Lefevre, 2017

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Análise contable/V03G020V01601

Contabilidade de custos/V03G020V01602

Outros comentarios

O desenvolvemento dos tres bloques temáticos nas súas correspondentes temáticas estará a disposición do alumnado na plataforma de teledocencia Moovi.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia sectorial				
Materia	Mercadotecnia sectorial			
Código	V03G020V01910			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García Rodríguez, María José			
Profesorado	García Rodríguez, María José			
Correo-e	mjgarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia identifica distintos campos de actividade nos que se requiren prácticas diferenciais de marketing adaptadas ás características particulares de comercialización. Estudo das estratexias de marketing adecuadas para estes tipos de empresas.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprensión e coñecemento das distintas aplicacións de mercadotecnia sectorial nas empresas.	CG1	CE5	CT1
	CG2	CE6	CT3
	CG5	CE7	CT4
	CG9	CE9	
	CG13		

Capacidade de aplicación das estratexias de mercadotecnia sectorial en casos prácticos de empresas.

CG1
CG2
CG5
CG8
CG9
CG10
CG11
CG13
CG14

CE9
CE10
CE13
CE14
CE16

CT1
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

1. Mercadotecnia de servizos	1.1. Mercadotecnia turística 1.2. Mercadotecnia bancaria 1.3. Mercadotecnia sanitaria
2. Mercadotecnia industrial	
3. Mercadotecnia non lucrativa	3.1 Mercadotecnia social 3.2 Mercadotecnia política 3.3 Mercadotecnia pública

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Estudo de casos	27	49	76
Exame de preguntas obxectivas	1.5	50	51.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Estudo de casos	Realización de casos sobre as aplicacións sectoriais da mercadotecnia.

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia.	60	CG1 CG2 CG5 CG9 CG11 CG13 CG14 CE9 CE10 CE13 CE14 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Exame sobre os contidos da materia	40	CG5 CE5 CE6 CE7

Outros comentarios sobre a Avaliación

No exame de avaliación continua hai que obter unha nota mínima de 1 punto sobre 4 para poder superar a materia.

Para que se evalúen as prácticas é obrigatorio asistir á sesión correspondente á súa exposición e participar no debate de resolución.

A puntuación obtida pola participación, así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios e exposicións), mantense na convocatorias ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos.

Os alumnos que non sigan a avaliación continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos que non necesariamente coincidirá coa do resto dos alumnos.

Se considerará que os alumnos que asistan a un 20% das prácticas están realizando avaliación continua, salvo que de forma expresa indiquen que se acollen a avaliación non continua. O prazo para renunciar á avaliación continua será até 15 días

antes da data do exame.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade "<http://fccee.uvigo.es>".

Na convocatoria de fin de carreira os alumnos serán avaliados mediante unha proba escrita valorada en 10 puntos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aguirre García, M.S. (coord), **Marketing en sectores específicos**, Pirámide, 2000

Cubillo, J.M.; Blanco, A., **Estrategias de marketing sectorial**, ESIC, 2014

Bibliografía Complementaria

Grande Esteban, Ildfonso, **Marketing de los servicios**, ESIC, 2005

Barranco Saiz, F.J., **Marketing político y electoral**, Pirámide, 2012

Mesonero, M.; Alcaide, J.C., **Marketing Industrial**, ESIC, 2012

Rufín, R.; Medina, C., **Marketing público. Investigación, aplicaciones y estrategia**, ESIC, 2012

Balas Lara, M., **Marketing. La gestión de la comunicación en el tercer sector. Cómo mejorar la imagen de las ONGs.**, ESIC, 2012

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito do comercio internacional				
Materia	Dereito do comercio internacional			
Código	V03G020V01921			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Torres Pérez, Francisco José			
Profesorado	Aldavero Mora, María de la Paz Costas Martínez, María del Carmen Torres Pérez, Francisco José			
Correo-e	ftorres@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Dereito do Comercio Internacional é unha materia optativa que se cursa no primeiro cuadrimestre do cuarto ano de Grao en Administración de Empresas. Nela examínanse, dende o punto de vista xurídico, as figuras contractuais mais utilizadas ou características do tráfico xurídico mercantil no ámbito internacional. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecemento do ámbito institucional no que se desenvolve o comercio internacional.	CG1	
Análise das fontes normativas que regulan o comercio internacional e do procedemento da súa procura e aplicación.	CG1 CG2 CG10	CE5
Dominio dos conceptos xurídicos mais relevantes do entorno internacional e que reesulten necesarios para a resolución de casos de comercio internacional.	CG1 CG5 CG9 CG10	
Resolución de casos e elaboración de informes relacionados coa materia.	CG1 CG5 CG10	CE7 CE12 CE13

Contidos	
Tema	
Tema 1. Marco institucional e fontes do Dereito do Comercio Internacional.	A) Marco Institucional. B) As fontes: 1. A ""Nova Lex Mercatoria". 2. O Regulamento "Roma I". 3. O Código civil.

Tema 2. O empresario estranxeiro.	A) O empresario estranxeiro individual. B) O empresario estranxeiro social.
Tema 3: Propiedad Industrial e Intelectual. Dereito da Competencia.	A) A protección dos bens inmateriais. B) Normativa internacional. C) A defensa dos dereitos da propiedade industrial e intelectual. D) Normativa reguladora da competencia.
Tema 4: A compravenda internacional	A) Introducción e datos xerais B) Ámbito de aplicación. C) Formación do contrato. D) Obligacións das partes. E) Incumplimento do contrato. F) Transmisión do risco e conservación mercaderías.
Tema 5: Os INCOTERMS.	A) Introducción: Os INCOTERMS 2020. B) Termos válidos para calquera medio de transporte C) Termos válidos para transporte marítimo.
Tema 6: Contratos de distribución e cooperación.	A) Introducción: características xerais. B) Contrato de comisión. C) Contrato de axencia. D) Contrato de concesión mercantil. E) Contrato de franquicia. F) Máster franquicia
Tema 7: Contratos de transporte.	A) Contrato internacional de transporte por estrada. B) Contrato internacional de transporte marítimo de mercadorías. C) Contrato internacional de transporte multimodal.
Tema 8: Instrumentos de pago e cobro.	A) Introducción: instrumentos de pago e cobro B) Créditos documentarios.
Tema 9: As garantías contractuais.	A) As garantías: concepto e clases. B) A fianza e o aval. C) As garantías independentes.
Tema 10: A crise económica do empresario. A resolución de conflitos.	A) Procedementos concursais. B) A resolución de conflitos en vía xudicial. C) Alternativas á resolución de conflitos en vía xudicial.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	27	20	47
Lección maxistral	22	40	62
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	20	20
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Clases de carácter presencial nas que se propondrán aqueles aspectos da materia máis relevantes na práctica, principalmente a través do prantexamento e análise de casos, resolución de cuestionarios e casos prácticos e estudo de documentación.
Lección maxistral	Neste tipo de docencia presencial, o profesor exporá e explicará os aspectos máis relevantes dos distintos temas que integran o programa da materia explicitado no apartado "contidos".

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Tanto nas sesións maxistrais coma nos horarios de titorización previstos pola vixente normativa, o Profesor atenderá as dúbidas e cuestións que se plantexen polos alumnos en relación á materia explicada. Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo as cuestións que plantexa o alumnado en relación ás actividades desenvolvidas na mesma.
Prácticas de laboratorio	Tanto nas sesións maxistrais coma nos horarios de titorización previstos pola vixente normativa, o Profesor atenderá as dúbidas e cuestións que se plantexen polos alumnos en relación á materia explicada. Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo as cuestións que plantexa o alumnado en relación ás actividades desenvolvidas na mesma.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaluadas	
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio presentaránse, para a súa contestación por escrito e correspondente avaliación, cuestionarios sobre a materia explicada nas sesións maxistras. Avaliaráse tamén a acertada resolución ou prantexamento dos casos prácticos que se propoñan, a presentación de pequenos traballos ou informes previamente indicados polo profesor e, en xeral a activa participación neste tipo de sesións.	50	CG1 CG2 CG5 CG9 CG10	CE12 CE13
Exame de preguntas obxectivas	O exame final poderá consistir na presentación dunha batería de preguntas tipo test sobre a materia explicada nas sesións maxistras que, no seu caso, poderán ser combinadas con outras cuestións que se prantexen baixo outros formatos, que deberán ser desenvolvidas por escrito polo alumno.	50	CG1	CE7

Outros comentarios sobre a Avaliación

- 1.- O exame final terá un valor máximo de 5 puntos sobre a nota final computada sobre 10.
- 2.- O traballo contínuo nas prácticas terá un valor máximo de 5 puntos sobre a nota final computada sobre 10. Cada unha das prácticas previstas computará sobre a nota final. Deses 5 puntos, 0,5 puntos outorgaránse, a criterio do profesor, aos estudantes que teñan unha participación máis activa nas clases teóricas e prácticas. A nota acadada neste apartado, gardarase, no seu caso para o exame do mes de xullo.
3. Para que a nota de la avalaición continua nas prácticas se sume a la o examen final, deberase obter en dito exame final unha calificación mínima de 1,7 puntos (calculados sobre un total de 5 puntos).
4. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.
5. Datos dos exames: consultar páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Esplugues Mota, Carlos, **Derecho del Comercio Internacional. Disponible en Biblioteca Virtual Tirant -suscrita UVIGO-**, 9ª, Tirant lo Blanch, 2020

Calvo Caravaca, Alfonso-Luis y Carrascosa González, Javier (directores), **Derecho del Comercio Internacional**, COLEX, 2012

Base de datos, **West-Law Aranzadi**,

Bibliografía Complementaria

AAVV, **Memento práctico contratos mercantiles 2019/2020**, Madrid, Ediciones Francis Lefebvre, 2019

Alvarez González, Santiago, **Legislación de Derecho Internacional Privado**, Comares,

Sánchez Lorenzo, Sixto A., **Cláusulas en los contratos internacionales**, Atelier, 2012

Biblioteca CNUDMI-UNCITRAL. Comisión de las naciones Unidas para el Derecho Mercantil internacional,

<https://uncitral.un.org/es/library>,

Códigos BOE Derecho Mercantil, https://www.boe.es/biblioteca_juridica/index.php?tipo=C,

Guía de negocios en España, <http://guidetobusinessinspain.com/>,

Guía Práctica de Comercio Exterior, www.iberglobal.com/files/2015/guia_comercio_exterior.pdf,

Librería ICEX, <https://www.icex.es/icex/es/Navegacion-zona-contacto/libreria-icex/index.html>, ICEX,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito mercantil/V03G020V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enxeñaría financeira				
Materia	Enxeñaría financeira			
Código	V03G020V01922			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Lago Velando, Ángeles			
Profesorado	Lago Velando, Ángeles			
Correo-e	lvelando@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia é introducir ao estudante no ámbito específico dos produtos financeiros derivados. O emprego actual destes instrumentos, tanto por parte das entidades financeiras como do resto de empresas, resulta habitual, polo que o coñecemento da súa existencia, operatoria e posibilidades, resulta unha formación complementaria de considerable valor para o estudante.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	CG1	CE6	CT1
	CG3	CE7	
	CG5	CE9	
	CG7	CE10	
	CG10	CE12	
	CG11		
	CG13		
	CG14		

(*)Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales en el ámbito de los productos financieros derivados.	CG2 CG6 CG8 CG9	CE13 CE16	CT5
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	CG2	CE11	
Transmitir información e resultados de valoración de activos	CG6 CG7 CG13		CT5

Contidos

Tema

1.- Introdução aos produtos financeiros derivados

- 1.1. Concepto
- 1.2. Tipoloxía
- 1.3. Operativa
- 1.4. Os mercados de derivados máis importantes do mundo.

2.- Produtos derivados OTC

- 2.1. FORWARD
 - 2.1.1. Concepto
 - 2.1.2. Tipoloxía
 - 2.1.3. Operativa
 - 2.1.4. Casos prácticos
- 2.2. SWAP
 - 2.2.1. Concepto
 - 2.2.2. Tipoloxía
 - 2.2.3. Operativa
 - 2.2.4. Casos prácticos
- 2.3. CAP, FLOOR, COLAR
 - 2.3.1. Concepto
 - 2.3.2. Tipoloxía
 - 2.3.3. Operativa
 - 2.3.4. Casos prácticos

3.- Produtos derivados en mercados organizados.

- 3.1. FUTUROS
 - 3.1.1. Concepto
 - 3.1.2. Tipoloxía
 - 3.1.3. Operativa
 - 3.1.4. Casos prácticos
- 3.2. OPCIÓN S
 - 3.2.1. Concepto
 - 3.2.2. Tipoloxía
 - 3.2.3. Operativa
 - 3.2.4. Casos prácticos

4. Produtos estruturados

- 4.1. Concepto
- 4.2. Tipoloxía
- 4.3. Casos Prácticos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	30.5	45.5
Seminario	5	7	12
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a realización de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual e autónomo que lle permita ao estudante profundar e/ou complementar os contidos da materia.
Lección maxistral	Explicación teórica dos contidos da materia en grupo amplo de estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O estudante pode acudir a titorías individuais no despacho do profesor/a, dentro do horario establecido no inicio de curso, para resolver as dúbidas dunha forma personalizada.
Prácticas de laboratorio	O estudante poderá consultar ao profesor, de forma individualizada, as dúbidas que se lle presenten á hora de realizar as actividades propostas na aula de informática.
Seminario	O estudante pode acudir a titorías individuais no despacho do profesor/a, dentro do horario establecido no inicio de curso, para resolver as dúbidas dunha forma personalizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas	Avaliación da materia que comprende contidos prácticos.	20	CG3 CG13 CG14	CE6 CE7 CE9 CE12 CE16	CT1 CT5
Prácticas de laboratorio	Avaliación do contido parcial da materia en grupo reducido ou individual.	5	CG3 CG13 CG14	CE6 CE7 CE9 CE12 CE16	CT1 CT5
Seminario	Avaliación da materia que comprende contidos teóricos e prácticos.	25	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14	CE6 CE7 CE9 CE10 CE12 CE13 CE16	CT1 CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación global da materia que comprende contidos teóricos e prácticos.	50	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14	CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE16	CT1 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Sistema de avaliación continua: a nota final do curso será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 50% sobre o total), e da nota nunha última proba que coincidirá coa data do exame final (cunha ponderación do 50% do total).

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, na convocatoria ordinaria do primeiro cuadrimestre e na convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria), o alumno/a poderá optar a ser avaliado mediante un exame final que suporá o 100% da cualificación.

O exame da convocatoria extraordinaria de fin de carreira suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Valls Martínez, María del Carmen y Cruz Rambaud, Salvador, **Operaciones financieras avanzadas**, Pirámide, 2013

Se proporcionarán, vía Moovi, materiales (presentaciones, apuntes, referencias...),.

Bibliografía Complementaria

Castellanos Hernán, Enrique, **Opciones y futuros de renta variable**, Instituto Bolsa y Mercados Españoles, 2011

Lamothe Fernández, Prosper y Pérez Somalo, Miguel, **Opciones Financieras y Productos estructurados**, MC Graw Hill, 2004

Además puede encontrar información adicional en, **Noticias y publicaciones de MEFF**,

<http://www.meff.es/aspx/Comun/Pagina.aspx?l1=QueEs&f=Home>,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Valoración de activos/V03G020V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Finanzas internacionais				
Materia	Finanzas internacionais			
Código	V03G020V01923			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Profesorado	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Correo-e	xmcobas@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A materia presenta unha visión do sistema financeiro internacional e dos seus mercados, así como das decisións financeiras da empresa en relación ao comercio e ao investimento internacional.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
comprender o funcionamento do sistema monetario internacional	CB1	CG1	CE4	CT3
comprender o funcionamento do sistema financeiro internacional e coñecer as súas institucións e mercados	CB2	CG2	CE5	CT4
		CG3	CE7	
aprender a internacionalizar unha empresa nas súas necesidades de inversión e financiamento		CG14	CE8	
			CE13	
			CE16	

Contidos	
Tema	
1.- Sistema monetario internacional	1.1.- A globalización 1.2.- Historia do sistema monetario internacional 1.3.- Situación actual

2.- Sistema financeiro internacional	2.1.- Introducción 2.2.- Institucións financeiras internacionais 2.3.- Mercados financeiros internacionais
3.- Mercados financeiros internacionais	3.1.- Introduccción 3.2.- Mercado de divisas 3.3.- Mercado de créditos 3.4.- Mercado de obrigas 3.5.- Mercados de accións 3.6.- Mercados de materias primas 3.7.- Mercados de derivados
4.- Financiamento empresarial internacional	4.1.- Comercio internacional 4.2.- Inuestimento internacional

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	62	92
Prácticas con apoio das TIC	20	38	58

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición teórica dos fundamentos da materia
Prácticas con apoio das TIC	Tratamento de casos reais de financiamento e investimento internacional

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Posibilidade de atención noutros idiomas diferentes do galego no que se imparte a docencia (inglés, francés, castelán, portugués)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas				
Prácticas con apoio das TIC	Traballo individual en avaliación continua	100	CB1	CG1	CE4	CT3	
			CB2	CG2	CE5	CT4	
				CG3	CE7		
				CG14	CE8		
					CE13		
					CE16		

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, os/as estudantes poderán optar á avaliación cun exame final que computará o 100% da cualificación. O mesmo sistema será utilizado na segunda convocatoria.

O prazo para renunciar á avaliación continua será de un mes antes da data oficial do exame final.

Na convocatoria fin de carreira, o exame representará tamén o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Durán Herrera, J.J., Gallardo Olmedo, F., **Finanzas internacionais para la empresa**, 1ª, Pirámide, 2013

Arteaga, J. et al., **Manual de la internacionalización**, 2ª, ICEX-CECO, 2017

Bibliografía Complementaria

Varela, M., Varela, F., **Sistema monetario y financiación internacional**, Pirámide, 2013

Hill, C., Hult, T., **Global Business Today**, 11ª, Mc Graw-Hill, 2020

<http://www.bancomundial.org>,

<http://www.imf.org/external/index.htm>,

<http://unctad.org/es/Paginas/Home.aspx>,

<http://www.cinco dias.com>,

<http://www.expansion.com>,

<http://www.ft.com/home/UK>,
<http://www.ecb.int/ecb/html/index.es.html>,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dirección estratéxica internacional/V03G020V01603

Dereito do comercio internacional/V03G020V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión do coñecemento e a innovación tecnolóxica				
Materia	Xestión do coñecemento e a innovación tecnolóxica			
Código	V03G020V01925			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
Profesorado	Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
Correo-e	xhvv@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/xhvv			
Descrición xeral	A materia suliña os retos inducidos pola economía do coñecemento, destaca o porqué da necesidade de innovar nese contexto, e profundiza nas ferramentas que se poden usar para sistematizar a I+D+i.			
	Se ben o obxecto de estudo prioritario será o da empresa, ao longo do curso evidenciarase que a xestión do coñecemento e da innovación posúe un extenso ámbito de aplicación alén do mundo dos negocios. Os fundamentos da materia cumprirán tamén deste xeito un rol importante na dinamización do cambio en calquera tipo de organización; dende unha ONG para o desenvolvemento, un sindicato, ou unha asociación ecoloxista, por exemplo, ata a propia administración pública.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Entender en que consiste a economía do coñecemento e o papel que nela xoga a xestión da innovación	CB3	CG1 CG2	CE1 CE3	
Capacidade de análise das principais forzas que moven o ecosistema de innovación	CB2	CG1 CG2	CE1 CE3	
Capacidade de análise dos procesos internos da empresa que condicionan o seu potencial de innovación	CB4	CG2	CE1 CE3	CT2
Capacidade creativa para enxergar novos proxectos de innovación, avalialos con rigor, e implementalos	CB2 CB3	CG1	CE1	CT2

Contidos
Tema

TEMA 1: ¿Por que "xestión da innovación"? Da economía industrial á economía do coñecemento	A economía mundial en perspectiva. Evolución nas claves do crecemento e converxencia. O novo sistema tecnolóxico: microelectrónica e biotecnoloxía. A economía do coñecemento: máis que bits. A empresa ante o novo contorno: o Plan de Innovación.
TEMA 2: Cambio tecnolóxico e sistemas nacionais de innovación	Tecnoloxía e innovación: definición e tipoloxías. Configuración dos Sistemas Nacionais de Innovación. O Sistema Ciencia-Tecnoloxía-Industria: o papel das universidades.
TEMA 3: A elaboración dunha diagnose: dos insights do entorno ás novas ideas para o mercado	Vixilancia tecnolóxica. Prospectiva tecnolóxica. Auditoría tecnolóxica.
TEMA 4: A importancia de ter estratexia para xerar unha carteira de proxectos	Coherencia estratéxica. Estratexias de innovación. Estratexias tecnolóxicas. Interrelación. Control da estratexia. Proxectos. Protección da tecnoloxía.
TEMA 5: Como implementar un proxecto? Estructura organizativa, sistemas de control e liderazgo.	Estructuras organizativas para estimular o cambio e a innovación. Mecanismos de coordinación para a innovación. A vertente tecnolóxica dos sistemas de control e incentivos. Sistemas de participación do persoal. A fluidez dos cambios: formación, comunicación e liderazgo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	19	30	49
Resolución de problemas	5	15	20
Debate	5	5	10
Traballo tutelado	20	20	40
Exame de preguntas obxectivas	2	28	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Exposición das bases teóricas e orientación por parte do profesor sobre os contidos do programa. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas expostas ao longo da clase.
Resolución de problemas	Os estudantes redactarán análises sobre distintos aspectos da materia e/ou resolverán casos e problemas.
Debate	Os profesores interpelarán aos estudantes con preguntas asociadas á materia nas que as respostas requirirán relacionar conceptos de distintas temáticas xa abordadas.
Traballo tutelado	Nestas sesións tamén se contará co apoio do profesor, pero os estudantes traballarán en equipo e autónomamente para elaborar un plan de innovación propio. Para este traballo é esencial ter absorbido os coñecementos das sesións maxistrais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Abordaranse análises, casos ou exercicios concretos baixo a titorización do profesor.
Traballo tutelado	O traballo farase baixo a supervisión periódica do profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Os estudantes redactarán análises sobre distintos aspectos da materia e/ou resolverán casos e problemas.	20	CB2 CG1 CG2
Debate	Os profesores interpelarán aos estudantes con preguntas cuas respostas requirirán relacionar distintas temáticas xa abordadas.	10	CB2 CG2 CB3 CB4

Traballo tutelado	O traballo tutelado fai referencia a un Plan de Innovación que sigue un modelo proporcionado polo profesor e dispoñible en MOOVI. Serán criterios de avaliación os seguintes: PRESENTACIÓN FORMAL: O índice estará o máis desagregado posible e indicará a páxina na que se atopa cada item. Todas as cifras incluídas en texto, cadros, gráficos e figuras deberán explicitar a fonte. As citas literais deberán ir entre aspas e acompañadas da fonte da que se extraen. Se non son literais, citarase só a fonte. A detección dun plaxio será castigada coa maior das sancións segundo os Estatutos da Universidade de Vigo. As fontes -documentais, orais, informáticas...- deberán recollerse todas nun apartado final. NIVEL E CALIDADE DA PROFUNDIZACIÓN TEMÁTICA CAPACIDADE DE ANÁLISE Estructuración e análise crítica da información Orixinalidade e rigorosidade argumental EXPOSICIÓN FINAL DUN DOS PROXECTOS PROPOSTOS NO PLAN DE INNOVACIÓN PARA BUSCAR FINANCIAMENTO Axuste da exposición a 5/10 minutos Fluidez da presentación Capacidade de convicción	40	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2	CE1 CE3	CT2
Exame de preguntas obxectivas	O exame constará de 20 preguntas tipo test de resposta única, con 4 respostas posibles. Cada pregunta correcta suma 1 punto e cada erro resta 0.33 puntos. Esta proba tipo test poderá substituírse nalguna das convocatorias por enunciados sobre os que o/a estudante deberá mostrar o seu acordo ou desacordo, e explicar os argumentos da súa resposta. Existen exemplos de ámbolos dous tipos de exames en MOOVI.	30	CB3	CG1 CG2	CE1 CE3	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A puntuación pola participación e realización de todas as tarefas mantense nas convocatorias do curso académico e non se gardará para cursos sucesivos.

Alternativamente ao sistema de avaliación arriba descrito, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Na convocatoria específica "de fin de carreira", o exame suporá o 100% da calificación.

Notas específicas sobre o exame:

- (1) Poderán ser de tipo test ou de preguntas curtas.
- (2) Nas transparencias dispoñibles en MOOVI pódese atopar un índice estendido das temáticas que os estudantes deberán complementar pola súa conta durante a docencia presencial e/ou acudindo á bibliografía recomendada.
- (3) As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Sánchez, Esteban, **Innovar para competir**, Pirámide, 2019

Enric Barba, José Ramón Magarzo, **Cómo gestionar la innovación**, Altran, 2018

Schilling, M. A., & Shankar, R., **Strategic management of technological innovation**, McGraw-Hill Education, 2020

Bibliografía Complementaria

Tidd, Joe e Bessant, John, **Managing Innovation: Integrating technological, market and organizational change**, Wiley,

Antonio Davila, Marc J Epstein, and Robert D. Shelton, **Making Innovation Work: How to Manage It, Measure It, and Profit from it**, Pearson Education, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Investigación comercial/V03G020V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia económica/V03G020V01103

Dirección de operacións/V03G020V01302

Análise contable/V03G020V01601

Outros comentarios

As sesións maxistrais trasladan uns contidos que é preciso relacionar con outros contidos da asignatura e de outras materias como a estadística, a investigación de mercados, o dereito ou a economía da empresa.

As sesións prácticas esixen dos estudantes unha actitude proactiva e creativa difícilmente esaxerable. O pensamento lateral e o output innovador no plan de innovación e nos propios exercicios guiados polo profesor son elementos clave na avaliación das prácticas.

O aproveitamento da materia e a súa explotación futura na vida profesional aconsella un nivel de lectura en inglés equivalente ao esixible nas probas de acceso á universidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira avanzada				
Materia	Contabilidade financeira avanzada			
Código	V03G020V01926			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Profesorado	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Correo-e	biglieri@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Contabilidade Financeira Avanzada de carácter práctico baseada en empresas reais. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer, comprender e saber utilizar os distintos niveis normativos (internacional e nacional) que regulan a emisión de información contable por parte das empresas	CG3	CE4	
Coñecer, comprender e saber aplicar ferramentas de toma de decisións	CG4	CE6	CT5
Utilizar follas de cálculo para rexistrar, analizar e presentar información financeira	CG3		

Contidos	
Tema	
Introdución á Contabilidade Financeira Avanzada	Tipos de contabilidades Emisores de normas contables Federal Accounting Standards Board (FASB) International Accounting Standards Board (IASB) Instituto de Contabilidade e Auditoría de Contas (ICAC)
Estados Financeiros de organizacións non lucrativas.	As contas anuais das entidades sen ánimo de lucro (ESAL) e a súa estrutura. A folla de cálculo como instrumento para analizar as contas anuais. Obtención dos estados financeiros Proceso dos activos non correntes Explicación dos asentos anuais estándares de compras, vendas, imposto sobre beneficios e administracións públicas Os asentos relacionados coa actividade de investimento Obtención dos rexistros contables desde Estado de Cambios no Patrimonio Neto Os asentos contables relacionados coa actividade de financiamento O Estado de fluxo de efectivo polo método directo e indirecto. Comparación e interpretación.

Combinacións de negocios y Consolidación	Aspectos xurídicos, contables e económicos da Combinación de Negocios A identificación da Empresa Adquirente Determinación da Data de Adquisición Cuantificar o Custo da Combinación. Recoñecer e Valorar os Activos/Pasivos. Determinar o Valor do Fondo de Comercio/Diferencia negativa. Contabilidade Provisional Aspectos xurídicos, contables e económicos da Consolidación de cuentas anuais
Contabilidade de derivados	A problemática da contabilidade de derivados financeiros Operacións en divisas e cobertura de riscos en transaccións internacionais Casos prácticos con instrumentos financeiros en mercados financeiros nacionais e internacionais e tempo real
Contabilidade fiscal	A Fiscalidade da empresa Conexión da lexislación tributaria da empresa coa contabilidade. Aspectos fiscais das transaccións internacionais
Contabilidade na empresa	Prácticas de rexistro contable na Excel Prácticas de operativa contable nun programa de Contabilidade Introducción a un Electronic Resource Program (ERP)

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5	10	15
Resolución de problemas	16	50	66
Prácticas con apoio das TIC	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3
Traballo	5	0	5
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Requírese a participación activa do alumnado na aula a través de exposicións e debates. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas suscitadas ao longo da clase. En ningún caso as transparencias entregadas polo profesor constitúen material suficiente sobre o contido da materia.
Resolución de problemas	Actividade sobre as cuestións suscitadas e/ou exercicios relacionados. Os estudantes deben desenvolver as solucións adecuadas a través de aplicación de métodos ou procedementos fórmulas ou algoritmos e a interpretación dos resultados. A miúdo utilízase para complementar a lección maxistral.
Prácticas con apoio das TIC	Nestas sesións de laboratorio informático aplicáanse os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para realizar supostos prácticos coa axuda de ferramentas de ofimática, aplicacións gratuítas, bases de datos e información dispoñible en internet. Os alumnos traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Control do proceso de aprendizaxe dos alumnos e avaliación dos coñecementos en grupos reducidos a partir de actividades avaliábeis propostas polo profesor e a súa resolución e interacción con outros estudantes.
Probas	Descrición
Traballo	Control do proceso de aprendizaxe dos alumnos e avaliación dos coñecementos en grupos reducidos a partir de actividades avaliábeis propostas polo profesor e a súa resolución e interacción con outros estudantes.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Resolución de problemas e/ou exercicios	Para os estudantes de avaliación continua, propóranse preguntas e exercicios relacionadas co temario e a actualidade económica	25	CG3 CG4	CE4 CE6	
Traballo	Para os estudantes de avaliación continua, requírese a execución dun traballo relacionado cunha empresa sen ánimo de lucro con contas anuais normais actualizadas e estado de fluxos de efectivo	50	CG3 CG4	CE4 CE6	CT5
Exame de preguntas obxectivas	Este exame permite subir nota e/ou aprobar aos estudantes de avaliación continua e a superación da materia aos estudantes de avaliación non-continua. As preguntas abarcarán calquera aspecto relacionado coa vixente normativa da Contabilidade Financeira, tanto a nivel teórico como práctico.	25	CG3 CG4	CE4 CE6	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación nas convocatorias ORDINARIA E EXTRAORDINARIA consta de dúas alternativas.

1. Evaluación CONTINUA: componse da calificación obtida nos problemas e/ou exercicios (25%) máis a obtida no traballo final (50%) máis a obtida no exame final (25%).

2. Evaluación CONTINUA : exame final (100%). Este exame PODRÁ SER DIFERENTE ao realizado baixo a opción de Evaluación CONTINUA.

IMPORTANTE:

- A elección por parte do alumnado dunha das alternativas se fará explícita o día do exame final.
- No caso de participar nalgunha proba intermedia e non presentarse ao exame final, a nota final da materia será a nota dos traballos, problemas e exercicios

Na convocatoria de Fin de CARRERA, o exame final supondrá o 100% da calificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ICAC, **Spanish Accounting regulator**,

Epstein, B. J.; Mirza, A.A., **Wiley IFRS 2015: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards Set**, Wiley, 2015

Alexander, D.; Britton, A.; Jorissen, A., **International Financial Reporting and Analysis**, 6, Thomson, 2014

Goldrat, E, **La meta**, Diaz de Santos, 2005

Bibliografía Complementaria

SABI database (UVigo library access), **Sistema de Análisis de Balances Ibéricos**,

IASB, **International Accounting Standard Board**,

FASB, **Federal Accounting Standard Board**,

Comisión Nacional del Mercado de Valores, **Stock exchange Spanish regulator**,

Alfredson, K. y otros, **Applying International Financial Reporting Standards**, 3, Wiley, 2013

Grünwald, N. and Klymchuk, S., **Money Puzzles**, 1, Hochschule Wismar, 2005

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Recoméndase a avaliación continua porque presentar os traballos que se propoñen facilitan a adquisición progresiva dos coñecementos e as competencias da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación e simulación de empresas**

Materia	Creación e simulación de empresas			
Código	V03G020V01927			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Comesaña Benavides, Fernando			
Profesorado	Cal Arca, Ángela María Comesaña Benavides, Fernando			
Correo-e	fercoben@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=2623			
Descrición xeral	Materia que ten como finalidade que os alumnos poidan participar na creación e xestión de iniciativas empresariais a través da participación en situacións simuladas de creación e xestión de empresas en entornos competitivos complexas			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer a metodoloxía racional que se debe seguir para a creación dunha empresa	CG1	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7		
Coñecer a existencia de apoios institucionais e sociais ao emprendedor		CE4 CE5		
Saber cómo planear a constitución dunha empresa de acordo coa contorna	CB2 CG11	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10		
Coñecer a relacións que vinculan as decisións cos resultados empresariais		CE4 CE5 CE6 CE10 CE11		
Elaborar un Plan de Empresa con estrutura e contidos ortodoxos	CB2 CB4	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CG9 CG10 CG13	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Utilizar as TIC en beneficio do proxecto empresarial	CB4	CG1 CG6	CE5	CT1 CT2
Tomar decisións empresariais razoadas de acordo coa contorna	CB2	CG1 CG2 CG10	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14	
Ter unha actitude positiva respecto ao emprendemento			CE5	CT2 CT3 CT4 CT5
Afrontar o futuro profesional cun enfoque proactivo	CB2		CE11	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Contidos				
Tema				

1. Trámites constitución empresa	1.1 Consideracións previas
	1.2 Fases previas á creación da empresa. Proceso tradicional e proceso telemático (CIRCE)
	1.3 Trámites de posta en marcha
	1.4 Constitución telemática
	1.5 Organismos e profesionais que interveñen na creación de empresas
	1.6 Documentos xerados na creación de empresas
	1.7 Custos asociados á creación de empresas
2. Emprendemento e plan de empresa	2.1 Evaluación da idea
	2.2 O emprendedor
	2.3 O Plan de empresa
3. Simulación	3.1 Modelos de simulación
	3.2 Exercicios de simulación e avaliación prospectiva
	3.3 Xogo de empresa

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	32.5	65	97.5
Lección maxistral	15	30	45
Exame de preguntas obxectivas	2.5	5	7.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	O alumnado deberá elaborar os exercicios, casos, modelos de simulación propostos ou decisións do xogo de empresa, dependendo da parte da materia a desenvolver. Os modelos de simulación de empresas elaboraranse nunha aplicación de folia de cálculo, a partir das explicacións teóricas sobre modelos e indicadores relevantes e as orientacións prácticas do profesorado. No Xogo de empresa os membros do alumnado deberán formar equipos de traballo e tomar decisións sobre a xestión de empresa nos sucesivos periodos do mesmo. Deberán emitir informes sobre as decisións tomadas e sobre a información e os razoamentos utilizados para as mesmas.
Lección maxistral	O alumnado deberá comprender, reter e aplicar os conceptos e informacións explicados nas clases, sobre unha hipotética empresa en proceso de creación baseándose na exposición do profesorado dos conceptos ilustrados nas lecturas e nos casos presentados.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumnado formando equipos mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Prácticas con apoio das TIC	Avaliarase a calidade dos modelos de simulación de empresas e dos informes sobre as mesmas, elaborados durante as prácticas	50	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16	CT1 CT2
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico-práctico que poderá consistir en contestar preguntas teóricas, preguntas curtas, preguntas tipo test	50	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16	CT1 CT2

Outros comentarios sobre a Avaliación

O método de avaliación inicial será a avaliación continua, consistente en avaliar os resultados do alumnado obtidos en probas de control de asimilación na parte de creación de empresas da materia, e a asistencia ás prácticas, a participación nas mesmas, e a elaboración de documentos que os docentes solicitarán como resultado delas, na parte de simulación da xestión de empresas da materia. Avaliaranse tamén os resultados do equipo do que se forme parte no xogo de empresa.

Os detalles das puntuacións obtidas nas diferentes actividades a realizar na materia se explicitarán nas sesións correspondentes.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da calificación, tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria.

A convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia poderán ser consultados na páxina web da facultade <http://fccee.uvigo.es>

A avaliación non continua consistirá en exames na convocatoria ordinaria e extraordinaria de carácter teórico-práctico que poderán basearse en contestar preguntas teóricas, preguntas curtas, preguntas tipo test e na elaboración de modelos económico empresariais de carácter cuantitativo en folla de cálculo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cabanelas, J., **Lecturas de Emprendimiento y creación de empresas**, 2013,

Bibliografía Complementaria

Ostealwalder, A.; Pigneur, I., **Generación de modelos de negocio. Un manual para visionarios, revolucionarios y retadores**, 2010,

Clark, T., **Business model you**, 2012,

Feld, B., **Startup communities**, 2012,

Ries, E., **The lean startup**, 2011,

Villalba Vilá, D., **Decisiones empresariales con hoja de cálculo**, 2012,

Blank, S.; Dorf, B., **The startup owner's manual**, 2012,

Castro Abancéns, I. e Rufino Rus J.I., **Creación de empresas para emprendedores**, 2010,

Cañadas, M., **Cómo crear empresas rentables**, 1996,

Gil Estallo, María, **Como crear y hacer funcionar una empresa**, 2000,

Irizar, I., **Cómo crear una empresa. Lo que todo emprendedor debe saber**, 2003,

Jimenez Quintero, J. A, **Creación de empresas**, 2012,

Mateo, R. y Sagarra, R., **Creación de empresas. Teoría y práctica**, 2004,

Priede Bergamini, T.; López-Cózar Navarro, C.;e Benito Hernández S., **Creación y desarrollo de empresas**, 2010,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Dirección comercial II/V03G020V01502

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Outros comentarios

Os alumnos deben abordar a materia desde un plano de integración dos coñecementos adquiridos durante as materias do Grao.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal de empresa				
Materia	Dereito penal de empresa			
Código	V03G020V01928			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Torres Cadavid, Natalia			
Profesorado	Torres Cadavid, Natalia			
Correo-e	nataliatorres@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os contidos da materia constitúen unha exposición sistemática sobre os delitos e a responsabilidade xurídico-penal en que poden incurrir quen realizan actividades que son consideradas ilícitas e que están relacionadas coa empresa e o ámbito laboral. O obxectivo a conseguir na impartición da materia "Dereito penal de empresa" consiste, fundamentalmente, en axudar a identificar os conceptos teóricos básicos para que os/as estudantes poidan identificar, interpretar e razoar sobre os diferentes supostos delictivos que se producen naquel ámbito, con vistas á capacitación para a toma de decisións no eido empresarial. Dominar as nocións esenciais do Dereito penal de empresa e as súas técnicas de interpretación resulta de especial utilidade para aqueles estudantes que orienten a súa actividade profesional á administración, organización e dirección de empresas, así como ao asesoramento empresarial e laboral.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer e poder transmitir no entorno de traballo a responsabilidade xurídico penal en que poden incurrir quenes realizan actividades que son consideradas ilícitas no marco de actividades financeiras, societarias e laborales	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5 CG8	CE5 CE7 CE15	CT2 CT3 CT4
Demostrar dominio dos conceptos xurídicos penais mais relevantes que resulten necesarios para adoitar decisións de comportamento no eido da empresa e reducir riscos derivados do descoñecemento das consecuencias penais e administrativas ou sociais derivadas do incumprimento da legalidade penal.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG10 CG14	CE5 CE15	CT3 CT4
Resolver casos ou situacións complexas respetando a legalidade e sendo capaz de emitir informes ou asesoramentos con calidade e de foma obxetiva e independente	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG10 CG14		CT3 CT4

Contidos

Tema	
LECCIÓN 1. Introducción ao Dereito penal de empresa.	I. Introducción ao Dereito Penal de Empresa. II. Que é o Dereito Penal? II. Fontes do Dereito Penal. III. Principios limitadores. IV. Contido.
LECCIÓN 2. Sistema de sancións.	I. Sistema de sancións no Código Penal. II. As penas privativas de liberdade. II. As penas privativas de dereitos. III. A pena de multa. IV. Aplicación e determinación das penas.
LECCIÓN 3. A responsabilidade penal das persoas físicas.	I. A autoría. II. A participación. III. Responsabilidade penal dos administradores sociais. IV. O actuar en lugar doutro.
LECCIÓN 4. A responsabilidade penal das persoas xurídicas.	I. Criterios de atribución de responsabilidade penal. II. Persoas xurídicas imputables e inimputables. III. Exención de responsabilidade: compliance penal. IV. Sistema de penas das persoas xurídicas.
LECCIÓN 5. Análise e interpretación dos delitos.	I. O concepto de delito. II. A estrutura do concepto de delito: breve alusión á teoría do delito. III. As circunstancias modificativas da responsabilidade penal. IV. A exención de responsabilidade penal.
LECCIÓN 6. Delitos de defraudacións.	I. Introducción: os delitos contra o patrimonio e contra a orde socioeconómica (Título XIII CP). II. Delito de administración desleal (art. 252 CP). III. Delito de apropiación indebida (arts. 253-254 CP). IV. Diferencias con outros delitos contra o patrimonio e contra a orde socioeconómica.
LECCIÓN 7. Delitos de frustración da execución e delitos de insolvencias punibles.	I. Delitos de frustración da execución (arts. 257-258 ter CP). II. Delitos de insolvencias punibles (arts. 259-261 bis CP). III. Disposicións comúns (arts. 268-269 CP).
LECCIÓN 8. Delitos relativos á propiedade intelectual e industrial.	I. Delitos relativos á propiedade intelectual (arts. 270-272 CP). II. Delitos relativos á propiedade industrial (arts. 273-277 CP).
LECCIÓN 9. Delitos relativos ao mercado e aos consumidores.	I. Descubrimento e revelación de segredos de empresa (arts. 278-280 CP). II. Detracción do mercado de materias primas ou produto de primeira necesidade (art. 281 CP). III. Publicidade falsa (art. 282 CP). IV. Estafa de inversores (art. 282 bis CP). V. Facturación ilícita (art. 283 CP).
LECCIÓN 10. Delito de corrupción nos negocios.	I. Delito de corrupción entre particulares (art. 286 bis, 286 quáter CP). II. Delito de corrupción nos negocios trasnacionais (art. 286 ter CP). III. Agravacións (art. 286 quáter CP). IV. Diferencias co cohecho (arts. 419 y ss. CP). IV. Disposicións comúns (arts. 287-288 CP).
LECCIÓN 11. Delitos societarios.	I. Falseamento de documentos sociais (art. 290 CP). II. Delito de imposición de acordos abusivos ou lesivos (arts. 291-292 CP). III. Delito de obstaculización do exercicio dos dereitos dos socios (art. 293 CP). IV. Obstaculización a tarefas de inspección ou supervisión administrativa (art. 294 CP). V. Disposicións comúns (arts. 296-297 CP).
LECCIÓN 12. Delitos contra a Facenda Pública e contra a Seguridade Social	I. Delitos contra a facenda pública (arts. 305-306 CP). II. Delitos contra á Seguridade Social (arts. 307-307 ter CP). III. Delito de fraude de subvencións (art. 308 CP). IV. O delito contable tributario (art. 310 CP). V. Disposicións comúns (arts. 308 bis, 310 bis).
LECCIÓN 13. Delitos contra os dereitos dos traballadores.	I. Imposición ou mantemento de condicións ilegais de traballo (art. 311 CP). II. Emprego ilegal (art. 311 bis CP). III. Tráfico ilegal de man de obra (312 CP). IV. Emigracións fraudulentas (art. 313 CP). IV. Discriminación laboral (art. 314 CP). V. Delitos en contra da liberdade sindical e o dereito de folga (art. 315 CP). VI. Delitos contra a seguridade e hixiene no traballo (arts. 316-317 CP). VII. Disposición común (art. 318 CP).

LECCIÓN 14. Delitos contra os recursos naturais e I. Atentados xenéricos ao medio ambiente, delito ecolóxico (arts. 325, 330 CP). II. Xestión ilegal e traslado de residuos (art. 326 CP). III. Explotación de instalacións perigosas (art. 326 bis CP). IV. Disposicións comúns (arts. 327, 328, 331, 338-340 CP).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	42	64.5
Resolución de problemas	27.5	55	82.5
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas. Adoita empregarse como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de titorías que serán publicados na web da Facultade.
Resolución de problemas	O alumnado será atendido nos horarios de titorías que serán publicados na web da Facultade.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	O sistema de avaliación continua consistirá en tres exames escritos: os dous primeiros, de resolución de probas obxetivas parciais (probas de tipo test, aos que se refire este apartado da Guía), e o terceiro, de resolución de problemas e/ou exercicios (referido no seguinte apartado da Guía). Os exames correspondentes á resolución de probas obxetivas parciais, probas tipo test: - celebraranse ao longo do curso, en horario de clase. - cada exame comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuadrimestre polo/a profesor/a da materia - consistirán en probas tipo test, para cuxa cualificación cada a resposta correcta suma o dobre que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. -Ámbolos dous exames ponderaranse ao 60% para a cualificación final (cada exame ten un valor do 30%), correspondendo o outro 40% á resolución de problemas e/ou exercicios (que se describe no apartado seguinte). Para superar a materia polo sistema de avaliación continua é necesario que a nota resultante dos tres exames, de acordo coa ponderación indicada, sexa igual ou superior a 5 puntos. Quen acuda á primeira proba parcial, manifestando así o seu interese por acollerse a este sistema de avaliación continua, será avaliado nesta oportunidade de acordo cos criterios previamente establecidos e non terá dereito a ser avaliado mediante un exame final que constitúa o 100% da cualificación da materia. Polo tanto, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Se realizada a primeira proba parcial, a alumna ou alumno non se presentase á seguinte ou seguintes, a cualificación destas será de 0 puntos.	60	CG1 CE15 CT3 CG2 CT4 CG5 CG10

Resolución de problemas e/ou exercicios	Para superar a materia polo sistema de avaliación continua é necesario que a nota resultante dos tres exames, de acordo coa ponderación indicada no apartado anterior, sexa igual ou superior a 5 puntos. Quen acuda á primeira proba parcial, manifestando así o seu interese por acollerse a este sistema de avaliación continua, será avaliado nesta oportunidade de acordo cos criterios previamente establecidos e non terá dereito a ser avaliado mediante un exame final que constitúa o 100% da cualificación da materia. Polo tanto, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Se realizada a primeira proba parcial, a alumna ou alumno non se presenta á seguinte ou seguintes, a cualificación destas será de 0 puntos.	40	CB1 CG1 CE5 CB2 CG2 CE7 CB3 CG4 CE15 CB4 CG5 CB5 CG10 CG14
A proba de resolución de problemas e/ou exercicios terá lugar na data oficial de exame final para esta materia no curso 2022-2023 publicada na web da Facultade: http://fccee.uvigo.es			

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1.ª OPORTUNIDADE DE EXAME

a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA

Descríbese nos apartados anteriores.

b) SISTEMA DE EXAME FINAL

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. A avaliación da materia consistirá nun único exame final, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2022-2023, que estará dispoñible na web <http://fccee.uvigo.es>. O devandito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o dobre que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios problemas ou exercicios. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 2.ª OPORTUNIDADE DE EXAME E EXAME FIN DE CARREIRA

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. A avaliación da materia consistirá nun único exame final, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2022-2023, dispoñible na web <http://fccee.uvigo.es>. O devandito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o dobre que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios problemas ou exercicios. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ayala Gómez, I.; Ortiz de Urbina Gimeno, I. (coords.), **Memento práctico-penal económico y de la empresa**, 1ª, Francis Lefevre, 2017

Juanes Peces, A. (coord.), **Memento Experto Compliance penal**, 1ª, Francis Lefebvre, 2017

Martínez-Buján Pérez, C., **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte Especial**, 6ª, Tirant lo Blanch, 2019

Martínez-Buján Pérez, C., **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte General**, 5ª, Tirant lo Blanch, 2016

Nieto Martín, A./ Lascurain Sánchez, JA/ Blanco Cordero, I., **Manual de cumplimiento penal en la empresa**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015

Núñez Castaño E./ Galán Muñoz A., **Manual de Derecho Penal Económico y de la Empresa**, 3ª, Tirant lo Blanch, 2019

Carrau Criado, R., **Compliance para PYMES**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2016

Demetrio Crespo, E./Nieto Martín, A., **Derecho Penal Económico y derechos humanos**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018

Bibliografía Complementaria

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.), Morales Prats, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español. Tomo I y II**, 10ª, Aranzadi, 2016

Demetrio Crespo, E. (dir.); De la Cuerda Martín, M. y García de la Torre, F. (coords.), **Derecho Penal Económico y Teoría del Delito**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2020

Camacho Vizcaíno, A. (dir.), **Tratado de Derecho Penal Económico**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2019

Torres Cadavid, N., **La responsabilidad penal del asesor fiscal**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2019

Matallín Evangelio, A. (dir.), **Compliance y Prevención de Delitos de Corrupción**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018

Ferré Olivé, J.C., **Tratado de los Delitos Contra la Hacienda Pública y Contra la Seguridad Social**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018

Faraldo Cabana, P., **Los delitos societarios**, 2ª, Tirant lo Blanch, 2015

De Vicente Martínez, R., **Derecho Penal Del Trabajo**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2020

Corcoy Bidasolo, M.; Gómez Martín, V. (dirs.), **Manual de Derecho Penal, Económico y de Empresa Parte General y Parte Especial Tomo 2**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2016

Corcoy Bidasolo, M. (dir); Vera Sánchez, J.S. (coord.), **Manual de Derecho Penal Parte Especial Tomo 1 Doctrina y Jurisprudencia con Casos Solucionados**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015

Tiedemann, K., **Manual de Derecho Penal Económico Parte General y Especial**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2010

Muñoz Conde, F., **Derecho Penal, Parte Especial**, 22ª, Tirant lo Blanch, 2019

Luzón Peña, D-M., **Lecciones de Derecho Penal Parte General**, 3ª, Tirant lo Blanch, 2016

Luzón Peña, D-M. (dir.), **Derecho Penal en Casos Parte General -Estudio Analítico-práctico-**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018

Vidales Rodríguez, C. (dir.); Fabra Valls, M. (coord.), **Régimen Jurídico de la Prevención y Represión del Blanqueo de Capitales**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015

Gómez Rivero, M.ª C., **Los delitos contra la propiedad intelectual e industrial**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2013

Gómez Jara Díez, C., **El Delito de Manipulación de Mercado (arts. 284.2 y 284.3 CP)**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2017

Souto García, E.M., **Los delitos de alzamiento de bienes en el Código Penal de 1995**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2009

M. Górriz Royo, E., **Delitos Contra los Recursos Naturales y el Medio Ambiente**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de recursos de información				
Materia	Dirección de recursos de información			
Código	V03G020V01929			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	González Garrido, Ada Alicia			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A materia céntrase no estudo dos recursos de información necesarios para o correcto funcionamento da empresa. Estúdase como as Tecnoloxías de la Información y Comunicación (TICs) poden contribuír á mellora da xestión empresarial, analizando as principais aplicacións que permiten explotar a información e o coñecemento, xerados tanto no interior como no exterior da empresa.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer as necesidades informativas na empresa. É dicir, que tipos de información necesitan e como estes van contribuír á consecución dos obxectivos organizativos, e en consecuencia recoller os datos procedentes dunha ampla variedade de fontes informativas tanto internas como externas.	CG1	CE1	CT1
	CG2	CE10	CT2
	CG9	CE13	CT3
	CG10	CE16	
	CG13		
	CG14		
Coñecer os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión da información na empresa.	CG1	CE1	CT1
	CG2	CE3	CT3
	CG11	CE10	
	CG13	CE13	
	CG14	CE14	
Coñecer vos distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión da información na empresa.	CG6		CT1
	CG10		
	CG13		

Contidos

Tema	
Sistemas e tecnoloxías de información na empresa.	Conceptos. Estrutura e procesos do sistema de información. Tipos de sistemas. Incidencia na competitividade empresarial.
Almacenamento de información	Sistemas de xestión de bases de datos. Deseño do modelo de datos. O acceso aos datos almacenados.
Sistemas integrados de xestión (ERP)	Concepto e características dos sistemas integrados de xestión. O mercado dos ERP. Análise económica e factores clave para a implantación.
Outras aplicacións do TIC no ámbito empresarial.	Xestión das relacións cos clientes. Ferramentas para o traballo colaborativo. Sistemas de xestión documental. Ferramentas de xestión de procesos. Aplicacións baseadas en dispositivos móbiles.
Business intelligence e sistemas de axuda á decisión.	Conceptos e ferramentas de Business Intelligence. Explotación da información e cadro de mando. Ferramentas de apoio á toma de decisións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	6	0	6
Traballo tutelado	0	30	30
Lección maxistral	20	60	80
Prácticas con apoio das TIC	22	10	32
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Titorías destinadas a resolver dúbidas e orientar aos alumnos na adquisición das competencias da materia.
Traballo tutelado	Aprendizaxe autónoma. Lectura e preparación previa das clases teóricas e prácticas por parte do alumno, con obxecto de asimilar os contidos da materia e preparación das probas avaliadas.
Lección maxistral	Lección maxistral participativa, con material de apoio e medios audiovisuais. O profesor explicará os diferentes temas e puntos que conforman o programa, pero á vez motivará a participación activa en clase, tratando de intercalar o uso da súa palabra con intervalos de diálogo profesor-alumno. Esta participación activa provirá de dous ámbitos; por unha banda, das posibles dúbidas ou comentarios que puidesen xurdir por parte do alumno como consecuencia da explicación do profesor; por outro, será o propio profesor quen tamén poida lanzar preguntas e formulación de casos ao auditorio, tratando con este elemento dinamizador de conseguir respostas e xerar debate que leve ao enriquecemento da exposición.
Prácticas con apoio das TIC	Proposta e/ou exposición de casos prácticos con utilización das ferramentas informáticas necesarias.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Establecerase un horario de tutorías durante o tempo de impartición da asignatura. Tamén é posible fixar unha tutoría fóra deste horario, previa petición e consulta a través do correo electrónico. As titorías poden realizarse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia a través do despacho, esta última baixo a modalidade de acordo previo).
-----------	--

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Traballo tutelado	Realización dun traballo práctico sobre un tema relacionado cos contidos da materia	20	CG1 CG2 CG5 CG6 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14	CE1 CE3 CE10 CE13 CE14 CE16	CT1 CT2 CT3
Prácticas con apoio das TIC	Controlarase a asistencia, participación e entrega das memorias de prácticas relativas ás actividades expostas nos termos que especifique o docente	10	CG1 CG2 CG5 CG6 CG9 CG10 CG11 CG13 CG14	CE1 CE3 CE10 CE13 CE14 CE16	CT1 CT2 CT3
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas curtas ou tipo test sobre os contidos desenvolvidos na materia	60	CG1 CG2 CG5 CG13 CG14	CE1 CE3 CE10 CE13	CT1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de exercicios e/ou casos prácticos	10	CG1 CG5 CG14	CE1 CE3 CE10	CT1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia requírese obter como mínimo 3 puntos no exame (puntuado sobre 6). A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega das tarefas establecidas polo profesor (traballos e prácticas de aula informática), mantense nas convocatorias ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos. O traballo práctico (traballos tutelados) puntúa exclusivamente na convocatoria en que se presenta. En caso de non superar o exame na convocatoria ordinaria, o alumno deberá entregar un novo traballo, xunto co exame, na convocatoria extraordinaria.

Os alumnos que opten por NON seguir a avaliación continua terán que presentarse a un exame final na data oficial fixada no calendario de exames e a nota final da materia será a do devandito exame, valorado sobre 10 puntos. Neste caso, os alumnos deben INDICAR EXPRESAMENTE o seu desexo de non seguir a avaliación continua a principio de curso (durante as tres primeiras semanas).

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

CÓDIGO DE BOAS PRÁCTICAS: 1. Puntualidade. 2. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles durante as sesións de traballo, excepto cando o profesorado así o requira. 3. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas. 4. É imprescindible coidar a gramática, redacción e ortografía das actividades entregadas. O incumprimento desta norma levará a invalidación das actividades. 5. Para a realización dos exames, o alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I ou pasaporte, non sendo válido ningún outro documento. 6. A revisión de exames terá lugar unicamente no horario e lugar establecido polo profesor. 7. En caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: (<http://fccee.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Kenneth C. Laudon & Jane P. Laudon, **Management Information Systems**, 14 edition, Prentice Hall, 2016

Álvaro Gómez Vieites y Carlos Suarez Rey, **Sistemas de Información. Herramientas prácticas para la gestión empresarial.**, RA-MA Editorial, 2011

Paige B., **Business Driven Information Systems**, 5ª edition, McGraw-Hill/Irwin, 2016

Efrain Turban et al., **Business Intelligence: A managerial approach**, 3ª edition, Prentice Hall-Pearson, 2014

Ted Shelton, **Business models for the social mobile cloud : transform your business using social media, mobile Internet, and cloud computing**, Hoboken, N.J. : John Wiley & Sons, cop. 2013, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia responsable				
Materia	Mercadotecnia responsable			
Código	V03G020V01930			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	González Vázquez, Encarnación			
Profesorado	González Vázquez, Encarnación			
Correo-e	egzlez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia conecta os alumnos cos aspectos de responsabilidade, da ética nos negocios e co Marketing para que poidan entender as actividades da empresa, os consumidores e, finalmente, o mercado desde o punto de vista do marketing responsable. En concreto, o curso ten como o obxectivo e analizar as tendencias en marketing, dende o marketing 1.0 ata o marketing 3.0, así como a análise do marketing estratéxico e a súa aplicación na empresa.			

Competencias	
Código	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar a relación entre a empresa e a súa contorna . Ser capaz de avaliar a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	CB3		
Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	CB3		
Adoptar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	CB3	CE14	
Resolver de maneira efectiva problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	CB3	CG13	CE14
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	CB3	CG1	CG13
Recoller información e ser capaz de analizala e sintetizala	CB3	CG1	CG5
Aplicación de pensamento crítico e autocrítico		CG9	CT3
		CG13	
Ser capaz de comunicarse correctamente a través da palabra e da escritura	CB3	CG5	
		CG13	
Demostrar habilidades de comunicación a través de Internet e o manexo de ferramentas multimedia		CG5	
		CG13	
Ter capacidade para comunicarse con fluidez na súa contorna incluíndo escoitar, negociar, persuadir e realizar presentacións		CG5	CT3
		CG9	
Ser capaz de desenvolver traballo en equipo sobre proxectos que se plantexen na materia		CG9	
Elaboración de informes sobre situacións concretas de empresas e mercados		CG9	CE14 CT3
		CG13	
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		CG1	CE14
		CG5	
		CG13	
Os estudantes deben posuír habilidade para xestionar de forma efectiva os tempos para o desenvolvemento da planificación e xestión dos diferentes proxectos		CG9	CE14 CT3
		CG13	

Contidos

Tema	
1. Ética e filosofía da RSE	Ética e economía. Ética na xestión das organizacións. Ética aplicada á empresa. Responsabilidade: definición e implicacións
2. RSE e desenvolvemento sustentable	Concepto de desenvolvemento sustentable e medio ambiente. Cara a un novo modelo de desenvolvemento sustentable. As relacións entre os axentes implicados
3. A mercadotecnia e a RSE. O social como estratexia de mercadotecnia	A RSE no campo da mercadotecnia. A mercadotecnia e a sociedade. Dimensións específicas da RSE na mercadotecnia
4. Mercadotecnia 3.0	Por que a mercadotecnia 3.0? A era da participación e a mercadotecnia de colaboración. A paradoxa da era da globalización e a mercadotecnia cultural. A era da sociedade creativa e a mercadotecnia espiritual.
5. Futuro modelo para a mercadotecnia 3.0	O futuro da mercadotecnia: horizontal, non vertical. O modelo 3i. Cambio á mercadotecnia de valores. Marketing 3.0: o significado da mercadotecnia e a mercadotecnia do significado
6. Estratexias de mercadotecnia responsable	Transmitir a misión aos consumidores. Transmitir valores aos empregados e á canle de distribución. Transmitir a visión aos accionistas. Aplicacións da mercadotecnia responsable

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	5	5	10
Presentación	25	25	50
Debate	4	11	15
Prácticas de campo	0	20	20
Resolución de problemas	15	15	30
Exame de preguntas obxectivas	3	22	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesor para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou os resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Podéndose levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, a análise dun caso ...
Prácticas de campo	Realización de voluntariado social en calquera institución da comunidade e realización dun informe sobre a valoración da actividade realizada
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe obter as solucións adecuadas ou correctas mediante a utilización de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.

Atención personalizada**Metodoloxías**

Descrición	
Seminario	Resolución de dúbidas sobre a materia a cada un dos grupos de traballo que se formen na clase para o desenvolvemento dos temas que teñan asignados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou os resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Podéndose levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	15	CG1 CG5 CG9 CG13
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, a análise dun caso ...	10	CB3 CG5 CG9 CG13

Prácticas de campo	Realización de voluntariado social en calquera institución da comunidade e realización dun informe sobre a valoración de devandita actividade. Esta actividade será opcional e os estudantes poderán facela para subir a súa calificación.	10	CG9	CT3
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe obter as solucións adecuadas ou correctas mediante a utilización de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.	25	CB3 CG1 CG5 CG9	CE14 CT3
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun exame sobre a materia	50	CB3 CG1 CG5 CG9 CG13	CE14 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

No sistema de avaliación continua realizaranse ao longo do curso tres probas, cunha ponderación de 25%, 25% e 50% respectivamente. A última destas probas será un examen final.

Na avaliación continua é necesario ter un mínimo dun 2 sobre 5 nas probas que non son o exame, para poder ser engadida a nota obtida no exame. Por outra banda, é preciso sacar como mínimo un 4,5 (catro con cinco) sobre 10 puntos no exame para poder engadir as notas obtidas na realización das outras probas.

A nota final do curso (para a 1ª e 2ª oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre coas ponderacións anteriormente sinaladas.

Opcionalmente haberá unha práctica de campo que o estudante poderá realizar e que será avaliada cunha ponderación de 10% e que poderá axudar ao estudante a subir a súa calificación.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua o estudante poderá optar a ser avaliado cun traballo e un exame final que suporán o 100% da súa calificación tal e como se detalla a continuación.

Os/as alumnos/as de avaliación NON CONTINUA para superar a materia deberán realizar as seguintes probas.

1) TRABAJO TEÓRICO/PRÁCTICO SOBRE A MATERIA OBXECTO DE ESTUDIO. ENTÉNDESE QUE A PARTE TEÓRICA DEBE ESTAR RELACIONADA CON ALGÚN DOS TEMAS DO PROGRAMA DA MATERIA E A PARTE PRÁCTICA DEBE SER A APLICACIÓN EMPRESARIAL DOS CONCEPTOS ANALIZADOS NA PARTE TEÓRICA (30%)

2) EXAME DE PREGUNTAS OBXECTIVAS (70%)

Desta forma o alumno/a poderá obter o 100% da calificación sin necesidade de asistir ás clases.

Para os alumnos de avaliación NON continua é requisito imprescindible obter como nota mínima no exame un 3,5 (tres con cinco) sobre 7, para poder considerar a nota alcanzada nas outras probas obrigatorias que se deben realizar. De non superar dita cualificación no exame a nota que aparecerá nas actas será a obtida no exame.

As persoas que non realicen a avaliación continua deberán comunicalo ao responsable da materia antes da realización da segunda práctica.

Na convocatoria de FIN DE CARREIRA, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade:

<http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Kotler, P.; Kortajeya, H y Setiawan, I., **MARKETING**, 3.0. Ed., LID Editorial Empresarial, S.L., 2010

Bibliografía Complementaria

Raufflet, E.; Lozano Aguilar, F.; Barrera Duque, E. y García de la Torre, C., **RESPONSABILIDAD SOCIAL EMPRESARIAL**, Pearson Educación de México, S.A., 2012

Sean, A. y Kliksberg, B., **PRIMERO LA GENTE**, Ed. Deusto, 2007

Hooker, J., **BUSINESS ETHICS AS RATIONAL CHOICE**, Ed Prentice Hall, 2011

Velasquez, M.G., **BUSINESS ETHICS. Concepts and cases.**, Ed. Pearson, 2012

Kotler, P. y Lee, N.R., **UP AND OUT OF POVERTY**", Ed. perason education, 2009

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Investigación comercial/V03G020V01701

Mercadotecnia sectorial/V03G020V01910

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión bancaria				
Materia	Xestión bancaria			
Código	V03G020V01931			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Huarte Galbán, Cecilio			
Profesorado	Huarte Galbán, Cecilio			
Correo-e	chuarte@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de xestión bancaria pretende ofrecer ao alumno unha visión completa do sistema bancario actual e do proceso de xestión do negocio bancario: operacións, análises dos resultados e xestión do risco.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Capacidade e avaliación e valoración de empresas e estratexias empresariais	CG1	CE6	CT1
	CG10	CE7	CT3
	CG13	CE9	CT4
	CG14	CE12	CT5
Analizar interrelacións existentes entre as entidades bancarias e as empresas.	CG1	CE2	CT3
	CG2	CE3	CT5
	CG3	CE6	
	CG8	CE7	
	CG14	CE12	
Posuír os coñecementos sobre o marco regulatorio do sistema bancario español.	CG1	CE2	CT3
	CG2	CE3	CT5
	CG14	CE15	

Comprender as diferentes operacións bancarias e analizar o custo, rendemento e fiscalidade de devanditas operacións aplicando a análise matemática-financeiro.	CG1 CG2 CG3 CG14	CE2 CE3 CE6 CE7 CE8 CE15	CT1 CT3 CT5
Determinar e analizar as marxes, cocientes de eficiencia, solvencia e rendibilidade económica-financeira das entidades bancarias.	CG1 CG2 CG14	CE2 CE3 CE6 CE7 CE10 CE15	CT3 CT5

Contidos

Tema	
O SISTEMA BANCARIO E A súa CONTORNA	O sistema financeiro: características xerais. O sistema financeiro español: funcionamento e estrutura. O sistema bancario: institucións e situación actual.
A NEGOCIACIÓN BANCARIA	O proceso de negociación coas entidades bancarias. O balance banco-empresa.
PRODUTOS BANCARIOS DE ACTIVO	Préstamos bancarios. A póliza de crédito. Operacións de desconto de efectos e documentos. Anticipo de créditos. O factoring. O arrendamento financeiro. O confirming.
PRODUTOS BANCARIOS DE PASIVO	Depósitos bancarios. Títulos bancarios. Produtos financeiros fóra de balance: Investimento colectivo, plans e fondos de pensións e operacións de seguro.
SERVIZOS BANCARIOS E MEDIOS DE PAGO	As trasferencias bancarias. O cheque. O aval bancario. Os cartóns bancarios. Os servizos bancarios nos mercados de activos financeiros.
A RENDIBILIDADE E O RISCO NAS ENTIDADES BANCARIAS.	Estados económicos-financeiros dos bancos. Principais cocientes da actividade bancaria. O risco nas entidades bancarias: sistemas de medición e control.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	29.25	51.75
Prácticas con apoio das TIC	27.5	68.2	95.7
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	0	0.55	0.55

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases teóricas. Exposición dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Prácticas con apoio das TIC	Clases prácticas en grupos reducidos. Resolucións de casos reais do mercado bancario, empregando ferramentas informáticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Atención a preguntas e dúbidas expostas polo alumno sobre os conceptos teóricos explicados e actividades propostas.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Prácticas con apoio das TIC	Realización dunha ou varias probas, ao longo do cuadrimestre, sobre as prácticas realizadas.	35	CG1 CG2 CG3 CG14	CE2 CE3 CE6 CE7 CE15	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, coincidindo co exame final, sobre a parte teórica (40%) e sobre a parte práctica (60%) da materia.	40	CG1 CG2 CG3 CG8 CG14	CE2 CE3 CE6 CE7 CE8 CE10 CE12 CE15	CT1 CT3 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Resolución dunha proba ao final do cuadrimestre sobre o contido teórico da materia.	25	CG1 CG2 CG3 CG8 CG14	CE2 CE3 CE6 CE7 CE12 CE15	CT1 CT3 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Sistema de avaliación continua: Realizásense ao longo do curso 3 probas, cunha ponderación do 35%, 25% e 40% respectivamente. A última destas probas, a que ten unha ponderación do 40%, terá lugar o mesmo día que o exame final. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado con exame final, que suporá o 100% da cualificación. Igualmente poderase optar a ser avaliado con exame que suporá o 100% da cualificación na segunda convocatoria.

A avaliación da convocatoria fin de carreira, consistirá na resolución dunha proba escrita presencial, sobre a parte teórica e práctica da materia. Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación. As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sebastián González, A., **Gestión bancaria. Factores claves en un entorno competitivo.**, 3ª edición, McGraw Hill, 2007

Mª del Carmen Valls Martínez, **Operaciones financieras avanzadas.**, 1ª edición, Pirámide, 2012

José Alberto Parejo Gámir... [et al.], **Manual del Sistema Financiero español.**, 26ª edición, Ariel, 2016

Blanco Mendialdua, Ana, **Gestión de Entidades Financieras**, 1ª edición, Esic, 2015

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V03G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Profesorado	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Correo-e	macrespo@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html			
Descrición	Traballo titorizado que mostra a adquisición das competencias do grao xeral			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema, ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.	CB1 CB2 CB3	CG1 CG4 CG13 CG14	CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE15 CE16	CT3 CT4
Recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira sistemática co obxectivo de realizar unha análise apoiada en argumentos e razoamentos coherentes.	CB2 CB3 CB4 CB5	CG12 CG13	CE11 CE15 CE16	CT3 CT4
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do Traballo Fin de Grao.	CB3 CB4 CB5	CG1 CG4 CG5 CG12 CG13 CG14	CE11 CE15	CT3 CT4
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	CB4 CB5	CG4 CG5 CG14	CE15	CT3 CT4

Contidos

Tema

Os/as estudantes estudarán unha problemática propia do campo de estudo do Grao en Administración e Dirección de Empresas. Os temas son propostos polos/as titores/as, aínda que baixo certas circunstancias, os/as estudantes poderán propoñer temas, e seguirase o disposto na normativa xeral da Universidade e a específica do centro.

Para desenvolvelo, deberán seguir necesariamente as instrucións do/a titor/a, que é o/a encargado/a de verificar que se acadan os obxectivos propostos e ten que emitir un informe favorable para que o estudante poda proceder á defensa do traballo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	2	0	2
Presentación	1	10	11
Traballo tutelado	9	266	275
Presentación	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto co/coa estudante, identificación de motivacións e indicación de normas básicas de traballo
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo a realizar polo/a alumno/a e resolución de dúbidas.
Presentación	Presentación e defensa oral dos resultados obtidos no traballo realizado.
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun/ha profesor/a.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do/a estudante
Actividades introdutorias	Contacto co/coa estudante e definición do marco de acción
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo e resolución das dúbidas que se poidan expor.
Presentación	Presentación oral e defensa dos resultados obtidos no traballo realizado.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Traballo tutelado- Contido: 40%		70	CB1	CG1	CE1	CT3
(EnTribunais unipersonais: Titor/a 40%)			CB2	CG4	CE2	CT4
(En Tribunais colexiados: Titor/a 30%; Tribunal 10%).			CB3	CG5	CE4	
			CB4	CG12	CE5	
			CB5	CG13	CE6	
			CG14	CE7		
				CE11		
				CE15		
				CE16		
Presentación	Presentación e defensa oral do traballo ante un tribunal unipersonal ou colexiado	30				

Outros comentarios sobre a Avaliación

No momento de solicitude de defensa do TFG, o/a alumno/a deberá decidir se quere ser avaliado por un tribunal unipersonal ou por un tribunal colexiado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Biblioteca Universitaria, **Como afrontar tu TFG**,

Manuel Baelo Álvarez, **El Arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal : TFG, TFM y tesis doctoral : guía práctica para estudiantes universitarios**, 2ª, Círculo Rojo, 2017

Ramiro Durán Martínez (Coord.), **Guía didáctica para la elaboración de un trabajo académico**, 2017

Bibliografía Complementaria

Paulina Cierlica, **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Cómo hacer presentaciones eficaces, Gestión 2000, 2004

Rodrigo Ríos, **Manual de presentaciones efectivas**, 2017

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase seguir o curso "Como afrontar o teu TFG"

<http://sp.bugalia.org/vig/subjects/guide.php?subject=cursotfg>

No PCEO ADE- Dereito, o TFG realízase en 5º curso, sendo a guía docente a mesma que a do TFG do Grao en ADE.